

II

(Μη νομοθετικές πράξεις)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 20ής Δεκεμβρίου 2011

σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 25/08 (πρώην NN 23/08) μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων που έχουν υπαχθεί στην France Télécom την οποία χορήγησε η Γαλλική Δημοκρατία στη France Télécom

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2012) 9403]

(Το κείμενο στη γαλλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2012/540/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α) ⁽²⁾,

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους ⁽³⁾ σύμφωνα με τα εν λόγω άρθρα και έλαβε υπόψη αυτές τις παρατηρήσεις,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Σύμφωνα με καταγγελία της 4ης Οκτωβρίου 2002, η οποία συμπληρώθηκε στις 16 Ιανουαρίου 2003, η Επιτροπή έλαβε γνώση ισχυρισμών κατά τους οποίους η Γαλλική Δημοκρατία είχε χορηγήσει ενίσχυση στη France Télécom η οποία απαλλάχθηκε εν μέρει από τις οικονομικές επιβαρύνσεις της, και ιδίως όσον αφορά τη χρηματοδότηση των συντάξεων. Με επιστολή της 17ης Μαρτίου 2004, η Γαλλική Δημοκρατία υπέβαλε στην Επιτροπή πληροφορίες τις οποίες της είχε ζητήσει σε σχέση με την καταγγελία.
- (2) Με επιστολές της 2ας Απριλίου 2004 και της 24ης Φεβρουαρίου 2006, οι καταγγέλλοντες υπέβαλαν συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με την καταγγελία τους.
- (3) Με επιστολή της 20ής Μαΐου 2008, η Επιτροπή ενημέρωσε τη Γαλλική Δημοκρατία για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 108 παράγραφος 2 της

Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ») για την εν λόγω ενίσχυση.

- (4) Η Γαλλική Δημοκρατία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της στις 18 Ιουλίου 2008.
- (5) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ⁽⁴⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σε σχέση με την εν λόγω ενίσχυση.
- (6) Στις 22 Σεπτεμβρίου 2008, η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις της France Télécom και, μετά από παράταση της προθεσμίας, έλαβε παρατηρήσεις των καταγγελλόντων και ενός οργανισμού τηλεπικοινωνιών, την 1η και τη 16η Οκτωβρίου 2008, αντίστοιχα. Η Επιτροπή τις διαβίβασε στη συνέχεια στη Γαλλική Δημοκρατία, παρέχοντάς της τη δυνατότητα να διατυπώσει παρατηρήσεις και έλαβε τις παρατηρήσεις της Γαλλικής Δημοκρατίας με επιστολή της 13ης Φεβρουαρίου 2009.
- (7) Στις 16 Φεβρουαρίου 2009, η France Télécom υπέβαλε παρατηρήσεις με τις οποίες εφιστούσε την προσοχή της Επιτροπής σε απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Νοεμβρίου 2008 ⁽⁵⁾ η οποία, κατά την άποψή της, επιβεβαιώνει τα επιχειρήματά της. Στις 14 Μαΐου 2009, ο αναφερόμενος στην αιτιολογική σκέψη 6 οργανισμός τηλεπικοινωνιών υπέβαλε πρόσθετες πληροφορίες σε σχέση με τις παρατηρήσεις του κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, αναφερόμενος σε απόφαση της Επιτροπής της 11ης Φεβρουαρίου 2009 ⁽⁶⁾, η οποία, κατά την άποψή του ενισχύει τις απόψεις του.

⁽¹⁾ Από την 1η Δεκεμβρίου 2009, τα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ έγιναν αντίστοιχα άρθρα 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ»). Οι διατάξεις και των δύο άρθρων είναι κατ' ουσία ταυτόσημες. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, οι αναφορές στα άρθρα 107 και 108 της ΣΛΕΕ νοούνται κατά περίπτωση ως αναφορές στα άρθρα 87 και 88, αντίστοιχα, της συνθήκης ΕΚ.

⁽²⁾ ΕΕ L 1 της 3.1.1994, σ. 3.

⁽³⁾ ΕΕ C 213 της 21.8.2008, σ. 11.

⁽⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 3.

⁽⁵⁾ Απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2008, *Hotel Cipriani κ.α. κατά Επιτροπής*, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-254/00, T-270/00 και T-277/00, Συλλογή, σ. II-3269.

⁽⁶⁾ Απόφαση της Επιτροπής 2009/703/ΕΚ της 11ης Φεβρουαρίου 2009 σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 55/2007 που χορηγήθηκε στην BT Plc (ΕΕ L 242 της 15.9.2009, σ. 21).

- (8) Με αίτηση της France Télécom, πραγματοποιήθηκαν συσκέψεις μεταξύ εκπροσώπων της Επιτροπής και της France Télécom στις 17 Δεκεμβρίου 2009, 23 Σεπτεμβρίου 2010 και 12 Οκτωβρίου 2010. Η France Télécom κοινοποίησε συμπληρωματικές παρατηρήσεις στις 18 Οκτωβρίου 2010.
- (9) Με αίτηση της Επιτροπής, η Γαλλική Δημοκρατία υπέβαλε στις 18 Μαρτίου 2010 διευκρινίσεις και επικαιροποίηση ορισμένων δεδομένων που περιείχονταν στις αρχικές παρατηρήσεις, οι οποίες συνοδεύονταν με υπενθύμιση του περιεχομένου τους.
- (10) Στις 22 Σεπτεμβρίου 2010, οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν στην Επιτροπή αίτηση για την πραγματοποίηση σύσκεψης, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 22 Οκτωβρίου 2010. Με επιστολή της 28ης Οκτωβρίου 2010, η Επιτροπή διαβίβασε διευκρινίσεις ως προς τα πραγματικά περιστατικά τα οποία αναφέρθηκαν στην εν λόγω σύσκεψη και τις συμπληρωματικές παρατηρήσεις της France Télécom, καλώντας τη Γαλλική Δημοκρατία να υποβάλει ενδεχομένως τις παρατηρήσεις της. Η Επιτροπή κοινοποίησε στις 17 Νοεμβρίου 2010 συμπληρωματικές διευκρινίσεις τις οποίες ζήτησαν οι γαλλικές αρχές για να επεξεργαστούν τις παρατηρήσεις τους, στις 10 Νοεμβρίου 2010.
- (11) Με επιστολή της 9ης Δεκεμβρίου 2010, και συμπληρωματική επιστολή της 24ης Ιουνίου 2011, η Γαλλική Δημοκρατία υπέβαλε τις πρόσθετες παρατηρήσεις της, μαζί με επικαιροποίηση ορισμένων δεδομένων που περιείχονταν στις αρχικές παρατηρήσεις της. Πραγματοποιήθηκαν συσκέψεις με τις γαλλικές αρχές στις 28 Ιουνίου και 4 Ιουλίου 2011. Υποβλήθηκαν νέες παρατηρήσεις στις 7 Οκτωβρίου 2011.

2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (12) Τα μέτρα που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας συνίστανται στις μεταβολές που επήλθαν το 1996 στο καθεστώς των επιβαρύνσεων επιχείρησης France Télécom σε σχέση με την πληρωμή συντάξεων του προσωπικού της που υπάγεται στο καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου. Το προηγούμενο καθεστώς είχε θεσπιστεί με τη σύσταση, το 1990, της France Télécom ως αυτοτελούς επιχείρησης της δημόσιας διοίκησης. Στην πραγματικότητα, ο νόμος του 1990 επαναλάμβανε την προηγούμενη πρακτική σε σχέση με τις ασφαλιστικές εισφορές της France Télécom. Το 1996, θεσπίστηκε ένα νέο καθεστώς με αφορμή, αφενός, τη μετατροπή της France Télécom σε ανώνυμη εταιρεία, την εισαγωγή της στο χρηματιστήριο και το άνοιγμα μεγαλύτερου μέρους του κεφαλαίου της και, αφετέρου, με την πλήρη απελευθέρωση των αγορών στις οποίες δραστηριοποιούνταν, στη Γαλλία και στα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το καθεστώς που θεσπίστηκε το 1996 εξακολουθεί να ισχύει σήμερα, ως προς τα βασικά στοιχεία του.

2.1. Το νομικό πλαίσιο του καθεστώτος της France Télécom και του προσωπικού της από το 1990 έως το 1996

2.1.1. Καθεστώς της France Télécom και κατάσταση του προσωπικού της από το 1990 έως το 1996

- (13) Δυνάμει του νόμου αριθ. 90-568 της 2ας Ιουλίου 1990 (εφεξής «νόμος του 1990») ⁽⁷⁾, η France Télécom συστά-

θηκε ως δημόσια επιχείρηση με νομική προσωπικότητα. Στο παρελθόν, ήταν Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Ταχυδρομείων και Τηλεπικοινωνιών. Με τον ίδιο νόμο, μεταβιβάστηκε εξ ολοκλήρου και δωρεάν στη France Télécom η πλήρης ιδιοκτησία των κινητών και ακίνητων περιουσιακών στοιχείων του κράτους που κατείχαν οι υπηρεσίες οι οποίες υπάγονταν σε αυτήν τη γενική διεύθυνση.

- (14) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του νόμου του 1990, η βασική αποστολή της France Télécom είναι: i) να εξασφαλίζει όλες τις δημόσιες υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών στις εσωτερικές και διεθνείς σχέσεις· ii) να δημιουργεί, να αναπτύσσει και να εκμεταλλεύεται τα δημόσια δίκτυα που είναι αναγκαία για την παροχή αυτών των υπηρεσιών και να εξασφαλίζει τη σύνδεσή τους με τα δίκτυα του εξωτερικού· iii) να παρέχει κάθε άλλη υπηρεσία, τις εγκαταστάσεις και τα δίκτυα τηλεπικοινωνιών, και να δημιουργεί δίκτυα καλωδιακής διανομής υπηρεσιών ραδιοφωνίας και τηλεόρασης.
- (15) Βάσει του άρθρου 29 του νόμου του 1990, το προσωπικό της France Télécom υπάγεται σε ειδικό καθεστώς, κατ' εφαρμογή του νόμου που διέπει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δημοσίων υπαλλήλων και του νόμου σχετικά με τις καταστατικές διατάξεις που διέπουν τη δημόσια διοίκηση του κράτους. Ο νόμος του 1990 επέτρεπε την απασχόληση συμβασιούχων υπαλλήλων υπό το καθεστώς συλλογικών συμβάσεων εντός του πλαισίου που ορίζεται με σύμβαση μεταξύ του κράτους και της επιχείρησης. Η εν λόγω σύμβαση όριζε ανώτατο όριο 3 % του προσωπικού για προσλήψεις αυτού του τύπου.
- (16) Τηρώντας την προγενέστερη πρακτική σε θέματα προϋπολογισμού, το άρθρο 30 του νόμου του 1990 προέβλεπε τον επιμερισμό των αρμοδιοτήτων σχετικά με τη χρηματοδότηση των ασφαλιστικών εισφορών του προσωπικού μεταξύ του γαλλικού κράτους και της France Télécom ως ακολούθως:

«Οι εν ενεργεία υπάλληλοι και οι συνταξιούχοι του Υπουργείου Ταχυδρομείων και Τηλεπικοινωνιών και των δημοσίων φορέων εκμετάλλευσης που υπάγονται στο γενικό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων, καθώς και οι έλκοντες δικαιώματα, δικαιούνται κοινωνικές παροχές ασφάλισης ασθενείας, μητρότητας και αναπηρίας μέσω του Γενικού Ταμείου Αλληλοβοήθειας των Ρ.Τ.Τ. με τους όρους που προβλέπονται στο βιβλίο III και το κεφάλαιο II του τίτλου I του βιβλίου VII του κώδικα κοινωνικής ασφάλισης. Εντούτοις, το μερίδιο της εισφοράς που καταλογίζεται στο κράτος βάσει του άρθρου L. 712-9 βαρύνει τους δημόσιους φορείς εκμετάλλευσης για τους υπαλλήλους τους.

Η εκκαθάριση και καταβολή των συντάξεων που χορηγούνται, κατ' εφαρμογή του κώδικα των συντάξεων γήρατος των δημοσίων υπαλλήλων και των στρατιωτικών, στους υπαλλήλους της La Poste και της France Télécom γίνεται από το κράτος. Σε αντάλλαγμα, οι δημόσιοι φορείς εκμετάλλευσης υποχρεούνται να καταβάλουν στο Δημόσιο Ταμείο:

- α) το ποσό της κράτησης από τη σύνταξη του υπαλλήλου, το ύψος της οποίας καθορίζεται από το άρθρο L. 61 του κώδικα συντάξεων γήρατος των δημοσίων υπαλλήλων και των στρατιωτικών·

⁽⁷⁾ Νόμος αριθ. 90-568 της 2ας Ιουλίου 1990 σχετικά με την οργάνωση της δημόσιας υπηρεσίας ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών, JORF αριθ. 157 της 8ης Ιουλίου 1990, σ. 8069.

β) πρόσθετη εισφορά που επιτρέπει την εξ ολοκλήρου ανάληψη των τρεχουσών και μελλοντικών συνταξιοδοτικών δαπανών για τους συνταξιούχους συμβασιούχους υπαλλήλους.

Οι επιβαρύνσεις που απορρέουν από την εφαρμογή του άρθρου L. 134-1 του κώδικα κοινωνικής ασφάλισης στους υπαλλήλους της La Poste και της France Télécom βαρύνουν εξ ολοκλήρου τους δημόσιους φορείς εκμετάλλευσης.

Διάταγμα του Συμβουλίου Επικρατείας καθορίζει, εάν παραστεί ανάγκη, τους όρους εφαρμογής αυτών των διατάξεων.»

- (17) Από το 1991 έως το 1996, κατ' εφαρμογή του άρθρου 30 του νόμου του 1990, η εισφορά «εργοδότη» (δηλαδή η «πρόσθετη εισφορά») που προβλέπεται στο σημείο β) του άρθρου 30 του νόμου του 1990 στην αρχική του έκδοση), το οποίο επωμιζόταν η France Télécom για τους υπαλλήλους της είχε καθοριστεί ως η διαφορά ανάμεσα στο συνο-

λικό ποσό των συντάξεων που καταβάλλει το γαλλικό κράτος και του μέρους που καταβάλλουν οι εν ενεργεία δημόσιοι υπάλληλοι επί των αποδοχών τους. Η France Télécom συμμετείχε επίσης στα επονομαζόμενα καθεστώτα «αντιστάθμισης» και «υπεραντιστάθμισης» που προβλέπουν μεταβιβάσεις με σκοπό να εξασφαλιστεί η ισορροπία ανάμεσα στα συνταξιοδοτικά συστήματα των δημοσίων υπαλλήλων άλλων δημόσιων φορέων. Το ύψος των εισφορών από τον μισθό για τη χρηματοδότηση των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων των δημοσίων υπαλλήλων είχε καθοριστεί κατ' εφαρμογή του άρθρου L. 61 του κώδικα συντάξεων γήρατος των δημοσίων υπαλλήλων και των στρατιωτικών με την παρακράτηση ενός ποσού από τις αποδοχές του υπαλλήλου και έχει οριστεί στο 7,85 % των ακαθάριστων αυτόματων αποδοχών.

- (18) Οι πληρωμές της France Télécom αυξήθηκαν από 920 εκατ. ευρώ σε 1 151 εκατ. ευρώ από το 1991 έως το 1996 και είναι οι ακόλουθες:

Πίνακας 1

Συνταξιοδοτικές εισφορές εργαζομένων και εργοδότη της France Télécom 1991-1996 ⁽⁸⁾

(εκατ. EUR)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
A/Συνολικές καταβληθείσες συντάξεις	939	983	1 070	1 079	1 173	1 214
α 1/εισφορές εργαζομένων	195	201	217	213	229	238
α 2/εργοδοτικές εισφορές	743	782	853	866	944	976
B/Αντιστάθμιση — υπεραντιστάθμιση	176	188	277	136	201	175
Σύνολο επιβαρύνσεων (A + B)	1 115	1 171	1 348	1 215	1 375	1 389
Συνολικό μερίδιο France Télécom (α2 + B)	920	970	1 131	1 002	1 146	1 151

- (19) Η France Télécom καταλόγιζε τις δαπάνες για τις συντάξεις με βάση τις καταβαλλόμενες εισφορές. Επειδή ήταν βέβαιο ότι οι δαπάνες αυτές θα αυξάνονταν, λαμβάνοντας υπόψη την προβλέψιμη εξέλιξη των συντάξεων γήρατος που έπρεπε να καταβληθούν στους παλαιούς υπαλλήλους της, η France Télécom καταχωρούσε επίσης στους λογαριασμούς της μια ετήσια πρόβλεψη για να καλύψει την εκτιμώμενη επίπτωση των μελλοντικών αυξήσεων των εισφορών σε περίοδο 30 ετών. Το συνολικό ποσό της πρόβλεψης που καταγράφηκε με τον τρόπο αυτό μέχρι το 1996 ήταν 23,4 δισεκατ. FRF (3,6 δισεκατ. ευρώ). Κατά την άποψη των γαλλικών αρχών, εφόσον το γαλλικό κράτος είναι ασφαλιστής του εαυτού του, δεν δημιουργούσε από την πλευρά του αποθεματικά γι' αυτές τις συντάξεις ⁽⁹⁾.

2.1.2. Οι τροποποιήσεις που επήλθαν στο καθεστώς της France Télécom και του προσωπικού των δημοσίων υπαλλήλων της από το 1996

Τα καθεστώτα της εταιρείας France Télécom

- (20) Ο νόμος αριθ. 96-660 της 26ης Ιουλίου 1996 ⁽¹⁰⁾ (εφεξής ο «νόμος του 1996») τροποποίησε ορισμένες διατάξεις του

νόμου του 1990. Από την 31η Δεκεμβρίου 1996 απένειμε, αφενός, στην France Télécom τον τίτλο της εθνικής επιχείρησης που υπόκειται στις νομοθετικές διατάξεις οι οποίες εφαρμόζονται στις ανώνυμες εταιρείες, εφόσον αυτές δεν είναι αντίθετες με το νόμο και, αφετέρου, μετέφερε δωρεάν τον κύριο όγκο των περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου France Télécom στη δημόσια επιχείρηση France Télécom.

- (21) Το κεφάλαιο της επιχείρησης France Télécom SA («France Télécom») συστάθηκε με διάταγμα στο ποσό των 25 δισεκατ. FRF (3,8 δισεκατ. ευρώ) με ίδια κεφάλαια που ήταν εγγεγραμμένα στον ισολογισμό την 31η Δεκεμβρίου 1995. Οι μετοχές της France Télécom εισήχθησαν τον Οκτώβριο του 1997 στο Χρηματιστήριο των Παρισιών και στο Χρηματιστήριο Αξιών της Νέας Υόρκης (NYSE). Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του 1998, το κεφάλαιο της France Télécom κατανέμονταν κατά 63,6 % στο κράτος, κατά 31,2 % σε ιδιώτες επενδυτές, κατά 3,2 % στο προσωπικό της France Télécom και κατά 2 % στην Deutsche Telekom. Από τις 7 Σεπτεμβρίου 2004, με τη μεταβίβαση ποσοστού 10,85 % του κεφαλαίου, το γαλλικό κράτος έπαψε να κατέχει την πλειοψηφική συμμετοχή. Στη συνέχεια, το μερίδιο του κράτους μειωνόταν συνεχώς και, στις 31 Δεκεμβρίου 2008 διαμορφώθηκε στο 26,65 % του κεφαλαίου. Εντούτοις, με ποσοστό 26,65 % των δικαιωμάτων ψήφου και, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν άλλες σημαντικές συμπαγείς ομάδες μετόχων, το γαλλικό κράτος ορίζει τον Πρόεδρο-Γενικό Διευθυντή, παραμένει ο κύριος μέτοχος της France Télécom και

⁽⁸⁾ Στρογγυλοποιημένα στοιχεία.

⁽⁹⁾ France Télécom, Rapport annuel 1996, σελίδες 35, 60 και 64 και απάντηση των γαλλικών αρχών της 17ης Μαρτίου 2004, σημείο 4(1) α).

⁽¹⁰⁾ Νόμος αριθ. 96-660 της 26ης Ιουλίου 1996 σχετικά με τη δημόσια επιχείρηση France Télécom, JORF αριθ. 174 της 27ης Ιουλίου 1996 σ. 11398.

μπορεί στην πράξη να κρίνει την έκβαση της ψηφοφορίας των μετόχων για τα θέματα για τα οποία απαιτείται απλή πλειοψηφία ⁽¹¹⁾.

Το καθεστώς και η πρόσληψη του προσωπικού της εταιρείας France Télécom

- (22) Η αλλαγή του καθεστώτος της France Télécom που επήλθε με τον νόμο του 1996 αφορούσε και διάφορες διατάξεις σχετικά με το προσωπικό του. Σύμφωνα με τον εν λόγω νόμο, το σώμα των δημοσίων υπαλλήλων της France Télécom υπάγεται στη δημόσια επιχείρηση France Télécom και υπόκειται στη διαχείρισή της. Το προσωπικό με καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου διατηρούσε αυτή την ιδιότητα και τις εγγυήσεις που του έχουν δοθεί. Οι όροι απασχόλησης των δημοσίων υπαλλήλων της France Télécom είναι ταυτόσημοι με αυτούς των υπαλλήλων του κράτους· απολαμβάνουν την εγγύηση της μονιμότητας και η απόλυση μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο για σοβαρό λόγο, σε περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος. Όσον αφορά την πρόσληψη νέου προσωπικού, ο νόμος του 1996 έδωσε στη France Télécom το δικαίωμα να πραγματοποιεί έως την 1η Ιανουαρίου 2002 προσλήψεις δημοσίων υπαλλήλων, παρέχοντας ταυτόχρονα και τη δυνατότητα πρόσληψης συμβασιούχων υπαλλήλων με το καθεστώς των συλλογικών συμβάσεων.

- (23) Στις 31 Δεκεμβρίου 1996, η France Télécom απασχολούσε 165 200 άτομα, εκ των οποίων το 94,1 % ήταν δημόσιοι υπάλληλοι. Στην πράξη, χωρίς να περιμένει την προθεσμία της 1ης Ιανουαρίου 2002 που όρισε ο νόμος του 1996, η France Télécom έπαψε να προσλαμβάνει δημοσίους υπαλλήλους ήδη από το 1997. Κατά συνέπεια, ο αριθμός των δημοσίων υπαλλήλων μειώθηκε κατά 47 % σε διάστημα δέκα ετών, από 133 434 δημοσίους υπαλλήλους το 1997 σε 69 892 υπαλλήλους το 2007. Η μείωση αυτή είναι ακόμη μεγαλύτερη από τη μείωση του συνολικού αριθμού των εργαζομένων της France Télécom (-25 %), ο οποίος ανερχόταν σε 124 166 απασχολούμενους την 31η Δεκεμβρίου 2007.

Οι εργοδοτικές εισφορές για τις συντάξεις της εταιρείας France Télécom

- (24) Το άρθρο 6 του νόμου του 1996 τροποποίησε επίσης το άρθρο 30 του νόμου του 1990, με την προσθήκη δύο εδαφίων γ) και δ) στο αρχικό κείμενο. Ο νόμος επιβάλλει στην France Télécom να καταβάλει στο Δημόσιο Ταμείο, ως αντιστάθμισμα για τη διεκπεραίωση και καταβολή από το κράτος των συντάξεων που χορηγούνται στους δημοσίους υπαλλήλους της France Télécom:

«γ) [...], εργοδοτική εισφορά εξοφλητικού χαρακτήρα, από την 1η Ιανουαρίου 1997, κατ' αναλογία των ποσών που έχουν καταβληθεί για μισθούς υποκείμενους σε παρακράτηση για σύνταξη. Το ύψος της εξοφλητικής εισφοράς υπολογίζεται κατά τρόπο ώστε να εξισώνονται τα επίπεδα των κοινωνικών ασφαλιστικών εισφορών και των φορολογικών υποχρεώσεων επί των μισθών μεταξύ της France Télécom και των άλλων επιχειρήσεων του τομέα των τηλεπικοινωνιών που υπάγονται στο κοινό καθεστώς των κοινωνικών ασφαλιστικών εισφορών, έναντι κινδύνων οι οποίοι είναι κοινοί και για τους μισθωτούς

κοινού δικαίου και για τους δημοσίους υπαλλήλους. Το ποσοστό αυτό μπορεί να αναθεωρηθεί σε περίπτωση τροποποίησης των εν λόγω επιβαρύνσεων. Οι τρόποι καθορισμού και καταβολής της εργοδοτικής εισφοράς στο κράτος καθορίζονται με διάταγμα του Συμβουλίου Επικρατείας·

- δ) [...], έκτακτη κατ' αποκοπή εισφορά, το ύψος και οι τρόποι καταβολής της οποίας θα καθοριστούν με τον νόμο του προϋπολογισμού πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1996».

- (25) Ο νόμος του 1996 εξαίρεσε επίσης την France Télécom από το πεδίο γενικής και ειδικής εφαρμογής του μηχανισμού των εισφορών για συντάξεις γήρατος που προέβλεπε ο νόμος του 1993 και είχε ως αποτέλεσμα, για τη France Télécom, την πληρωμή των αναφερόμενων στον πίνακα 1 πρόσθετων αντισταθμίσεων και υπεραντισταθμίσεων επί της εισφοράς εργοδότη. Κατά το διάστημα 1991 έως 1996, τα ποσά που καταβλήθηκαν γι' αυτό τον σκοπό αντιπροσώπευαν το 18 % των συντάξεων που είχαν καταβληθεί στο προσωπικό δημοσίων υπαλλήλων.

- (26) Η εργοδοτική εισφορά εξοφλητικού χαρακτήρα που θεσπίστηκε με τον νόμο του 1996 αντικατέστησε τη συμπληρωματική εισφορά που προέβλεπε το άρθρο 30 στοιχείο β) του νόμου του 1990. Η εισφορά αυτή βασίζεται σε συντελεστή ισότητας μεταξύ των ανταγωνιστών με εξίσωση του επιπέδου των υποχρεωτικών κοινωνικών και φορολογικών εισφορών για ίσο καθαρό μισθό. Η μέθοδος εξίσωσης βασίζεται σε μια ανασύσταση αυτού που θα αντιπροσώπευε, για έναν ανταγωνιστή εργοδότη, το μισθολογικό κόστος των εργαζομένων που υπάγονται στο κοινό δίκαιο των κοινωνικών εισφορών, συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων, εξασφαλίζοντάς τους καθαρό μισθό ίσο με αυτόν των υπαλλήλων της France Télécom με ταυτόσημη δομή εργασίας.

- (27) Η μέθοδος εξαίρει τις εισφορές που καταβάλλουν οι ανταγωνιστές για την ασφάλιση των κινδύνων που δεν είναι κοινοί μεταξύ μισθωτών και δημοσίων υπαλλήλων, και ιδίως για τον κίνδυνο της ανεργίας και των αξιώσεων των μισθωτών σε περίπτωση δικαστικής εξυγίανσης ή εκκαθάρισης της επιχείρησης (εφεξής «ασφάλιση απαιτήσεων των μισθωτών» ή «ΑΑΜ»). Κατά την ψήφιση του νόμου του 1996, αυτή η διαφορά ανάμεσα στην France Télécom και τους ανταγωνιστές της δεν πέρασε απαρατήρητη για τον νομοδότη, ο οποίος διαπίστωνε ότι: «οι διατάξεις του άρθρου 6 επιτρέπουν στην France Télécom να απαλλαγεί από τις εισφορές UNEDIC τις οποίες, ωστόσο, καταβάλλουν οι ανταγωνιστές της» ⁽¹²⁾.

- (28) Η εργοδοτική εισφορά της France Télécom, που υπολογίζεται εκ νέου κάθε έτος, εκφράζεται ως ποσοστό των ακαθάριστων αυτόματων αποδοχών των εν ενεργεία δημοσίων υπαλλήλων. Το ποσοστό αυτής της εργοδοτικής εισφοράς

⁽¹¹⁾ Έγγραφο αναφοράς 2008 της France Télécom που κατατέθηκε στην l'Autorité des Marchés Financiers, σ. 18.

⁽¹²⁾ Γερουσία, έκθεση αριθ. 406 που υποβλήθηκε εξ ονόματος της Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων και Προγραμματισμού για το σχέδιο νόμου σχετικά με τη δημόσια επιχείρηση France Télécom από τον M. Gérard Larcher, σ. 17.

ήταν κατά μέσο όρο [...] (*) % το διάστημα μεταξύ 1997 και 2010 και διαμορφώθηκε, όπως αναφέρεται στον πίνακα 2, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της Γαλλικής Δημοκρατίας:

Πίνακας 2

Εργοδοτική εισφορά εξοφλητικού χαρακτήρα που κατέβαλε η France Télécom το διάστημα 1997-2010

Έτος	Ποσοστό εισφοράς	Εκατ. ευρώ
1997	36,20 %	1 088,9
1998	35,40 %	1 069,6
1999	36,70 %	1 108,5
2000	36,40 %	1 085,0
2001	37,00 %	1 088,6
2002	37,70 %	1 100,1
2003	37,60 %	1 085,0
2004	[...]%	1 048,6
2005	[...]%	984,6
2006	[...]%	957,6
2007	[...]%	917,6
2008	[...]%	859,2
2009	[...]%	805,4
2010	[...]%	744,5

(29) Με την παύση της πρόσληψης δημοσίων υπαλλήλων από το 1997 τέθηκε ανώτατο όριο στο προσωπικό των εν ενεργεία δημοσίων υπαλλήλων της France Télécom. Μολονότι αποχώρησε λόγω συνταξιοδότησης μεγάλο ποσοστό του προσωπικού των δημοσίων υπαλλήλων από το 1991 έως το 2010, ο πίνακας δείχνει ότι η εισφορά εργοδότη ύψους 744 εκατ. ευρώ που κατέβαλε η France Télécom το 2010 ήταν κατώτερη κατά 407 εκατ. ευρώ από τις εισφορές για συντάξεις που κατέβαλε η επιχείρηση στο γαλλικό κράτος πριν τεθεί σε ισχύ η μεταρρύθμιση του 1996 και ήταν ισοδύναμη με την εισφορά εργοδότη την οποία κατέβαλε η France Télécom 20 έτη νωρίτερα, το 1991 (1 151 εκατ. ευρώ και 743 εκατ. ευρώ αντίστοιχα, βλέπε πίνακα 1).

(30) Η μεταρρύθμιση που θεσπίστηκε με τον νόμο του 1996 είχε, συνεπώς, ως αποτέλεσμα το ποσό της εισφοράς της France Télécom να μειώνεται σε απόλυτες τιμές και να μην συνδέεται πλέον με τον αριθμό δημοσίων υπαλλήλων που συνταξιοδοτούνται. Η μεταβίβαση των επιβαρύνσεων στο κράτος, την οποία θέσπισε ο νόμος του 1996, πραγματοποιήθηκε σε μια περίοδο όπου η Γερουσία είχε προβλέψει σημαντική

επιβάρυνση του όγκου των συντάξεων από το 2005, με αύξηση σε 13 δισεκατ. FRF (1,98 δισεκατ. ευρώ) το 2007, σε 21,5 δισεκατ. FRF (3,3 δισεκατ. ευρώ) το 2017 και σε 34 δισεκατ. FRF (6,1 δισεκατ. ευρώ) το 2027 ⁽¹³⁾.

(31) Έτσι, στις συζητήσεις για το νομοσχέδιο στην Εθνική Συνέλευση και τη Γερουσία αναφέρθηκε μεταφορά επιβαρύνσεων για συντάξεις προς τον προϋπολογισμό του κράτους ύψους 250 δισεκατ. FRF, το οποίο δεν θα μπορούσε να καλυφθεί από τα ποσά των 100 δισεκατ. FRF των ετήσιων εισφορών και των 40 δισεκατ. FRF της έκτακτης εισφοράς, ακόμη και αν προστίθετο σε αυτό το προϊόν της μεταβίβασης μέρους των μετοχών της επιχείρησης. Στις ίδιες συζητήσεις αναφέρθηκε κατ' εκτίμηση ανώτατο ποσό 40 δισεκατ. FRF έκτακτης εισφοράς για να περιοριστεί η νέα και επαχθής επιβάρυνση για το κράτος. Το ποσό αυτό καθορίστηκε με το Συμβούλιο των τραπεζιτών, έτσι ώστε να είναι συμβατό με έναν δείκτη χρέους προς ίδια κεφάλαια 150 % και για να αντιστοιχεί στις προβλέψεις της επιχείρησης για τις συντάξεις και στην πρόσδετη επιβάρυνση για το κράτος σε διάστημα 10 ετών, και μόνο 10 ετών, που είναι αποτέλεσμα της διαφοράς ανάμεσα στις καταβαλλόμενες συντάξεις και στην εξοφλητική εισφορά που θα εισπράττονταν εφεξής ⁽¹⁴⁾.

(32) Ο σκοπός της αντιστάθμισης από το κράτος δεν δηλώνεται μόνο στον τίτλο του άρθρου 30 του νόμου ο οποίος ψηφίστηκε από το νομοθετικό σώμα και κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου το 1996, αλλά και στην ετήσια έκθεση της France Télécom του 1997, η οποία αναφέρει την «καταβολή από το γαλλικό κράτος έκτακτης εισφοράς 37,5 δισεκατ. φράγκων για μελλοντικές συντάξεις πρώην δημοσίων υπαλλήλων». ⁽¹⁵⁾ Οι προβλέψεις της France Télécom της επέτρεψαν να μειώσει το καθαρό ποσό που έπρεπε να καταβάλει, εφόσον κατέβαλε μόνο, σε ένα μόνο έτος, το επιπλέον κόστος της μεταρρύθμισης για το κράτος σε διάρκεια δέκα ετών.

(33) Έτσι, κατά την πρόβλεψη που αποσκοπούσε στη χρονική παράταση της επίπτωσης των μελλοντικών αυξήσεων των εισφορών που επέφερε ο νόμος του 1990 και κατέβαλλε σε ετήσια βάση η France Télécom με συνολικό ποσό 23,4 δισεκατ. FRF (3,6 δισεκατ. ευρώ) το 1996, φαίνεται ότι λήφθηκε υπόψη για τον καθορισμό του ποσού της έκτακτης εισφοράς (ή «ποσό προσαρμογής»). Το μέρος αυτής της εισφοράς που δεν αντιστοιχούσε στις προβλέψεις που είχαν πραγματοποιηθεί θα κάλυπτε αυτό το επιπλέον κόστος για περίοδο δέκα ετών. Το ποσό αυτής της επιβάρυνσης καθορίστηκε λαμβάνοντας υπόψη το ποσό που είχε ήδη προβλέψει η επιχείρηση, όπως προκύπτει χωρίς καμία αμφιβολία από τις συζητήσεις της εποχής εκείνης.

(34) Πράγματι, λόγω του εξοφλητικού χαρακτήρα της ετήσιας εργοδοτικής εισφοράς που θεσπίστηκε με τον νόμο του 1996, η υποχρέωση της France Télécom περιορίζεται έκτοτε στην καταβολή αυτής της εισφοράς, χωρίς άλλη δέσμευση κάλυψης ενδεχόμενων μελλοντικών ελλειμμάτων

(*) Οι αριθμοί ή τα μέρη που είναι ανάμεσα σε [...] είναι εμπιστευτικά ή καλύπτονται από το επιχειρηματικό απόρρητο.

⁽¹³⁾ Γερουσία, έκθεση αριθ. 406 του M. Gérard Larcher, προαναφερθείσα, σ. 15.

⁽¹⁴⁾ Πρακτικά της συζήτησης στην Εθνοσυνέλευση της 26ης Ιουνίου 1996, σ. 4 έως 6 και 20. Πρακτικά της συνόδου της Γερουσίας της 10ης Ιουνίου 1996 σ. 6.

⁽¹⁵⁾ France Télécom, Rapport annuel 1996, σ. 56.

ούτε του συνταξιοδοτικού καθεστώτος των δημοσίων υπαλλήλων της ούτε άλλων καθεστώτων της δημόσιας διοίκησης. Συνεπώς, ο νόμος του 1996 καθιστούσε άνευ αντικειμένου τη λογιστική πρόβλεψη. Η πρόβλεψη περιλήφθηκε στα κέρδη στον λογαριασμό αποτελεσμάτων της France Télécom στις 31 Δεκεμβρίου 1996, για ποσό 17,5 δισεκατ. FRF (2,7 δισεκατ. ευρώ) στο καθαρό αποτέλεσμα ⁽¹⁶⁾.

(35) Εξάλλου, το ποσό της έκτακτης εφάπαξ εισφοράς που προέβλεπε ο νόμος του 1996, ως αντιστάθμιση της διεκπεραίωσης και της καταβολής από το κράτος των συντάξεων που χορηγούνται στο προσωπικό των δημοσίων υπαλλήλων της France Télécom, καθορίστηκε σε 37,5 δισεκατ. FRF από τον νόμο του προϋπολογισμού του 1997, ήτοι σε 5,71 δισεκατ. ευρώ. Χρηματοδοτήθηκε με αύξηση των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων οφειλών της επιχείρησης ⁽¹⁷⁾ και καταβλήθηκε σε αρκετές δόσεις μεταξύ Ιανουαρίου και Οκτωβρίου 1997. Η είσπραξη αυτής της έκτακτης εισφοράς επέτρεψε να μειωθεί το έλλειμμα της γαλλικής δημόσιας διοίκησης σε 41,8 δισεκατ. ευρώ το 1997. Χωρίς αυτήν, το έλλειμμα θα ανερχόταν στο 3,7 % του ΑΕΠ εκείνο το έτος.

(36) Η είσπραξη αυτής της εισφοράς πραγματοποιήθηκε από τον δημόσιο οργανισμό διαχείρισης της έκτακτης εισφοράς της France Télécom που συστάθηκε με τον νόμο του προϋπολογισμού του 1997. Η έκτακτη εισφορά συνιστά, με ενδεχόμενα χρηματοοικονομικά προϊόντα τα οποία παράγει, το μόνο έσοδο του οργανισμού. Οι δαπάνες του έχουν τη μορφή ετήσιας επιστροφής προς τον προϋπολογισμό του κράτους, που καταλογίζεται στα έσοδα από το 2006 σε λογαριασμό ειδικού σκοπού για τις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων και των στρατιωτικών. Η καταβολή αυτή είχε καθοριστεί σε 1 δισεκατ. FRF (152,4 εκατ. ευρώ) για το 1997, προσαυξανόμενη στη συνέχεια κατά 10 % κάθε έτος, με την επιφύλαξη αντίθετης ειδικής πρόβλεψης στο νόμο του προϋπολογισμού. Ο κύκλος ζωής του δημόσιου οργανισμού τερματίζεται μετά την επιστροφή του συνόλου των εσόδων του στο κράτος ⁽¹⁸⁾.

(37) Η εφαρμογή των διατάξεων του νόμου του προϋπολογισμού του 1997 για τον καθορισμό των ετήσιων πληρωμών είχε ως αποτέλεσμα η διάρκεια ζωής του δημόσιου οργανισμού να εκτιμάται σε 17 έτη το 1999, χωρίς ενίσχυση της ταμειακής κατάστασής του ⁽¹⁹⁾. Εντούτοις, επειδή οι ετήσιες καταβολές

ήταν μεγαλύτερες από αυτές που προέβλεπε ο νόμος του προϋπολογισμού του 1997, η διάρκεια αυτή μίκρυνε. Όπως αναφέρεται στον πίνακα 3, το συνολικό ποσό των ετήσιων πληρωμών του οργανισμού ανερχόταν σε 5,47 δισεκατ. ευρώ το 2010. Η κατάργηση του οργανισμού με την εξάντληση των διαθέσιμων πόρων είχε προβλεφθεί για τις 31 Δεκεμβρίου 2011 ⁽²⁰⁾. Έτσι, ο νόμος του προϋπολογισμού του 2011 προβλέπει τη μεταφορά ποσού 243 εκατ. ευρώ στον ειδικό λογαριασμό συντάξεων για το ίδιο έτος, ώστε να γίνει εκκαθάριση των εσόδων του οργανισμού ⁽²¹⁾.

(38) Σε κάθε περίπτωση, το ποσό της έκτακτης εισφοράς των 37,5 δισεκατ. FRF που διατέθηκε στον δημόσιο οργανισμό διαχείρισης της έκτακτης εισφοράς της France Télécom το 1997 αντιστοιχεί σε ποσό εισφοράς κατώτερο των 40 δισεκατ. FRF το οποίο αναφέρθηκε κατά τη σύζησηση του νομοσχεδίου του 1996. Μολονότι εγγράφηκε στον προϋπολογισμό του κράτους του 1997 και τον τροφοδοτεί σε ετήσια βάση για την καταβολή των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων και των στρατιωτικών, το ποσό αυτής της εισφοράς ορίστηκε για να αντισταθμιστεί το πρόσθετο κόστος που συνεπάγεται για το κράτος η εφαρμογή του νόμου του 1996.

(39) Η χρηματοδότηση των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων των δημοσίων υπαλλήλων από τον μισθό τους, που καθορίστηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου L. 61 του κώδικα των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων και στρατιωτικών από τη σύσταση του δημόσιου φορέα εκμετάλλευσης France Télécom το 1991, δεν τροποποιήθηκε με τον νόμο του 1996. Εξάλλου, οι νόμοι του 1990 και του 1996 δεν τροποποίησαν το συνταξιοδοτικό καθεστώς των μισθωτών ιδιωτικού δικαίου της France Télécom, που είναι το καθεστώς κοινού δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης για την ασφάλιση σύνταξης, το οποίο συμπληρώνεται με το καθεστώς της AGIRC για τα διοικητικά στελέχη και με το καθεστώς της ARRCO για το λοιπό προσωπικό. Βάσει αυτού του καθεστώτος, η France Télécom και οι υπάλληλοί της ιδιωτικού δικαίου αναλαμβάνουν ισοδύναμες υποχρεώσεις με αυτές των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων ιδίως όσον αφορά τις εργοδοτικές εισφορές εξοφλητικού χαρακτήρα.

⁽¹⁶⁾ France Télécom, Rapport annuel 1996, σελίδες 35, 60 και 64.

⁽¹⁷⁾ France Télécom, Rapport annuel 1996, σ. 70 έως 73. Η υποσημείωση αριθ. 15 στους λογαριασμούς αναφέρει την αύξηση των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων οφειλών από 6,2 δισεκατ. FRF σε 30,8 δισεκατ. FRF και από 66,9 δισεκατ. FRF σε 74,2 δισεκατ. FRF αντίστοιχα, ήτοι συνολική αύξηση κατά 31,8 δισεκατ. FRF κατά τη διάρκεια της χρήσης 1996. Η αύξηση των χρεών της εταιρείας το 1996, η οποία οφείλεται σχεδόν κατά τα τρία τέταρτα στην αύξηση των εμπορικών χρεογράφων προερχόμενων από τιτλοποίηση και βραχυπρόθεσμων χρεογράφων, αποδίδεται από τους ελεγκτές στη χρηματοδότηση της οφειλόμενης στο κράτος έκτακτης εισφοράς ύψους 37,5 δισεκατ. FRF. Το μέσο επιτόκιο που εφαρμόστηκε στο χρέος της France Télécom στις 21 Δεκεμβρίου 1996 ήταν 4,33 % για τις βραχυπρόθεσμες και 6,57 % για τις μακροπρόθεσμες οφειλές.

⁽¹⁸⁾ Άρθρο 46 του νόμου του προϋπολογισμού του 1997 αριθ. 96-1181, JORF αριθ. 304 της 31ης Δεκεμβρίου 1996, σ. 19490.

⁽¹⁹⁾ Έκθεση στην Εθνική Συνέλευση αριθ. 3030 του M. Philippe Auberger για τον νόμο του προϋπολογισμού του 1997, σ. 453.

⁽²⁰⁾ Το 2006, η ετήσια καταβολή από το ίδρυμα προσαυξήθηκε κατά 1 δισεκατ. ευρώ για τις ανάγκες του ταμείου κίνησης του ειδικού λογαριασμού για τις συντάξεις. Και άλλες παρεκκλίσεις με ανώτατο όριο 10 % της ετήσιας καταβολής λόγω αναγκών χρηματοδότησης του λογαριασμού ειδικού σκοπού που συνεπάγεται μεγαλύτερες ετήσιες καταβολές πραγματοποιήθηκαν από το 1996, βλέπε Annexe 37 με τίτλο «Les Régimes Sociaux et de Retraite – Pensions», αριθ. 1198 (chapitre II-2 B-3) της έκθεσης υπ' αριθ. 1127 στην Εθνική Συνέλευση σχετικά με το σχέδιο νόμου του προϋπολογισμού του 2008 του κ. Gilles Carrez. Βλέπε επίσης Rapport de l'Inspection Générale des Finances M2007-005-02, «La gestion pluriannuelle des finances publiques», Απρίλιος 2007, Annexe VI, σ. 9.

⁽²¹⁾ νόμος του προϋπολογισμού του 2011 υπ' αριθ. 2010-1657 της 29ης Δεκεμβρίου 2010, Etats législatifs Annexe III, Comptes d'affectation spéciale, Pensions, ligne 60, JORF αριθ. 0302 της 30ης Δεκεμβρίου 2010 σελίδα 23033. Στο παράρτημα 37 με τίτλο «Les Régimes Sociaux et de Retraite – Pensions», αριθ. 1198, ο νομοθέτης πρόβλεψε ότι η καταβολή το 2008 ποσού 252 εκατ. ευρώ θα εξαντλούσε τους διαθέσιμους πόρους του δημόσιου οργανισμού στις 31 Δεκεμβρίου 2011 βάσει ετήσιας καταβολής ύψους 626 εκατ. ευρώ για το 2010, ενώ η πραγματική καταβολή αφορούσε ποσό 635,8 εκατ. ευρώ. Αυτή η απόκλιση κατά 10 εκατ. ευρώ φαίνεται ότι εξηγεί την καταβολή ποσού 243 εκατ. ευρώ που προβλέπονταν στον νόμο του προϋπολογισμού του 2011.

Οι εκτιμήσεις των επιβαρύνσεων που συνεπάγεται για το γαλλικό κράτος η μεταρρύθμιση η οποία θεσπίστηκε με το νόμο του 1996

- (40) Επ' ευκαιρία της μεταρρύθμισης που επέφερε ο νόμος του 1996, η εταιρεία αναλογιστών που επέλεξε ως σύμβουλο το γαλλικό κράτος εκτίμησε ότι η διεκπεραίωση και καταβολή από το κράτος των συντάξεων που χορηγούνται στους εν ενεργεία και συνταξιούχους δημοσίους υπαλλήλους της France Télécom θα ανέρχονταν σε 242 δισεκατ. FRF (36,9 δισεκατ. ευρώ ⁽²²⁾) σε πιθανή παρούσα αξία την 1η Ιανουαρίου 1997 ⁽²³⁾. Ο αριθμός αυτός προσεγγίζει το στρογγυλεμένο ποσό των 250 δισεκατ. FRF που αναφέρθηκε στη Γερουσία. Με τις ίδιες αναλογιστικές υποθέσεις, η εισφορά εξοφλητικού χαρακτήρα του εργοδότη την οποία η France Télécom κατέβαλε ως αντιστάθμισμα εκτιμήθηκε σε 15,2 δισεκατ. ευρώ, στο οποίο πρέπει να προστεθεί η έκτακτη εισφορά των 5,7 δισεκατ. ευρώ που καταβλήθηκε στο σύνολό της τον Οκτώβριο του 1997. Κατά την εκτίμηση των γαλλικών αρχών, η αξία των μελλοντικών εισφορών των εργαζομένων, όταν τέθηκε σε ισχύ η μεταρρύθμιση, ανερχόταν σε [...] δισεκατ. ευρώ. Η αξία της καθαρής επιβάρυνσης που μεταβιβάστηκε από την France Télécom στο γαλλικό κράτος, όπως εκτιμήθηκε το 1996, ανερχόταν συνεπώς σε [...] δισεκατ. ευρώ.

- (41) Για το διάστημα των δέκα ετών (1997 έως 2006) που αναφέρθηκε κατά τις συζητήσεις του νομοσχεδίου του 1996, το συσσωρευμένο ποσό των εισφορών που έπρεπε να καταβληθούν, όπως εκτιμήθηκε από την εταιρεία αναλογιστών που επελέγη ως σύμβουλος του γαλλικού κράτους, ανερχόταν σε [...] δισεκατ. ευρώ. Κατά την ίδια περίοδο, το συνολικό ποσό των εισφορών που πράγματι καταβλήθηκαν ήταν σχεδόν ταυτόσημο, ήτοι [...] δισεκατ. ευρώ, με απόκλιση κατώτερη του 0,83 % ⁽²⁴⁾. Αυτό επιβεβαιώνει εκ των υστέρων την ακρίβεια των προβλέψεων που αποτέλεσαν αντικείμενο συζητήσεων για τον νόμο.

- (42) Βάσει αυτών των αριθμητικών στοιχείων, μπορεί να διαπιστωθεί ότι τα ποσά και η αιτιολόγησή τους που αποτέλεσαν αντικείμενο συζητήσεων στην Εθνική Συνέλευση και τη

Γερουσία για τον καθορισμό του ποσού της προσαρμογής ή της έκτακτης εισφοράς της France Télécom, αντιστοιχούν στα μεγέθη τα οποία επαληθεύθηκαν εκ των υστέρων κατά τη δεκαετή περίοδο η οποία αναφέρθηκε στις συζητήσεις για το νομοσχέδιο. Πράγματι, το αναφερθέν ανώτατο ποσό της έκτακτης εισφοράς των 6 δισεκατ. ευρώ (40 δισεκατ. FRF) αντιστοιχεί στις προβλέψεις που πραγματοποίησε η επιχείρηση μέχρι το 1996 για να αντιμετωπίσει τις μελλοντικές συνταξιοδοτικές επιβαρύνσεις με βάση τις προβλέψεις εκείνης της περιόδου, δηλαδή σε 3,6 δισεκατ. ευρώ (23,4 δισεκατ. FRF) συν τη διαφορά των 2,4 δισεκατ. ευρώ που επιβαρύνουν το κράτος μεταξύ των υπαλληλικών και εργοδοτικών εισφορών που εισπράχθηκαν από το 1997 έως το 2006, αφενός, και τις παροχές που έπρεπε να καταβληθούν κατά την ίδια περίοδο των δέκα ετών, όπως εκτιμήθηκαν το 1996.

- (43) Εξάλλου, από τα στοιχεία που κοινοποίησε η Γαλλική Δημοκρατία και αναγράφονται στον πίνακα 3 συνάγεται ότι, για την περίοδο από το 1997 έως το 2010, η συσσωρευμένη συνταξιοδοτική επιβάρυνση για το προσωπικό των δημοσίων υπαλλήλων της France Télécom που πρέπει να χρηματοδοτήσει το γαλλικό κράτος λόγω της μεταρρύθμισης του 1996 ανήλθε σε [...] δισεκατ. ευρώ. Η επιβάρυνση την οποία εσωμίζεται το κράτος ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των ετήσιων εισφορών της France Télécom και των εν ενεργεία δημοσίων υπαλλήλων της και των συνταξιοδοτικών παροχών που καταβάλλονται κάθε έτος στους συνταξιούχους δημοσίους υπαλλήλους, αφού αφαιρεθούν οι ετήσιες πληρωμές του δημόσιου οργανισμού διαχείρισης της έκτακτης εισφοράς της France Télécom. Από το 1997 έως το 2010, η εξέλιξη της επιβάρυνσης ήταν η ακόλουθη:

Πίνακας 3

Επιβαρύνσεις που εσωμίσθηκε το γαλλικό κράτος με τη μεταρρύθμιση του 1996 (1997-2010)

(εκατ. ευρώ)

	Εισφορές (εργοδοτικές και υπαλληλικές)	Ετήσιες καταβολές από τον δημόσιο οργανισμό διαχείρισης της έκτακτης εισφοράς της France Télécom	Καταβληθείσες παροχές	Επιβάρυνση για το κράτος
1997	[...]	152,4	[...]	[...]
1998	[...]	167,7	[...]	[...]
1999	[...]	184,5	[...]	[...]
2000	[...]	202,9	[...]	[...]
2001	[...]	223,2	[...]	[...]
2002	[...]	245,5	[...]	[...]
2003	[...]	270,0	[...]	[...]
2004	[...]	297,1	[...]	[...]
2005	[...]	326,9	[...]	[...]
2006	[...]	1 359,5	[...]	[...]
2007	[...]	395,4	[...]	[...]

⁽²²⁾ Το ποσό των 36,9 δισεκατ. ευρώ (242 δισεκατ. FRF) αντιστοιχεί στην πιθανή αξία των μελλοντικών δεσμεύσεων κατά την 1η Ιανουαρίου 1997. Είναι συνεπώς διαφορετικό, και σωστότερο για την εκτίμηση των εν λόγω μέτρων, από το ποσό των 35,7 δισεκατ. ευρώ (234 δισεκατ. FRF) που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 24 της απόφασης για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, που αντιστοιχεί στην πιθανή αξία των μελλοντικών υποχρεώσεων την ημερομηνία της 1ης Ιανουαρίου 1996, δηλαδή πριν τεθεί σε ισχύ ο νόμος του 1996.

⁽²³⁾ Μια τέτοια αξιολόγηση, που καλύπτει το σύνολο της περιόδου μέχρι την εξάλειψη των οικονομικών υποχρεώσεων του γαλλικού κράτους έναντι των συνταξιοδοτούμενων δημοσίων υπαλλήλων και των δικαιούχων τους, βασίζεται αναγκαστικά σε πολλές υποθέσεις οι οποίες αφορούν, ιδίως, τη γαμλιότητα, τις γεννήσεις καθώς και τις ημερομηνίες συνταξιοδότησης και θανάτου του ενδιαφερόμενου πληθυσμού, σε συνάρτηση πάντοτε με το επιλεγόμενο ποσοστό προεξόφλησης, στην προκειμένη περίπτωση 7 %. Η αναλογιστική εταιρεία JWA, την οποία διόρισε η γαλλική κυβέρνηση, έκρινε ότι τα ποσοστά αυτά ήταν υψηλά εφόσον, εάν αφαιρεθεί μια πληθωριστική τιμή της τάξης του 2 %, το καθαρό επιτόκιο προεξόφλησης θα παρέμενε 5 %, «τιμή που πρέπει να συγκριθεί, παραδείγματος χάρι με την ανώτατη τιμή του 3,5 % που επιτρέπει το γαλλικό δίκαιο για την προεξόφληση των ροών των ισόβιων αποδοχών». Βλέπε έκθεση JWA, ως παράρτημα 2 της επιστολής των γαλλικών αρχών της 17ης Μαρτίου 2004, σ. 6 και 13 έως 15.

⁽²⁴⁾ Παρατηρήσεις της Γαλλικής Δημοκρατίας της 9ης Δεκεμβρίου 2010 και της France Télécom (Έκθεση JWA) της 18ης Οκτωβρίου 2010.

(εκατ. ευρώ)

	Εισφορές (εργοδοτικές και υπαλλήλι- κές)	Ετήσιες καταβολές από τον δημόσιο οργανισμό δια- χείρισης της έκτα- κτης εισφοράς της France Télécom	Καταβληθεί- σες παροχές	Επιβάρυνση για το κρά- τος
2008	[...]	435,0	[...]	[...]
2009	[...]	578,0	[...]	[...]
2010	[...]	635,8	[...]	[...]
Σύνολο	[...]	5 473,9	[...]	[...]

(44) Βάσει των διατάξεων του νόμου του προϋπολογισμού του 1997 που τα διέπει, το ποσό των ετήσιων καταβολών του δημόσιου οργανισμού διαχείρισης της έκτακτης εισφοράς της France Télécom που καταβλήθηκε το 1997 δεν αντιστοιχούσε στα ποσά των κατ' εκτίμηση παροχών ή των παροχών που καταβλήθηκαν όντως στους συνταξιούχους της France Télécom ούτε στα υπολειπόμενα ποσά των επιβαρύνσεων που έπρεπε να χρηματοδοτηθούν από το κράτος και δεν καθορίστηκαν σε συνάρτηση με τα εν λόγω ποσά. Η εξέταση των ποσών που πράγματι καταβλήθηκαν επιβεβαιώνει αυτόν τον διαχωρισμό. Παρά την έκτακτη εισφορά που κατέβαλε η France Télécom το 1997, ο πίνακας 3 δείχνει ότι τα ποσά των παροχών που καταβλήθηκαν στους συνταξιούχους δημοσίων υπαλλήλων της France Télécom ήταν υψηλότερα από τους ετήσιους πόρους από το 2004, με εξαίρεση το έτος 2006.

(45) Έτσι, οι καταβολές των ετήσιων εισφορών της France Télécom και οι ετήσιες καταβολές του οργανισμού που διαχειρίζεται την έκτακτη εισφορά δεν καταλογίζονται στον ειδικό λογαριασμό των συντάξεων χωριστά και πριν την καταβολή των παροχών στους συνταξιούχους της France Télécom. Πράγματι, εάν, αντί του συστήματος επιστροφής του ποσού με ετήσια προσαύξηση 10 %, εφαρμοζόταν ο καταλογισμός της έκτακτης εισφοράς μόνο στη χρηματοδότηση των εν λόγω παροχών από το 1997, όπως προέβλεπε ο νόμος του προϋπολογισμού του 1997, ο δημόσιος οργανισμός θα είχε καταργηθεί στα τέλη του 2008 και όχι στα τέλη του 2011, όπως είχε προβλεφθεί, λαμβανομένου υπόψη του ποσού που δεν καλυπτόταν από τις ετήσιες εισφορές, όπως δείχνει ο πίνακας 3. Και στις δύο περιπτώσεις, το ποσό της έκτακτης εισφοράς θα είχε αναλωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2011.

2.2. Η σταδιακή και στη συνέχεια πλήρης απελευθέρωση της αγοράς των τηλεπικοινωνιών

(46) Η μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων της France Télécom συνέπεσε με την πλήρη απελευθέρωση των αγορών των υπηρεσιών στον ανταγωνισμό, στις οποίες δραστηριοποιούνταν η France Télécom. Από το 1988, υπήρξε σταδιακή απελευθέρωση του τομέα των τηλεπικοινωνιών με την οδηγία 88/301/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 16ης Μαΐου 1988, σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές τηλεπικοινωνιακών τερματικών ⁽²⁵⁾ και με την οδηγία 90/388/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 28ης Ιουνίου 1990, σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών ⁽²⁶⁾. Η οδηγία 90/388/ΕΟΚ προέβλεπε μέτρα ελευθέρωσης που έπρεπε να

θεθούν σε εφαρμογή πριν τις 31 Δεκεμβρίου 1990 όσον αφορά τη μετάδοση δεδομένων και τις υπηρεσίες τηλεφωνίας και δεδομένων για τα δίκτυα επιχειρήσεων και κλειστές ομάδες χρηστών. Η οδηγία 96/19/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Μαρτίου 1996, για τροποποίηση της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ όσον αφορά το πλήρες άνοιγμα των αγορών τηλεπικοινωνιών στον ανταγωνισμό ⁽²⁷⁾ πρόβλεπε πλήρη απελευθέρωση του τομέα των τηλεπικοινωνιών από την 1η Ιανουαρίου 1998.

(47) Ο νόμος αριθ. 96-659 της 26ης Ιουλίου 1996 σχετικά με τη ρύθμιση των τηλεπικοινωνιών καθόρισε τους όρους που θα επέτρεπαν την πλήρη απελευθέρωση του τομέα, θέτοντας τέρμα στο μονοπώλιο της France Télécom στη σταθερή τηλεφωνία και τη μετάδοση δεδομένων και καθορίζοντας τις τιμές και τις διασυνδέσεις με τους ανταγωνιστές. Ακόμη και σε άλλους τομείς, οι οποίοι δεν υπόκειντο σε αποκλειστικά δικαιώματα και, ως εκ τούτου, ήταν ανοικτοί στον ανταγωνισμό ήδη από το 1987, όπως οι αγορές της κινητής τηλεφωνίας, η France Télécom κατείχε ηγετική θέση με μερίδιο αγοράς από 53,3 % το 1997 σε 49,8 % το 2002 ⁽²⁸⁾. Ο νόμος αριθ. 96-659 ανέθεσε επίσης στην France Télécom την εκπλήρωση αποστολών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος και πρόβλεψε τη δημιουργία ενός ταμείου χρηματοδότησης σχετικών υποχρεώσεων τροφοδοτούμενου από τους ανταγωνιστές.

(48) Κατ' εφαρμογή των διατάξεων που απαριθμούνται στις αιτιολογικές σκέψεις 46 και 47, από το 1988, η France Télécom είναι αντιμέτωπη με την έλευση ανταγωνιστών, ορισμένοι από τους οποίους ανήκουν εν μέρει σε διεθνείς ομίλους, στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών στις οποίες δραστηριοποιούνταν στη Γαλλία, ορισμένες από τις οποίες, όπως η κινητή τηλεφωνία ή οι διεθνείς επικοινωνίες, έχουν διασυνοριακή διάσταση. Η διαδικασία αυτή εντάθηκε με την απελευθέρωση των αγορών από το 1998. Εξάλλου, η France Télécom συνήψε συμμαχίες με οργανισμούς τηλεπικοινωνιών της αλλοδαπής, όπως η Deutsche Telekom και η Sprint το 1996 (Global One), πολλαπλασιάζοντας είδη από το 1997 τις εταιρικές σχέσεις και αποκτήσεις συμμετοχής στην Ιταλία (Wind), στις Κάτω Χώρες (Casema) ή αποκτώντας άδειες κινητής τηλεφωνίας στη Δανία και την Πορτογαλία ⁽²⁹⁾.

(49) Η μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων των υπαλλήλων της France Télécom συνέπεσε με την απελευθέρωση της αγοράς στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα αποτελέσματά της, συνεπώς, είχαν επίπτωση σε μια πλήρως απελευθερωμένη αγορά στον ανταγωνισμό στην οποία, εξάλλου, η France Télécom συνήψε συμμαχίες και απέκτησε σημαντικές συμμετοχές σε άλλα κράτη μέλη. Πράγματι, η επιθυμία να ευνοηθεί η επέκταση της France Télécom και σε άλλες ευρωπαϊκές αγορές εκτός Γαλλίας εκφράζεται καθαρά με τον νόμο του 1996 και το άνοιγμα της επιχείρησης σε ιδιωτικά κεφάλαια, όπως προκύπτει από τις δηλώσεις κατά τη συζήτηση του νόμου, οι οποίες κάνουν αναφορά σε «φιλοδοξίες της γαλλικής κυβέρνησης για τον εθνικό πρωταθλητή, τη France Télécom» ⁽³⁰⁾.

⁽²⁷⁾ ΕΕ L 74 της 22.3.1996, σ. 13.

⁽²⁸⁾ Βλέπε ετήσια έκθεση France Télécom 1997 και έκθεση της Ρυθμιστικής Αρχής Τηλεπικοινωνιών για το 1997 και το 2002, διαθέσιμες στην ιστοσελίδα: <http://www.arcep.fr/index.php?id=2105>

⁽²⁹⁾ France Télécom, Rapport annuel 1997.

⁽³⁰⁾ Assemblée Nationale, Compte Rendu du débat du 26 juin 1996, σ. 3.

⁽²⁵⁾ ΕΕ L 131 της 27.5.1988, σ. 73.

⁽²⁶⁾ ΕΕ L 192 της 24.7.1990, σ. 10.

- (50) Σήμερα, η France Télécom δηλώνει ότι είναι ο πρώτος φορέας παροχής πρόσβασης υψηλής ταχύτητας στο διαδίκτυο και ο τρίτος φορέας κινητής τηλεφωνίας στην Ευρώπη και μεταξύ των ηγετών σε παγκόσμια κλίμακα όσον αφορά την παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σε πολυεθνικές επιχειρήσεις. Εκτός Γαλλίας, η France Télécom αναπτύσσει σημαντική δραστηριότητα μέσω θυγατρικών, κατέχοντας σημαντικές θέσεις στην Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Πολωνία, τη Σλοβακία, το Βέλγιο και την Αυστρία ⁽³¹⁾.

3. ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

- (51) Στην απόφασή της να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας, η Επιτροπή παρέδωσε την προκαταρκτική εκτίμησή της για τα μέτρα που θέσπισε ο νόμος του 1996, συγκρίνοντάς τα με το πλαίσιο αναφοράς για τις υποχρεωτικές κοινωνικές και φορολογικές εισφορές της France Télécom, πράγμα το οποίο είχε καθοριστεί με τον νόμο του 1990. Έκρινε ότι τα μέτρα αυτά παρείχαν, με τη χρησιμοποίηση κρατικών πόρων, επιλεκτικό πλεονέκτημα στην France Télécom, το οποίο θα μπορούσε να νοθεύσει τον ανταγωνισμό και να επηρεάσει τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές και θα μπορούσε να συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
- (52) Η Επιτροπή επισήμανε επίσης ότι, εφόσον τα μέτρα αυτά συνιστούν κρατική ενίσχυση, αυτή δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή πριν τεθεί σε εφαρμογή, ενώ έπρεπε να θεωρηθεί νέα ενίσχυση σύμφωνα με τη νομολογία. Η Γαλλική Δημοκρατία δεν τήρησε την υποχρέωση της κοινοποίησης βάσει της Συνθήκης και το μέτρο έπρεπε, συνεπώς, να κριθεί παράνομο.
- (53) Η Επιτροπή έκρινε ότι μπορούσε να εξετάσει το συμβιβασμό της ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ. Η Επιτροπή ανέφερε επίσης ότι βάσει της ίδιας διάταξης είχε κρίνει ότι η ενίσχυση που χορηγήθηκε στη La Poste κατά τη μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων της ήταν συμβιβασίμη με την εσωτερική αγορά ⁽³²⁾ και ότι, λαμβανομένων υπόψη των ομοιοτήτων μεταξύ των δύο υποθέσεων, έκρινε σκόπιμο να διενεργήσει παρόμοια ανάλυση στην προκειμένη περίπτωση.
- (54) Στην προκαταρκτική εξέταση του συμβιβασμού της ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, παρά την ομοιότητα με τη μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων των υπαλλήλων της La Poste, η Επιτροπή κοινοποίησε στη Γαλλική Δημοκρατία τις ακόλουθες επιφυλάξεις:

- α) πρώτον, επισημαίνοντας ότι δεν είχε στη διάθεσή της αναλυτικά στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι το ύψος των εισφορών που κατέβαλλε η France Télécom ήταν ίσο με αυτό που κατέβαλλαν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις κοινού δικαίου που δραστηριοποιούνται στον τομέα των τηλεπικοινωνιών στη Γαλλία, η Επιτροπή επισήμανε ότι το ποσό της εξοφλητικής εισφοράς που εφαρμοζόταν στην

France Télécom από το 1997 δεν επέτρεπε τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού («level playing field») με τους ανταγωνιστές της. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι το ποσοστό εισφορών που εφαρμόζει η France Télécom ενσωματώνει μόνο τις εισφορές που αντιστοιχούν στους κοινούς κινδύνους μεταξύ των μισθωτών βάσει του κοινού δικαίου και των δημοσίων υπαλλήλων και, ως εκ τούτου, εξαιρεί τις εισφορές που αντιστοιχούν στους μη κοινούς κινδύνους, όπως ο κίνδυνος ανεργίας ή της μη καταβολής μισθών σε περίπτωση δικαστικής εξυγίανσης ή εκκαθάρισης της επιχείρησης.

- β) δεύτερον, η Επιτροπή δεν είχε στη διάθεσή της επαρκή στοιχεία όσον αφορά την επίπτωση που είχε στον ανταγωνισμό η απαλλαγή από τις συνταξιοδοτικές επιβαρύνσεις, για να αξιολογήσει εάν οι ενδεχόμενες θετικές επιπτώσεις ήταν περισσότερες από τις αρνητικές επιπτώσεις. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή έπρεπε να λάβει υπόψη το γεγονός ότι η France Télécom δεν είχε ακόμη επιστρέψει εξ ολοκλήρου τις παράνομες και ασυμβίβαστες ενισχύσεις κατ' εφαρμογή της απόφασης της Επιτροπής της 2ας Αυγούστου 2004 σχετικά με την κρατική ενίσχυση που διέθεσε η Γαλλία στη France Télécom («απόφαση σχετικά με την εφαρμογή του επαγγελματικού φόρου στην France Télécom») ⁽³³⁾, με την οποία η Γαλλία δεν συμμορφώθηκε εντός της ορισθείσας προθεσμίας, όπως έκρινε το Δικαστήριο ⁽³⁴⁾.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

- (55) Οι παρατηρήσεις που υπέβαλαν τα ενδιαφερόμενα μέρη παρουσιάζονται συνοπτικά στα τμήματα 4.1 έως 4.3.

4.1. France Télécom

- (56) Στις παρατηρήσεις της, τις οποίες χαρακτηρίζει συμπληρωματικές σε σχέση με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η Γαλλική Δημοκρατία, η France Télécom θεωρεί ότι αντιμετωπίζει ένα χρόνιο πρόβλημα πλεονασματικού προσωπικού που συνδέεται με το παλαιό καθεστώς της δημόσιας υπηρεσίας και ότι δεν διαθέτει, για τον πληθυσμό των εν λόγω εργαζομένων, τις ίδιες δυνατότητες ευελιξίας της απασχόλησης όπως οι ανταγωνιστές της. Συνεπώς, η France Télécom πρέπει να καταβάλει σημαντικότερη δαπάνη για κατάρτιση της τάξης των 180 εκατ. ευρώ, που ισοδυναμεί με το 4,5 % του μισθολογικού κόστους έναντι 2,9 % του μέσου όρου των γαλλικών επιχειρήσεων. Η France Télécom ισχυρίζεται επίσης ότι το μισθολογικό κόστος είναι ανώτερο περίπου κατά [...]%, χωρίς τις προσαυξήσεις και επιδοτήσεις. Εξάλλου, εφόσον δεν μπορεί να θέσει σε εφαρμογή κοινωνικά προγράμματα, η France Télécom επωμίστηκε το κόστος των μέτρων για την αποχώρηση των δημοσίων υπαλλήλων, όπως η άδεια κατά το τέλος της σταδιοδρομίας, με ποσό άνω των 8 δισεκατ. ευρώ το διάστημα από το 1996 έως το 2006.
- (57) Δεύτερον, η France Télécom θεωρεί ότι οι συνταξιοδοτικές επιβαρύνσεις τις οποίες επωμίστηκε το διάστημα 1990 έως 1996 ήταν ασυνήθιστες και την έδεταν σε θέση διαρθρωτικού μειονεκτήματος έναντι των ανταγωνιστών της του

⁽³¹⁾ Βλέπε σχετικά, έγγραφο αναφοράς 2008 της France Télécom, που κατατέθηκε στην Autorité des Marchés Financiers, ιδίως, «Description des Activités», σελίδες 25-122.

⁽³²⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2007, στην υπόθεση C 43/2006 (ΕΕ L 63 της 7.3.2008, σ. 16).

⁽³³⁾ Απόφαση 2005/709/ΕΚ της Επιτροπής, που κοινοποιήθηκε με τον αριθμό C(2004) 3061 (ΕΕ L 269 της 14.10.2005, σ. 30).

⁽³⁴⁾ Απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2007 στην υπόθεση C-441/06, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή, σ. I-8887.

- ιδιωτικού τομέα, κατά την έννοια της απόφασης *Combust* ⁽³⁵⁾, που αποτελεί πλαίσιο αναφοράς για την εκτίμηση του φυσιολογικού ή μη φυσιολογικού χαρακτήρα των εν λόγω επιβαρύνσεων ως προς το καθεστώς κοινού δικαίου που εφαρμόζεται στους ανταγωνιστές. Οι αρχές που θέτει η απόφαση *Combust* είχαν επιβεβαιωθεί από το Πρωτοδικείο στην απόφασή του στην υπόθεση *Hotel Cipriani* ⁽³⁶⁾. Η France Télécom αμφισβητεί ότι η θέση του ενός μόνο φορέα εκμετάλλευσης, στην προκειμένη περίπτωση της ίδιας, πριν και μετά τη μεταρρύθμιση που θεσπίστηκε με τον νόμο του 1996, συνιστά το κατάλληλο πλαίσιο σύγκρισης για να εκτιμηθεί η ύπαρξη οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την έννοια της νομολογίας. Σε κάθε περίπτωση, εάν το πλαίσιο αναφοράς έπρεπε να εφαρμοστεί στην France Télécom πριν και μετά τη μεταρρύθμιση του 1996, το μέτρο δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί επιλεκτικό, διότι θα εφαρμοζόταν με ομοιογενή τρόπο εντός του εν λόγω πλαισίου.
- (58) Συνεπώς, τα υπό εξέταση μέτρα είτε δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια της Συνθήκης, διότι απαλλάσσουν τη France Télécom από ένα ασύνθητες διαρθρωτικό μειονέκτημα, είτε δεν μπορούν να χαρακτηριστούν επιλεκτικό πλεονέκτημα που συνιστά κρατική ενίσχυση.
- (59) Επικουρικώς, η France Télécom θεωρεί ότι η κρατική ενίσχυση, εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξή της, θα ήταν συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με τα κριτήρια που θέσπισε η Επιτροπή στην απόφασή της σχετικά με το καθεστώς συντάξεων της La Poste (εφεξής «απόφαση La Poste») ⁽³⁷⁾. Ως προς αυτό, ο ειδικός χαρακτήρας του καθεστώτος της που συνίσταται στο ότι καταβάλλει εισφορά η οποία υπολογίζεται βάσει αποκλειστικά κοινών κινδύνων δεν σημαίνει ότι η France Télécom τέθηκε σε πλεονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών της από το 1996· εκτός από τα διαρθρωτικά μειονεκτήματα που συνδέονται με το καθεστώς δημοσίων υπαλλήλων τους οποίους απασχολεί, η France Télécom ήταν αναγκασμένη να επωμιστεί σημαντική επιβάρυνση λόγω της μεταρρύθμισης του 1996, το συμβιβάσιμο της οποίας με την εσωτερική αγορά πρέπει να αναλυθεί και της οποίας το ποσό των 5,7 δισεκατ. ευρώ υπερβαίνει κατά πολύ το ποσό που θα κατέβαλε η France Télécom εάν η εισφορά της ήταν συνάρτηση των μη κοινών κινδύνων.
- (60) Η France Télécom θεωρεί ότι, στην απόφαση *La Poste* ⁽³⁸⁾, η Επιτροπή δέχτηκε ότι το ποσό μιας ενιαίας έκτακτης εισφοράς (2 δισεκατ. ευρώ) στο πλαίσιο μιας μεταρρύθμισης που τέθηκε σε ισχύ μετά την κοινοποίηση, αλλά πριν την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής, αντισταθμίζει τις εισφορές που αντιστοιχούν στους μη κοινούς κινδύνους, μέχρι να εξαντληθεί το ποσό της ενιαίας εισφοράς. Τίποτα δεν θα δικαιολογούσε, κατά την άποψη της France Télécom, το να παρεκκλίνει η Επιτροπή από αυτή την αρχή, εφόσον από τις πολιτικές δηλώσεις της περιόδου εκείνης κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου του 1996 δεν θα μπορούσε να εξαχθεί ότι ο νομοθέτης καθόρισε το ποσό της εφάπαξ εισφοράς της France Télécom κατά τρόπο ώστε να διατηρηθεί η επικρατούσα κατάσταση επί δέκα έτη.
- (61) Εξάλλου, τα διαθέσιμα το 1996 αριθμητικά στοιχεία αντικρούουν την άποψη ότι το ποσό των 5,7 δισεκατ. ευρώ είχε κριθεί την εποχή εκείνη κατά τρόπο που να αντιστοιχεί ακριβώς στην πρόσθετη επιβάρυνση που συνεπαγόταν για το κράτος η εφαρμογή του νόμου του 1996 για διάστημα δέκα ετών, αντισταθμίζοντας, για κάθε έτος, τις φθίνουσες ετήσιες επιβαρύνσεις τις οποίες κατέβαλλε η επιχείρηση, ακόμα και αν ληφθούν υπόψη οι επιβαρύνσεις αντιστάθμισης μεταξύ καθεστώτων συντάξεων από τις οποίες η France Télécom απαλλάχθηκε το 1996 ⁽³⁹⁾. Το ποσό της έκτακτης εισφοράς αποσκοπούσε στη συνολική αποζημίωση του γαλλικού κράτους λόγω της μεταρρύθμισης. Έπρεπε, συνεπώς, να ληφθεί υπόψη αναγκαστικά για να αναλυθεί αν από τότε που τέθηκε σε ισχύ το 1997 εξασφάλιζε ίσους όρους ανταγωνισμού.
- (62) Τέλος, η France Télécom θεωρεί ότι, εφόσον, χωρίς τη μεταρρύθμιση του 1996, θα είχε υποστεί σημαντικό ανταγωνιστικό μειονέκτημα στις αγορές, η απελευθέρωση των οποίων αποτελούσε στόχο της Ένωσης και οι γαλλικές αρχές είχαν συμμορφωθεί πλήρως με την απόφαση σχετικά με την εφαρμογή του φόρου επιτηδεύματος στην France Télécom ⁽⁴⁰⁾, το μέτρο δεν έχει αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό.

4.2. Οι καταγγέλλοντες

- (63) Οι καταγγέλλοντες συμμερίζονται την εκτίμηση της Επιτροπής στην απόφασή της για την κίνηση διαδικασίας ότι η απαλλαγή από τις επιβαρύνσεις για συντάξεις τις οποίες έπρεπε να καταβάλει η France Télécom, που θεσπίστηκε με τον νόμο του 1996, συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια της Συνθήκης. Σύμφωνα με το αιτιολογικό της εν λόγω απόφασης, για την οποία οι καταγγέλλοντες εκφράζουν την απογοήτευσή τους διότι δεν περιέχει ποσοτικό προσδιορισμό, το ποσό της ενίσχυσης ανερχόταν σε 12,3 δισεκατ. ευρώ και σε καμία περίπτωση δεν ήταν κατώτερο από 9,9 δισεκατ. ευρώ ⁽⁴¹⁾. Οι καταγγέλλοντες θεωρούν ότι αυτό που καθορίζει τον χαρακτηρισμό ως κρατικής ενίσχυσης είναι αποτελέσματα της εφαρμογής του μέτρου, δηλαδή η απαλλαγή από την επιβάρυνση των κοινωνικών εισφορών που βαρύνουν συνήθως τον προϋπολογισμό της επιχείρησης και όχι το αντικείμενό της, δηλαδή η αντιστάθμιση ενός υποθετικού μειονεκτήματος. Εξάλλου, δεν υφίστατο μειονέκτημα όσον αφορά την απασχόληση δημοσίων υπαλλήλων από την France Télécom, εφόσον η επιχείρηση κατέβαλλε εισφορές για επιδόματα ανεργίας και μισθολογικό κόστος κατά 13 % χαμηλότερα σε σχέση με τους ανταγωνιστές και διέθετε σταθερό και ευέλικτο προσωπικό όσον αφορά τη μείωση του μισθολογικού κόστους μέσω πρόωρων συντάξεων και μετατάξεων στη δημόσια διοίκηση.

⁽³⁹⁾ Η συνέχιση των καταβολών που διακόπηκε με τον νόμο του 1996 θα είχε ως αποτέλεσμα αντισταθμιστική επιβάρυνση της τάξης του [...] % των συντάξεων που χορηγήθηκαν το 1997, η οποία θα μειωνόταν κατά [...] % ετησίως στη συνέχεια. Παρατηρήσεις της France Télécom της 18ης Οκτωβρίου 2010, πίνακας 4.

⁽⁴⁰⁾ Βλέπε υποσημείωση αριθ. 33.

⁽⁴¹⁾ Το ποσό υπολογίζεται εάν αφαιρεθούν από το ποσό της συνολικής παρούσας οφειλής της France Télécom για τις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων της (38,1 δισεκατ. ευρώ) το ποσό της τρέχουσας αξίας των εργοδοτικών εισφορών εξοφλητικού χαρακτήρα το 1996 (-15,2 δισεκατ. ευρώ), η κατ' αποκοπή εισφορά που καθορίστηκε το 1996 (-5,7 δισεκατ. ευρώ) και οι σχετικές εισφορές των εργαζομένων (-4,9 δισεκατ. ευρώ χωρίς αναγωγή στην παρούσα αξία), ήτοι συνολικό ποσό 12,3 δισεκατ. ευρώ ή, τουλάχιστον, 9,9 δισεκατ. ευρώ, εάν η συνολική καθαρή τρέχουσα αξία του χρέους της France Télécom για τις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων της υπολογιζόταν σε 35,7 δισεκατ. ευρώ, όπως αναφέρεται στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.

⁽³⁵⁾ Απόφαση της 16ης Μαρτίου 2004, *Danske Busvognmaend* κατά Επιτροπής, («Combust») T-157/01, Συλλογή, σ. II-917, σκέψη 57.

⁽³⁶⁾ Απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2008, *Hotel Cipriani* κ.α. κατά Επιτροπής, (συνεδикаσθείσες υποθέσεις T-254/00, T-270/00 και T-277/00, Συλλογή, σ. II-3269) σκέψεις 181, 185, 186, 189, 192 και 193.

⁽³⁷⁾ Βλέπε υποσημείωση 32.

⁽³⁸⁾ Βλέπε υποσημείωση αριθ. 32.

- (64) Κατά την άποψη των καταγγελλόντων, η κρατική ενίσχυση, που τεκμηριώνεται με αυτό τον τρόπο, είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά. Πράγματι, το σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που παρέχεται στην France Télécom ήταν ακόμη περισσότερο ζημιογόνο, διότι η απαλλαγή από τις επιβαρύνσεις δεν ήταν αναγκαία για να αποτραπεί η υπονόμευση της χρηματοοικονομικής διάρθρωσής της: απαλλαγμένη από καθαρό τρέχον χρέος συντάξεων ύψους τουλάχιστον 9,9 δισεκατ. ευρώ το 1996 και χωρίς να είναι υποχρεωμένη να εγγράφει αυτή την επιβάρυνση στον ισολογισμό της ή σε παράρτημά του, η France Télécom συνήψε χρέη για πολύ μεγαλύτερα ποσά, με καθαρό δημοσιονομικό χρέος ύψους 44 δισεκατ. ευρώ κατά μέσο όρο το διάστημα από το 1997 έως το 2007. Στη συνέχεια, η ενίσχυση που απάλλαξε την France Télécom από τις επιβαρύνσεις για συντάξεις που κληρονόμησε από την εποχή που κατείχε το μονοπώλιο της επέτρεψε να επενδύσει στη διεθνή επέκταση της, ενισχύοντας τη θέση της στη Γαλλία, όπου διέθετε σημαντικά πλεονεκτήματα μονοπωλίου για το οποίο οι εξεταζόμενες επιβαρύνσεις ήταν απλά το δίκαιο αντιστάθμισμα.
- (65) Εξάλλου, οι παράνομες και μη συμβιβάσιμες ενισχύσεις που δεν είχαν επιστραφεί στο παρελθόν απαγορεύουν να κηρυχθεί συμβιβάσιμη η εν λόγω λειτουργική ενίσχυση, λαμβανομένης υπόψη της σωρευτικής επίπτωσής της. Τέλος, η απουσία ίσων όρων ανταγωνισμού από τη μεταρρύθμιση του 1996, λόγω της μη καταβολής εισφορών για την κάλυψη από τους κινδύνους ανεργίας και μη πληρωμής μισθών σε περίπτωση εξυγίανσης της επιχείρησης, αποκλείει το συμβιβάσιμο της μεταρρύθμισης με τις διατάξεις της Συνθήκης. Συνεπώς, οι συνταξιοδοτικές οφειλές της France Télécom πρέπει να υπολογιστούν από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα και η Γαλλία να δεσμευθεί να εξασφαλίσει τη χρηματοδοτική ουδετερότητα του καθεστώτος, προβλέποντας ιδίως τους μηχανισμούς προσαρμογής της εργοδοτικής εισφοράς και της προσαρμογής κατά 5,7 δισεκατ. ευρώ σε περίπτωση διακύμανσης των επιβαρύνσεων.
- #### 4.3. Ο φορέας τηλεπικοινωνιών
- (66) Ο φορέας τηλεπικοινωνιών συμμερίζεται και στηρίζει την προκαταρκτική ανάλυση που παρατίθεται στην απόφαση της Επιτροπής για την κίνηση της διαδικασίας, χαρακτηρίζοντας ως νέα και παράνομη κρατική ενίσχυση τις τροποποιήσεις που θέσπισε ο νόμος του 1996 για να αντικατασταθούν οι ετήσιες εισφορές εξοφλητικού χαρακτήρα της France Télécom με την πραγματική καταβολή των συντάξεων από το κράτος, αφαιρώντας τις εισφορές που καταβάλλουν οι εν ενεργεία εργαζόμενοι με καθεστώς μόνιμου υπαλλήλου. Ο ίδιος χαρακτηρισμός ισχύει, κατά την άποψη του εν λόγω φορέα, και για τις κοινωνικές ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στους μη κοινούς κινδύνους για τους απασχολούμενους ιδιωτικού δικαίου τις οποίες καταβάλλουν οι ανταγωνιστές της France Télécom, και που η ίδια δεν καταβάλλει, τουλάχιστον από το 1996, για το προσωπικό της μόνιμων υπαλλήλων και για το προσωπικό της που υπάγεται στο κοινό δίκαιο. Εξάλλου, σε αντίθεση με το αντικείμενο της απόφασης *La Poste* ⁽⁴²⁾, ο υπολογισμός της εργοδοτικής εισφοράς της France Télécom δεν ενσωμάτωνε και εξακολουθεί να μην ενσωματώνει τις εν λόγω εισφορές, γεγονός που δεν επιτρέπει να κηρυχθεί η εν λόγω ενίσχυση συμβιβάσιμη.
- (67) Όσον αφορά την ενίσχυση που προκύπτει από την κατάρτιση της επιστροφής στο κράτος των συντάξεων που έχουν καταβληθεί, ο φορέας τηλεπικοινωνιών θεωρεί ότι η ανάλυση του ανταγωνιστικού πλαισίου που πραγματοποίησε η Επιτροπή στην απόφασή της στην υπόθεση *La Poste* θα έπρεπε, αντιθέτως, να την οδηγήσει στο να την κρίνει ασυμβίβαστη. Η ανάλυση αυτή θα έπρεπε να βασίζεται στα πραγματικά περιστατικά από το 1996 και όχι, όπως συνέβη στην απόφαση *La Poste*, με υποθετικό τρόπο για το μέλλον.
- (68) Όμως, κατά την άποψη αυτού του φορέα, σε πολλές από τις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται η France Télécom κατέχει ισχυρή θέση στην αγορά εξομοιούμενη με δεσπόζουσα θέση. Ως εκ τούτου, υπόκειται σε υποχρεώσεις εκ των προτέρων ρύθμισης στις χονδρικές αγορές παροχής υπηρεσιών ταχείας και ταχύτατης πρόσβασης, προέλευσης και προορισμού κλήσεων σε σταθερές γραμμές. Στην απόφασή της, της 16ης Ιουλίου 2003, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ στην υπόθεση COMP-38.233, η Επιτροπή διαπίστωσε και επέβαλε κυρώσεις για παράβαση του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ στην France Télécom μέσω της θυγατρικής της Wanadoo ⁽⁴³⁾. Εφόσον η επιχείρηση βρίσκεται σε υγιή χρηματοοικονομική κατάσταση, οι ενισχύσεις που έλαβε της επέτρεψαν να χρηματοδοτήσει τη διεθνή επέκτασή της, ιδίως με την εξαγορά των επιχειρήσεων Orange, Retevisión και AMENA.
- (69) Τέλος, ο φορέας τηλεπικοινωνιών ζητεί από την Επιτροπή να προσδιορίσει με ακρίβεια τα ποσά της εν λόγω ενίσχυσης και, κατ' εφαρμογή της νομολογίας *Deggendorf* ⁽⁴⁴⁾, να αρνηθεί να κρίνει τα επίμαχα μέτρα συμβιβάσιμα με την εσωτερική αγορά, εφόσον οι παράνομες ενισχύσεις του παρελθόντος δεν έχουν επιστραφεί.
- #### 5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
- (70) Η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί ότι οι μεταβολές που επήλθαν το 1996 στον τρόπο χρηματοδότησης των συντάξεων των μόνιμων υπαλλήλων του γαλλικού κράτους που υπάγονται στην France Télécom δεν ενέχουν κανένα στοιχείο κρατικής ενίσχυσης. Σε κάθε περίπτωση, η μεταρρύθμιση του 1996 ήταν συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά, και ιδίως με την εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση του αιτιολογικού που ακολούθησε η Επιτροπή στην απόφασή της *La Poste* ⁽⁴⁵⁾.
- #### 5.1. Όσον αφορά την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης
- (71) Κατά την άποψη των γαλλικών αρχών, ο νόμος του 1990 έθετε την France Télécom σε ασυνήθη κατάσταση, κατά παρέκκλιση του κοινού δικαίου που προέβλεπε ότι οι επιχειρήσεις καταβάλλουν εργοδοτική εισφορά εξοφλητικού χαρακτήρα κατ' αναλογία προς το μισθολογικό κόστος και μη συνδεδεμένη με το επίπεδο των καταβαλλόμενων συντάξεων. Η επιβάρυνση την οποία επωμίστηκε η France Télécom ήταν, συνεπώς, ασυνήθης, εφόσον το χρηματοδοτικό έλλειμμα του επιμέρους καθεστώτος για τους εν λόγω εργαζόμενους ήταν δεδομένο και θα γινόταν αβύσσο λόγω της

(42) Βλέπε υποσημείωση 32.

(43) Το κείμενο είναι διαθέσιμο στον ακόλουθο ιστότοπο:
http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_38233

(44) Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2011 στην υπόθεση C-421/10 *Deggendorf*, δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή.

(45) Βλέπε υποσημείωση αριθ. 32.

αναπόφευκτης μείωσης του αριθμού των εν ενεργεία δημοσίων υπαλλήλων και της ταυτόχρονης αύξησης του αριθμού των συνταξιούχων.

(72) Η μεταρρύθμιση του 1996 εναρμόνισε τον τρόπο χρηματοδότησης των συντάξεων με το κοινό δίκαιο, χωρίς να έχει ως αποτέλεσμα να περιέλθει η επιχείρηση σε ευνοϊκότερη ανταγωνιστική θέση, εφόσον η εισφορά της France Télécom υπολογίζεται σε ετήσια βάση κατά τρόπο που να εναρμονίζει το επίπεδο των υποχρεωτικών κοινωνικών και φορολογικών επιβαρύνσεων με αυτές των ανταγωνιστών του τομέα των τηλεπικοινωνιών. Εντούτοις, ο μη συνυπολογισμός των εισφορών που αντιστοιχούν στους μη κοινούς κινδύνους μεταξύ των μισθωτών ιδιωτικού δικαίου και των δημοσίων υπαλλήλων στον υπολογισμό της εισφοράς κατ' εφαρμογή του «συντελεστή ισότητας μεταξύ των ανταγωνιστών» είναι δικαιολογημένος λόγω του καθεστώτος των δημοσίων υπαλλήλων, που αποκλείει παραδείγματος χάρι τον κίνδυνο ανεργίας, με εξαίρεση έκτακτες περιστάσεις, απόλυσης ή ανάκλησης.

(73) Η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί ότι η κατάσταση των ανταγωνιστών της επιχείρησης στη Γαλλία πρέπει να αποτελέσει το πλαίσιο αναφοράς για τον καθορισμό του συνήθους ή ασυνήθους χαρακτήρα των επιβαρύνσεων που έχει επωμισθεί η France Télécom. Στην προκειμένη περίπτωση, εάν ληφθεί υπόψη ο άκρως ιδιαίτερος, που παρεκκλίνει από το κοινό δίκαιο, άνισος και μη βιώσιμος χαρακτήρας της επιβάρυνσης που επέβαλε ο νόμος του 1990 στην France Télécom, η κατάργησή της και η εναρμόνιση με την κατάσταση των ανταγωνιστών που προέβλεπε η μεταρρύθμιση του 1996 απλώς απεκατέστησαν τις κανονικές συνθήκες του ανταγωνισμού. Η France Télécom δεν αποζημιώθηκε για τα μειονεκτήματα που υπέστη βάσει εκείνου του καθεστώτος, ενώ, όπως επισημαίνει στις παρατηρήσεις της, εξακολουθεί να υφίσταται διαρθρωτικά μειονεκτήματα, πρόσθετες επιβαρύνσεις και επαχθείς καταστάσεις λόγω του καθεστώτος που εφαρμόζεται στους δημόσιους υπαλλήλους τους οποίους απασχολεί, όσον αφορά τα μέσα χρηματοδότησης που πλαισιώνουν την αποχώρηση ή την επάνοδο στη δημόσια διοίκηση, τις προσπάθειες στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης ή το υψηλότερο μισθολογικό κόστος. Ως εκ τούτου, το ισχύον καθεστώς που είναι αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης δεν παρέχει κανένα πλεονέκτημα στην France Télécom και δεν ενέχει, συνεπώς, κανένα στοιχείο κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια της Συνθήκης.

(74) Η ερμηνεία αυτή απορρέει από τις γενικές αρχές που συνάγονται από τις αποφάσεις των Δικαστηρίων της Ένωσης, σύμφωνα με τις οποίες, εφόσον συνιστούν κρατικές ενισχύσεις μόνο οι παρεμβάσεις οι οποίες απαλλάσσουν από τις δαπάνες οι οποίες επιβαρύνουν συνήθως τον προϋπολογισμό μιας επιχείρησης, ένας νόμος που επιδιώκει απλώς να μην επιβαρυνθεί ο προϋπολογισμός μιας επιχείρησης με μια επιπλέον δαπάνη η οποία, υπό κανονικές συνθήκες, δεν θα υφίστατο, δεν συνιστά κρατική ενίσχυση ⁽⁴⁶⁾. Το ίδιο ισχύει επίσης και στην περίπτωση των μέτρων που απαλλάσσουν έναν ανταγωνιστή δημόσιο φορέα από ένα διαρθρωτικό μει-

ονέκτημα σε σχέση με τους ιδιώτες ανταγωνιστές τους ⁽⁴⁷⁾. Η ερμηνεία αυτή είναι επίσης σύμφωνη με την πρακτική λήψης αποφάσεων της Επιτροπής ⁽⁴⁸⁾.

(75) Τέλος, γενικότερα, η Γαλλική Δημοκρατία δεν θεωρεί ότι πρέπει να περιληφθούν στην παρούσα διαδικασία οι μηχανισμοί αντιστάθμισης και υπεραντιστάθμισης βάσει των οποίων η France Télécom κατέβαλλε δαπάνες από το 1991 έως το 1996 (βλέπε πίνακα 1) για να προσδιοριστεί η ύπαρξη ενίσχυσης ή η ημερομηνία κατά την οποία εφαρμόστηκε στην πράξη πλεονέκτημα που είναι αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης η οποία θεσπίστηκε με το νόμο του 1996, ο οποίος δεν περιέχει καμία διάταξη γι' αυτό τον σκοπό. Η καταβολή παρόμοιων επιβαρύνσεων ήταν επίσης αποτέλεσμα ενός καθεστώτος παρέκκλισης από το κοινό δίκαιο βάσει του οποίου το καθεστώς συντάξεων που εφαρμόζεται στη France Télécom κρίθηκε ως αυτόνομο καθεστώς συντάξεων, το οποίο δεν ίσχυε πλέον από το 1997.

(76) Με αυτή την επιφύλαξη, η Γαλλική Δημοκρατία επεξεργάστηκε την εκτίμηση των επιβαρύνσεων που υπέβαλε η France Télécom και αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 61, με τις οποίες δεν βαρύνεται πλέον η επιχείρηση από το 1997. Βάσει πραγματικής ανασύστασης για το 2008 έως το 2010 με την εφαρμογή ενός πρόσκαιρου συντελεστή, η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί ότι οι επιβαρύνσεις τις οποίες θα κατέβαλε η France Télécom για τον σκοπό αυτό είναι κατά 165 εκατ. ευρώ κατώτερες από αυτές που υπολόγισε η επιχείρηση.

5.2. Όσον αφορά το συμβιβάσιμο μιας ενδεχόμενης κρατικής ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά

(77) Σε κάθε περίπτωση, η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί ότι, εάν η μεταρρύθμιση του 1996 σχετικά με την France Télécom συνιστούσε κρατική ενίσχυση, αυτή θα έπρεπε να κηρυχθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά, σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής στην απόφαση *La Poste* ⁽⁴⁹⁾. Η μεταρρύθμιση του 1996 απάλλαξε την France Télécom από διαρθρωτική δαπάνη που έπληττε την ανταγωνιστικότητά της στην αγορά σε συνθήκες απελευθέρωσης και οι εισφορές της υπολογίζονται πλέον βάσει ενός συντελεστή ισότητας μεταξύ των ανταγωνιστών όσον αφορά τους κοινούς κινδύνους.

(78) Το γεγονός ότι η συνεισφορά την οποία καταβάλλει η France Télécom από το 1997 δεν ενσωματώνει τους μη κοινούς κινδύνους για τους μισθωτούς ιδιωτικού δικαίου δεν εμποδίζει να κριθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά. Για τον σκοπό αυτό, ο πίνακας 4, που καταρτίστηκε με βάση τα στοιχεία που έδωσε η Γαλλική Δημοκρατία, παρουσιάζει τη διαφορά ανάμεσα στην εισφορά που καταβάλλει η France Télécom και σε αυτήν που θα κατέβαλλε εάν είχαν ενσωματωθεί στον υπολογισμό οι μη κοινοί κίνδυνοι, αφού αφαιρούνται οι παροχές αυτασφάλισης από την France Télécom και άλλες εισφορές, που την επιβαρύνουν σε σχέση με τους ανταγωνιστές της.

⁽⁴⁷⁾ Απόφαση της 16ης Μαρτίου 2004, *Danske Busvognmaend* κατά Επιτροπής («Combus»), T-157/01, Συλλογή σ. II-917.

⁽⁴⁸⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 25ης Ιουλίου 1995, *Sabena/Swissair* — Aspect aide.

⁽⁴⁹⁾ Βλέπε υποσημείωση 32.

⁽⁴⁶⁾ Απόφαση της 23ης Μαρτίου 2006, *Enirisorse*, C-237/04, Συλλογή σ. I-2843.

Πίνακας 4

Εισφορά εργοδότη της France Télécom την περίοδο 1997-2010 υπολογιζόμενη με την εφαρμογή συντελεστή ισότητας μεταξύ των ανταγωνιστών (ΣΙΑ) και ενός τροποποιημένου συντελεστή ισότητας των ανταγωνιστών (ΣΙΑ*) για την ενσωμάτωση των μη κοινών κινδύνων

Έτος	ΣΙΑ	εκατ. ευρώ	ΣΙΑ*	εκατ. ευρώ	ΣΙΑ-ΣΙΑ*
1997	36,2 %	1 088,9	48,1 %	1 446,9	- 358,0
1998	35,4 %	1 069,6	47,1 %	1 423,1	- 353,5
1999	36,7 %	1 108,5	48,4 %	1 460,3	- 351,8
2000	36,4 %	1 085,0	48,0 %	1 429,3	- 344,3
2001	37,0 %	1 088,6	47,9 %	1 407,9	- 319,3
2002	37,7 %	1 100,1	43,5 %	1 267,9	- 167,8
2003	37,6 %	1 085,0	45,0 %	1 298,5	- 213,5
2004	[...]	1 048,6	[...]	[...]	[...]
2005	[...]	984,6	[...]	[...]	[...]
2006	[...]	957,6	[...]	[...]	[...]
2007	[...]	917,6	[...]	[...]	[...]
2008	[...]	859,2	[...]	[...]	[...]
2009	[...]	805,4	[...]	[...]	[...]
2010	[...]	744,5	[...]	[...]	[...]

(79) Η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί ότι, κατά το διάστημα από το 1997 έως και το 2043, η παρούσα αξία των εισφορών που έχει πράγματι καταβάλει και θα καταβάλει η France Télécom ανέρχεται σε 13,5 δισεκατ. ευρώ. Ένας συντελεστής ισότητας μεταξύ των ανταγωνιστών που τροποποιείται με τη συνεκτίμηση των μη κοινών κινδύνων στον υπολογισμό, αφού αφαιρεθούν οι εισφορές που βαρύνουν την France Télécom και όχι τους ανταγωνιστές της, θα οδηγούσε σε ετήσια εισφορά ανώτερη κατά την ίδια περίοδο, ήτοι σε 16,7 δισεκατ. ευρώ. Εφόσον θεωρούν ότι η συνεκτίμηση αυτών των κινδύνων δεν είναι ορθή, οι γαλλικές αρχές υπολόγισαν ότι η διαφορά (3,2 δισεκατ. ευρώ) θα αντισταθμίζονταν σε μεγάλο βαθμό από την έκτακτη άπαξ εισφορά ύψους 5, δισεκατ. ευρώ που κατέβαλε η France Télécom το 1997.

(80) Η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί ότι, όπως συνέβη στην απόφαση *La Poste* ⁽⁵⁰⁾, η εφάπαξ εισφορά μπορεί να εξομοιωθεί με προσαρμογή που θα μπορούσε να αντισταθμίσει την πληρωμή εισφορών που συνδέονται με τροποποιημένο συντελεστή ο οποίος ενσωματώνει τις εισφορές για τους μη κοινούς κινδύνους. Σε αυτή την περίπτωση, φαίνεται ότι το ποσό

αυτής της προσαρμογής υπερβαίνει προς το παρόν το ποσό που προκύπτει από τη διαφορά ανάμεσα στο ποσοστό που καθορίστηκε με τη μεταρρύθμιση του 1996 και το τροποποιημένο ποσοστό που αναγράφεται στον πίνακα 4 και ότι το ποσό αυτό της προσαρμογής δεν θα καλυφθεί ποτέ από την απόκλιση των ποσοστών. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι επιφυλάξεις που διατύπωσε η Επιτροπή στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας ως προς την απουσία ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ της France Télécom και των ανταγωνιστών της θα αρθούν.

(81) Κατά την άποψη των γαλλικών αρχών, η μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων που υπάγονται στη *La Poste*, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή το 2006 και εμπνέεται από τη μεταρρύθμιση της France Télécom το 1996, είναι απολύτως συγκρίσιμη με αυτήν, ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά της. Δεδομένης αυτής της ομοιότητας, η Επιτροπή δεν θα μπορούσε να επικαλεστεί καμία δικαιολογία για να λάβει διαφορετική απόφαση από την απόφασή της στην υπόθεση *La Poste*. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή πρέπει να παραδεχθεί ότι η έκτακτη άπαξ εισφορά που επιβλήθηκε στην France Télécom πρέπει να συνεκτιμηθεί στην ανάλυση της μεταρρύθμισης σε σχέση με τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού, θεωρώντας την εκ των πραγμάτων ως προκαταβολή επί της πληρωμής των εισφορών που συναρτώνται με τους μη κοινούς κινδύνους.

(82) Αντιθέτως, οι συζητήσεις στην Εθνική Συνέλευση και στη Γερουσία κατά τις οποίες έγινε αναφορά εκείνη την περίοδο για χρηματοδοτική κάλυψη της μεταρρύθμισης για διάστημα δέκα ετών αφορούσαν συγκεκριμένες δηλώσεις. Παρόμοια επιχειρηματολογία δεν παρατίθεται ούτε στις αιτιολογικές σκέψεις των νομοσχεδίων ούτε στους εν λόγω νόμους ή σε διατάξεις εφαρμογής τους. Η πρόθεση του νομοθέτη το 1996 ήταν να καθοριστούν οι επιβαρύνσεις των συντάξεων της France Télécom σε επίπεδο ισοδύναμο με αυτό των ανταγωνιστών της και όχι να μην αποφέρει η μεταρρύθμιση αποτελέσματα για περίοδο δέκα ετών, όπως ενδεχομένως θα υποστήριζε το αιτιολογικό της Επιτροπής εάν βασιζόταν σε εκτός θέματος δηλώσεις.

(83) Από τις κοινοβουλευτικές εργασίες συνάγεται χωρίς αμφιβολία ότι το ποσό της εισφοράς θα καθοριζόταν κατ' αποκοπή, χωρίς να συνδέεται με την επιβάρυνση την οποία θα έπρεπε πράγματι να επωμιστεί το κράτος. Επίσης, στην απόφασή του αριθ. 96-385 DC της 30ής Δεκεμβρίου 1996, το Συμβούλιο Επικρατείας έκρινε ότι η άπαξ εισφορά ύψους 37,5 δισεκατ. FRF ήταν δικαιολογημένη για την ανάληψη από το κράτος της επιβάρυνσης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων, χωρίς να συνιστά αντιστάθμιση, ενώ οι εισφορές στον προϋπολογισμό του κράτους δεν θα καταλογίζονταν σε ειδική δαπάνη και θα τη συνέτρεχαν στους γενικούς όρους ισοσκελισμού του προϋπολογισμού, σύμφωνα με το άρθρο 18 του οργανικού διατάγματος της 2ας Ιανουαρίου 1959 σχετικά με τους νόμους του προϋπολογισμού.

(84) Κατά την άποψη των γαλλικών αρχών, το συγκεκριμένο ποσό της έκτακτης εισφοράς καθορίστηκε με τον νόμο του προϋπολογισμού του 1997 λαμβάνοντας υπόψη όχι μια περίοδο δέκα ετών κατά τη διάρκεια την οποίας η εν λόγω εισφορά θα «αποζημιώνει» το κράτος, αλλά, αντιθέτως, σε συνάρτηση με την επίπτωση στη διάρθρωση του ισολογισμού της France Télécom που θα έπρεπε να είναι βιώσιμος. Ο προσδιορισμός

⁽⁵⁰⁾ Βλέπε υποσημείωση 32.

του ύψους αυτού του ποσού πραγματοποιήθηκε όχι με βάση μια λογική αντιστάθμισης των επιβαρύνσεων για το κράτος, αλλά λαμβάνοντας υπόψη την εισφοροδοτική ικανότητα της επιχείρησης.

- (85) Ο τρόπος χειρισμού αυτής της εισφοράς, που αποσυνδέθηκε από τις συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλονται πράγματι από το 1997, επιβεβαιώνει τον κατ' αποκοπή χαρακτήρα της. Συνεπώς, από τα αριθμητικά στοιχεία που υπέβαλε το γαλλικό κράτος συνάγεται ότι, κατά το διάστημα από το 1997 έως το 2006, οι συντάξεις που χορηγούνται στους δημόσιους υπαλλήλους της France Télécom μέσω του ειδικού λογαριασμού συντάξεων ανέρχονται σε [...] δισεκατ. ευρώ, ενώ ο δημόσιος οργανισμός που είναι υπεύθυνος να διαχειρίζεται την έκτακτη εισφορά της France Télécom κατέβαλε ποσό 3,4 δισεκατ. ευρώ στον εν λόγω λογαριασμό. Κατά την ίδια περίοδο, το υπόλοιπο που δεν χρηματοδοτείται από τις καταβαλλόμενες εισφορές ανέρχεται σε 1,2 δισεκατ. ευρώ. Εξάλλου, το 1997, η διάρκεια ζωής αυτών των κεφαλαίων υπολογιζόταν από 17 έως 25 έτη, χωρίς να συσχετίζεται με την περίοδο των δέκα ετών στην οποία η Επιτροπή βασίζει την επιχειρηματολογία την οποία φαίνεται ότι επιθυμεί να υιοθετήσει.
- (86) Η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί ότι, χωρίς τη μεταρρύθμιση, η France Télécom θα είχε εξοστρακιστεί από την αγορά, με ποσοστό εισφοράς που θα προσέγγιζε το 77 % των ακαθάριστων αυτόματων αποδοχών το 2010 και πρόβλεψης στους λογαριασμούς της για τις συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις έναντι των δημοσίων υπαλλήλων της. Η μεταρρύθμιση αποτέλεσε, συνεπώς, καθοριστικό στάδιο κατά την προσαρμογή στην απελευθέρωση της αγοράς, ήταν σύμφωνη με τον στόχο της Ένωσης, προσαρμοσμένη σε αυτόν και περιοριζόταν στο ελάχιστο αναγκαίο. Χωρίς αυτή τη μεταρρύθμιση, η France Télécom θα εξοστρακίζόταν από την αγορά και δεν θα μπορούσε να πραγματοποιήσει τις αναγκαίες επενδύσεις, ιδίως για την αποδεδειγμένη του τοπικού βρόχου, χωρίς να μπορεί να αποκλειστεί και ο κίνδυνος πτώχευσης, προκειμένου να μην έχει η μεταρρύθμιση αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό.
- (87) Εξάλλου, κατά την άποψη των γαλλικών αρχών, η μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων της France Télécom και, ιδίως, η επιβολή της καταβολής έκτακτης εισφοράς, δεν συνεπαγόταν κόστος για το κράτος από το 1997 έως το 2006, αλλά στην πράξη δημιούργησε καθαρά έσοδα άνω των 9,1 δισεκατ. ευρώ για το γαλλικό κράτος, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των γαλλικών αρχών⁽⁵¹⁾. Εάν έπρεπε να υπολογιστεί η απόδοση της έκτακτης εισφοράς, η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί ότι θα έπρεπε να εφαρμοστεί προεξοφλητικό επιτόκιο 7 %. Έτσι, η αρχή μιας έκτακτης εισφοράς θα είχε ήδη εξασφαλιστεί ήδη από το 1996. Ο ορίζοντας τοποθέτησης θα έπρεπε να είναι μακροχρόνιος, εφόσον οι αναμενόμενες αποκλίσεις ανάμεσα στις παροχές που έπρεπε να καταβληθούν και τις εισφορές που αναμενόταν υπερέβησαν το ποσό των 500 εκατ. ευρώ μόλις το 2005, δηλαδή μετά από εννέα έτη, και το 1 δισεκατ. ευρώ

μόλις μετά από 12 έτη. Κατά μέσο όρο για το 1996, το ποσοστό των μακροπρόθεσμων κρατικών ομολογιών (obligations assimilables du Trésor) (εφεξής «ΟΑΤ») σε 15 έτη ανερχόταν στο 6,9 %. Η France Télécom προέβη, από την πλευρά της, σε έκδοση ομολόγων μεταξύ Νοεμβρίου 1991 και Νοεμβρίου 1997 με συγκρίσιμο μέσο επιτόκιο 7 %.

- (88) Τέλος, η κατάσχεση των ποσών που ζητεί η Επιτροπή κατ' εφαρμογή της απόφασής της σχετικά με την εφαρμογή του φόρου επιτηδεύματος στην France Télécom⁽⁵²⁾ και η καταβολή των εν λόγω ποσών, θα έπρεπε να οδηγήσει την Επιτροπή στο να θεωρήσει ότι η απόφασή της έχει εκτελεστεί, σύμφωνα με την ανακοίνωσή της του 2007 για το εν λόγω θέμα⁽⁵³⁾. Συνεπώς, δεν πρέπει να εξεταστεί η συσσωρευμένη επίπτωση αυτών των ενισχύσεων.

6. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

6.1. Ύπαρξη ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ

- (89) Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι: «Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν η παρούσα συνθήκη ορίζει άλλως».
- (90) Η εφαρμογή των σωρευτικών όρων αυτού του άρθρου στην προκειμένη περίπτωση εξετάζεται στα σημεία 6.1.1 έως 6.1.5.
- 6.1.1. Ενίσχυση που χορήγησε το κράτος με κρατικούς πόρους
- (91) Ο νόμος του 1990 και ο νόμος του 1996 είναι νόμοι του γαλλικού κράτους. Προβλέπουν το μέτρο βάσει του οποίου η France Télécom καταβάλλει στο κράτος αντιστάθμισμα για την εκκαθάριση και καταβολή των συντάξεων στους δημόσιους υπαλλήλους της France Télécom που έχουν προσληφθεί από το κράτος. Εφόσον, κατ' εφαρμογή του νόμου του 1996, το αντιστάθμισμα που καταβάλλει η France Télécom στο δημόσιο είναι μικρότερο από αυτό που προέβλεπε η αρχική διατύπωση του νόμου του 1990, η ενίσχυση χορηγείται στην France Télécom με πόρους του γαλλικού κράτους.
- 6.1.2. Ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένων επιχειρήσεων
- (92) Οι διατάξεις του νόμου του 1990 όριζαν το καθεστώς που εφαρμόζεται στον δημόσιο φορέα εκμετάλλευσης με νομική προσωπικότητα France Télécom. Ο νόμος του 1996 σχετικά με τη δημόσια επιχείρηση France Télécom τροποποιεί το εν λόγω καθεστώς με διατάξεις που εφαρμόζονται στην France Télécom με τους τρόπους τους οποίους ο νόμος ορίζει αποκλειστικά γι' αυτήν την επιχείρηση.

⁽⁵¹⁾ Αυτό το ποσό των 9,1 δισεκατ. ευρώ θα κάλυπτε το ποσό της προσαρμογής των 5,7 δισεκατ. ευρώ συν πρόσθετο ποσό 3,4 δισεκατ. ευρώ. Αυτό το επιπλέον ποσό προέκυπτε από τη διαφορά μεταξύ του πραγματικού κόστους για το κράτος από τη μεταρρύθμιση κατά τη διάρκεια της περιόδου, που υπολογίζεται σε 2,37 δισεκατ. ευρώ, αφενός, και του ποσού των 4,9 δισεκατ. ευρώ τόκων που θα παράγονταν από την τοποθέτηση του ποσού της προσαρμογής με επιτόκιο 7 % συν 840 εκατ. ευρώ από πρόσθετα φορολογικά έσοδα από τις εταιρείες για τις μικρότερες ετήσιες εισφορές της France Télécom.

⁽⁵²⁾ Βλέπε υποσημείωση 33.

⁽⁵³⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Για μια αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεων της Επιτροπής με τις οποίες τα κράτη μέλη διατάσσονται να ανακτήσουν παράνομες και ασυμβίβαστες κρατικές ενισχύσεις». (2007/C 272/05) (ΕΕ C 272 της 15.11.2007, σ. 4).

(93) Σκοπός του καθεστώτος που θεσπίστηκε με τον νόμο του 1990 είναι να καθοριστεί ειδικό αντιστάθμισμα σε σχέση με τις αρχές και τα ποσά των εργοδοτικών εισφορών για τις συντάξεις που καταβάλλει η France Télécom στο γαλλικό κράτος. Έτσι, το αντιστάθμισμα που πρέπει να καταβάλει η France Télécom, όπως προέβλεπε η αρχική διατύπωση του νόμου του 1990, ο οποίος εφαρμόστηκε από το 1991 έως το 1995, όπως και το διαφορετικό αντιστάθμισμα που θεσπίστηκε με τον νόμο του 1996, το οποίο εφαρμόζεται από το 1997, είναι ειδικά μέτρα που αφορούν αποκλειστικά την France Télécom, και συνεπώς πληρούν τον όρο της επιλεκτικότητας, σε αντίθεση με τα όσα υποστηρίζει η France Télécom.

6.1.3. Οικονομικό πλεονέκτημα που νοθεύει ή υπάρχει κίνδυνος να νοθεύσει τον ανταγωνισμό

(94) Πρέπει να προσδιοριστεί αν τα μέτρα για τον καθορισμό του ύψους του εν λόγω αντισταθμίματος ευνοούν την France Télécom. Το ζήτημα αν οι τροποποιήσεις που επήλθαν στο άρθρο 30 του νόμου του 1990 με τον νόμο του 1996 συνιστούν κρατική ενίσχυση, από την άποψη ότι παρέχουν οικονομικό πλεονέκτημα στη France Télécom, πρέπει να εκτιμηθεί με βάση τη φύση και την οικονομία του υπό εξέταση συνταξιοδοτικού συστήματος και τις επιπτώσεις που απορρέουν για την France Télécom και όχι με βάση τις αιτίες ή τους στόχους των τροποποιήσεων. Ο στόχος που επιδίωκε η τροποποίηση του νόμου του 1990 δεν είναι, συνεπώς, καταρχήν, το σωστό μέτρο για να εκτιμηθούν τα αποτελέσματά της, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η Γαλλική Δημοκρατία.

Η λογική του εφαρμοστέου συνταξιοδοτικού συστήματος

(95) Η ανάληψη από το κράτος της εκκαθάρισης και καταβολής των συντάξεων στους δημοσίους υπαλλήλους της France Télécom πραγματοποιείται κατ' εφαρμογή του κώδικα των συντάξεων γήρατος των δημοσίων υπαλλήλων και στρατιωτικών, ο οποίος είναι ο μόνος που εφαρμόζεται στους εν λόγω πρώην δημοσίους υπαλλήλους. Ούτε ο νόμος του 1990, ούτε ο νόμος του 1996 τροποποίησαν το καθεστώς αυτών των υπαλλήλων, ούτε την αρχή της ανάληψης από το κράτος της καταβολής των συντάξεών τους. Αυτή η ευθύνη του κράτους φαίνεται ότι απορρέει από την αρχή κατά την οποία όσοι έχουν το καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου εξυπηρετούν το γενικό συμφέρον με πλήρη ανεξαρτησία προς όφελος του γενικού συμφέροντος. Αυτό δεν ισχύει όταν οι εν λόγω υπάλληλοι εργάζονται για μια επιχείρηση που παρέχει υπηρεσίες επ' αμοιβή με σκοπό την εξυπηρέτηση του συμφέροντος και το κέρδος αυτής της επιχείρησης, σε ανταγωνισμό με άλλες επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν τις ίδιες υπηρεσίες.

(96) Υπό αυτό το πρίσμα, η καταβολή αντισταθμίματος στο κράτος, που προβλέπει ο νόμος του 1990 τόσο στην αρχική διατύπωσή του όσο και μετά τις τροποποιήσεις που επήλθαν με τον νόμο του 1996, συνιστά εξαίρεση από την αρχή της ανάληψης των υποχρεώσεων από το γαλλικό κράτος. Η εξαίρεση αυτή δικαιολογείται από τη φύση και την οικονομία του συστήματος που εφαρμόζεται στις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων που απασχολούνται από την France Télécom. Πράγματι, κατά τον κώδικα των συντάξεων γήρατος των δημοσίων υπαλλήλων και των στρατιωτικών, το γαλλικό κράτος αναλαμβάνει την εκκαθάριση και καταβολή των συντάξεων στους υπαλλήλους της France Télécom οι

οποίοι υπάγονται στο γενικό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων του γαλλικού κράτους και όχι στο κοινό δικαίο των παροχών κοινωνικής ασφάλισης.

(97) Ακόμη και χωρίς την καταβολή του αντισταθμίματος από την France Télécom, το γαλλικό κράτος δεν θα ήταν λιγότερο υποχρεωμένο να τηρεί τις ισόβιες δεσμεύσεις του έναντι του προσωπικού με το καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου, εκτός εάν τροποποιήσει μονομερώς τις εν λόγω δεσμεύσεις. Αντιθέτως, η διάθεση δημοσίων υπαλλήλων εκπαιδευμένων από το κράτος στη France Télécom χωρίς κανένα αντιστάθμισμα για τις καταβαλλόμενες ή τις προς καταβολή συντάξεις θα παρείχε σαφές πλεονέκτημα σε αυτήν την επιχείρηση.

(98) Εφόσον οι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις της France Télécom δεν χρησιμοποιούν προσωπικό με το καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου έναντι των οποίων το γαλλικό κράτος θα είχε παρόμοια οικονομική υποχρέωση, η λογική του συστήματος χρηματοδότησης των συντάξεων και της καταβολής των αντισταθμίσεων για την France Télécom που θέσπισε ο νόμος δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε αυτές. Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το καθεστώς του προσωπικού που απασχολούν οι ανταγωνιστές είναι διαφορετικό όσον αφορά τους κινδύνους της μη πληρωμής των μισθών που καλύπτονται από το κοινό δικαίο των παροχών κοινωνικής ασφάλισης. Οι γαλλικές αρχές φαίνεται να θεωρούν ότι η καταβολή κοινωνικών ασφαλιστικών εισφορών για την κάλυψη αυτού του κινδύνου δικαιολογείται στην περίπτωση τους. Όμως αυτό ακριβώς το καθεστώς επικαλούνται οι γαλλικές αρχές για να θεωρήσουν ότι δεν δικαιολογείται η συνεκτίμηση των μη κοινών κινδύνων για τους δημόσιους υπαλλήλους και το προσωπικό ιδιωτικού δικαίου στον υπολογισμό του ύψους της αντιστάθμισης που καταβάλλει η France Télécom στο κράτος κατ' εφαρμογή του νόμου του 1996.

(99) Συνεπώς, από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, όσον αφορά τις δαπάνες που πραγματοποιούν για το προσωπικό τους που υπάγεται στο ιδιωτικό δικαίο, οι επιχειρήσεις αυτές δεν βρίσκονται ούτε κατά τον νόμο ούτε εκ των πραγμάτων σε συγκρίσιμη θέση με αυτήν της France Télécom όσον αφορά το προσωπικό των δημοσίων υπαλλήλων της, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζουν στις παρατηρήσεις τους η Γαλλική Δημοκρατία και η France Télécom.

(100) Επίσης, δεν πρέπει να συγκρίνεται το καθεστώς της καταβολής ανταλλάγματος που εφαρμόζεται στην France Télécom με το καθεστώς που έχει καθοριστεί για άλλες δημόσιες επιχειρήσεις που απασχολούν προσωπικό με το καθεστώς του δημοσίου υπαλλήλου, όπως το Γαλλικό Νομισματοκοπείο, ο Εθνικός Οργανισμός Δασών, που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν επιχειρήσεις για ορισμένες από τις δραστηριότητές τους κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, ή άλλοι δημόσιοι οργανισμοί βιομηχανικού και εμπορικού χαρακτήρα, όπως η EDF, ή η GDF στο παρελθόν. Η EDF ή η GDF είχαν ειδικά συνταξιοδοτικά συστήματα που δεν ταυτίζονταν με αυτά της δημόσιας διοίκησης. Τα καθεστώτα της EDF και της GDF έχουν εξάλλου υπαχθεί στο γενικό καθεστώς, μολονότι πρέπει να επισημανθεί ότι η Επιτροπή έκρινε ότι δεν υφίστατο ενίσχυση μόνο στο βαθμό που η εν λόγω υπαγωγή είναι χρηματοδοτικά ουδέτερη για το κράτος⁽⁵⁴⁾, το οποίο δεν ισχύει με τη μεταρρύθμιση του 1996 στην προκειμένη περίπτωση.

⁽⁵⁴⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2003 για τις κρατικές ενισχύσεις που χορήγησε η Γαλλία στην EDF και στον τομέα των επιχειρήσεων ηλεκτρισμού και αερίου [C(2003) 4637 τελικό], άρθρο 2 (ΕΕ L 49 της 22.2.2005, σ. 9).

- (101) Αντιθέτως, το καθεστώς καταβολής ανταλλάγματος υπέρ του κράτους για την πληρωμή των συντάξεων των υπαλλήλων που έχουν υπαχθεί στην France Télécom, πριν τις ανωτέρω τροποποιήσεις οι οποίες εγκρίθηκαν υπό όρους από την Επιτροπή στην απόφασή της στην υπόθεση *La Poste*, ήταν το καθεστώς μιας δημόσιας επιχείρησης που εξομοιώνεται με ένα δημόσιο οργανισμό βιομηχανικού και εμπορικού χαρακτήρα και εξακολουθούσε να είναι, σύμφωνα με την αρχική διατύπωση του νόμου του 1990, παρόμοιο με αυτό της France Télécom, εφόσον προέβλεπε επιστροφή στο κράτος των χορηγούμενων στους δημοσίους υπαλλήλους συντάξεων γήρατος σε ετήσια βάση και την καταβολή των επιβαρύνσεων που προβλέπονται στο άρθρο L.134 του κώδικα κοινωνικής ασφάλισης.
- (102) Αν και, εκ πρώτης όψεως, η *La Poste* δεν βρίσκεται σε ανταγωνισμό με την France Télécom, τον οποίο θα μπορούσαν να νοθεύσουν ή θα απειλούσαν να νοθεύσουν τα πλεονεκτήματα που έχουν παρασχεθεί στη France Télécom, παρ' όλα αυτά, η λογική και οι διατάξεις του συνταξιοδοτικού καθεστώτος των δημοσίων υπαλλήλων της France Télécom πριν τη μεταρρύθμιση του 1996 ήταν οι ίδιες με αυτές του συγκρίσιμου καθεστώτος που εφαρμόζονταν στη *La Poste* την ίδια περίοδο. Εξάλλου, στην απόφασή της στην υπόθεση *La Poste*, η Επιτροπή έκρινε ότι η μεταρρύθμιση του καθεστώτος της *La Poste* συνιστούσε κρατική ενίσχυση, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η Γαλλική Δημοκρατία όσον αφορά την France Télécom. Γενικά, για να εκτιμηθεί η κατάσταση της France Télécom, πρέπει να ληφθεί υπόψη ως κατάσταση αναφοράς η κατάσταση μιας επιχείρησης, δημόσιας ή ιδιωτικής, που θα απασχολούσε προσωπικό από δημοσίους υπαλλήλους οι οποίοι διατήρησαν αυτό το καθεστώς. Παρόμοιες επιχειρήσεις θα βρίσκονταν στην ίδια κατάσταση αναφοράς με την France Télécom. Σε συνάρτηση, συνεπώς, με ένα τέτοιο σύστημα αναφοράς θα μπορούσε να εκτιμηθεί η ύπαρξη ενίσχυσης υπέρ της France Télécom.
- Τα οικονομικά πλεονεκτήματα*
- (103) Επιπλέον, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι ένα μέτρο δεν αποφέρει πλεονέκτημα σε μια επιχείρηση, στην προκειμένη περίπτωση τη France Télécom, για τον απλό λόγο ότι αντισταθμίζει ένα συγκεκριμένο μειονέκτημα το οποίο είχε υποστεί η εν λόγω επιχείρηση στο παρελθόν, σε αντίθεση με όσα ισχυρίζονται η Γαλλική Δημοκρατία και η France Télécom. Η Επιτροπή έχει απορρίψει, και μάλιστα πρόσφατα, το επιχείρημα ενός παραδοσιακού φορέα τηλεπικοινωνιών, ανταγωνιστή της France Télécom, ότι τα ειδικά συνταξιοδοτικά κοινωνικά δικαιώματα που εξομοιώνονται με αυτά της δημόσιας διοίκησης που έχουν κληρονομηθεί από το παρελθόν και διαφέρουν από τα δικαιώματα του κοινού δικαίου για ένα μέρος του προσωπικού δικαιολογούν μέτρα μείωσης των κοινωνικών εισφορών που συνδέονται με τις συντάξεις αυτής της κατηγορίας προσωπικού που καταβάλλει ο οργανισμός⁽⁵⁵⁾. Ως προς αυτό, όπως επισήμαναν οι γαλλικές αρχές κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου, ο νόμος του 1996 επέβαλε νέα και επαχδή επιβάρυνση στο γαλλικό κράτος για την εκκαθάριση και καταβολή των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων της France Télécom. Ταυτόχρονα, ο νόμος του 1996 είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί το αντιστάθμισμα που έπρεπε να συνεχίσει να καταβάλλει η France Télécom.
- (104) Βάσει των μεθόδων υπολογισμού του ποσοστού της εργοδοτικής εισφοράς που προβλέπει ο νόμος, από τις 31 Δεκεμβρίου 1996 η France Télécom καταβάλλει στο κράτος ανταλλάγμα χαμηλότερο από αυτό που θα κατέβαλλε, εάν δεν υπήρχε ο νόμος. Επίσης, λόγω του εξοφλητικού χαρακτήρα της εργοδοτικής εισφοράς που θεοπίστηκε με αυτό τον νόμο, η France Télécom ενέγραψε αμέσως στις 31 Δεκεμβρίου 1996 την πρόβλεψη σε αυτούς τους λογαριασμούς για την καταβολή των μελλοντικών υποχρεώσεων της. Έτσι, η επιβάρυνση από την οποία απαλλάχθηκε η France Télécom δεν ήταν ούτε νέα, εφόσον ο νόμος του 1990 συνέχιζε την προηγούμενη δημοσιονομική πρακτική, ούτε απρόβλεπτη, εφόσον η επιχείρηση έκανε προβλέψεις γι' αυτό τον σκοπό, ούτε κατά παρέκκλιση από το κοινό δίκαιο ασφαλιστικών εισφορών, εφόσον αυτό δεν εφαρμόζεται στο αντιστάθμισμα το οποίο καταβάλλει η France Télécom.
- (105) Από τότε που τέθηκε σε ισχύ, ο νόμος του 1996 μεταβίβασε στο γαλλικό κράτος την υποχρέωση της ετήσιας εισφοράς που καλύπτει εξ ολοκλήρου το βάρος της χρηματοδότησης των συντάξεων του εν λόγω προσωπικού. Το ποσό της ενίσχυσης που εγκρίθηκε με τον νόμο του 1996 μπορεί να υπολογιστεί, από τότε που τέθηκε ο νόμος σε ισχύ, με βάση την ετήσια διαφορά ανάμεσα στο αντιστάθμισμα που συνιστά η εργοδοτική εισφορά εξοφλητικού χαρακτήρα την οποία καταβάλλει η France Télécom στο γαλλικό κράτος και στις δαπάνες που θα είχε καταβάλει κατ' εφαρμογή του νόμου του 1990, όπως αναφέρονται στον πίνακα 1, εάν αυτός παρέμενε αμετάβλητος, αφαιρούμενου του ποσού της εφάπαξ εισφοράς που καταβλήθηκε το 1997.
- (106) Από τις εκτιμήσεις που υπέβαλε η Γαλλική Δημοκρατία και παρουσιάζονται στην αιτιολογική σκέψη 40 συνάγεται ότι, κατά τον χρόνο της μεταρρύθμισης το 1996 και μέχρι την προβλεπόμενη εξάλειψη των χρηματοδοτικών υποχρεώσεων που προκύπτουν από την επιβάρυνση που επωμίστηκε το γαλλικό κράτος, οι γαλλικές αρχές μπορούσαν να εκτιμήσουν αυτό το συνολικό ποσό της καθαρής νέας επιβάρυνσης μέχρι το 2043, ημερομηνία κατά την οποία θα εξέλιπαν οι χρηματοδοτικές υποχρεώσεις του κράτους έναντι των συνταξιούχων δημοσίων υπαλλήλων ή των ελκόντων δικαιώματα, σε [...] δισεκατ. ευρώ. Η παρούσα αξία της καθαρής επιβάρυνσης προσδιορίστηκε σε [...] δισεκατ. ευρώ το 1996, αφού αφαιρέθηκαν οι ετήσιες εισφορές της France Télécom (ύψους 15,2 δισεκατ. ευρώ), οι εισφορές των εργαζομένων ([...] δισεκατ. ευρώ) και η κατ' αποκοπή έκτακτη εισφορά των 5,7 δισεκατ. ευρώ.
- (107) Πρέπει, εξάλλου, να επισημανθεί ότι τα ποσά που εκτιμήθηκαν την εποχή της μεταρρύθμισης το 1996 προσεγγίζουν το πραγματικό ποσό⁽⁵⁶⁾. Τα προβλεφθέντα ποσά του αντισταθμίσιματος που βαρύνουν την France Télécom υπό μορφή ετήσιων εισφορών, όπως και η διαφορά των 5,7 δισεκατ. ευρώ που καταβλήθηκε το 1997 δεν είχαν ούτε ως αντικείμενο ούτε ως αποτέλεσμα την επιδίωξη της δημοσιονομικής

⁽⁵⁵⁾ Απόφαση της Επιτροπής 2009/703/ΕΚ, της 11ης Φεβρουαρίου 2009, σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 55/07 που χορηγήθηκε στην BT Plc, σ. 21, αιτιολογική σκέψη 80 (ΕΕ L 242 της 15.9.2009).

⁽⁵⁶⁾ Αυτή η προσέγγιση είναι έγκυρη αποκλειστικά και μόνο εφόσον επαληθευθούν στην πράξη οι πολυάριθμες υποκείμενες υποθέσεις. Εξάλλου, το επιτόκιο προεξόφλησης του 8 % που λήφθηκε υπόψη για τις συντάξεις της France Télécom είναι πολύ ανώτερο παραδείγματος χάρι από το επιτόκιο του 3 % που εφάρμοζε η Γαλλική Δημοκρατία, ασφαλώς μετά τα περιστατικά της προκειμένης περίπτωσης, στην περίπτωση της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος του τομέα ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, για το οποίο η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2003 (προαναφερθείσα απόφαση της Επιτροπής σχετικά με τις ενισχύσεις που χορήγησε η Γαλλία στην EDF και στον τομέα των επιχειρήσεων ηλεκτρισμού και αερίου [C(2003) 4637 τελικό].

ουδετερότητας για το γαλλικό κράτος. Εάν αυτό συνέβαινε, με την επιφύλαξη του κατάλληλου χαρακτήρα των υποθέσεων αναλογιστικού υπολογισμού, θα υπήρχε ισοδυναμία ανάμεσα στα έξοδα και τα έσοδα για το σύνολο της περιόδου και, κατά συνέπεια, δεν θα υφίστατο οικονομικό πλεονέκτημα για την France Télécom.

(108) Οι γαλλικές αρχές γνώριζαν ότι «η μεταφορά των συνταξιοδοτικών επιβαρύνσεων των δημοσίων υπαλλήλων της France Télécom στον γενικό προϋπολογισμό του κράτους ήταν νέα και επαχθής επιβάρυνση για το κράτος» και ότι η έκτακτη κατ' αποκοπή εισφορά ή το προϊόν της μεταβίβασης μέρους των μετοχών της επιχείρησης που κατείχε το κράτος θα καλύπτονταν μόνο εν μέρει. Έτσι, οι συζητήσεις που αναφέρθηκαν στην αιτιολογική σκέψη 31 αποδεικνύουν ότι το γαλλικό κράτος δεν επιδίωξε το 1996 να αντισταθμίσει εξ ολοκλήρου τη νέα επιβάρυνση την οποία επωμιζόταν για το μέλλον, αλλά αντίθετα επιδίωξε να αναλάβει μια νέα επιβάρυνση και ότι «αυτό που μέτρησε πρωταρχικά σε αυτή την υπόθεση ήταν τα συμφέροντα της επιχείρησης».

(109) Είναι προφανές ότι, ακόμη και με διαφορετικές αναλογιστικές υποθέσεις από αυτές που επέλεξε το γαλλικό κράτος για να εκτιμήσει τη νέα επιβάρυνση την οποία επωμιζόταν, και παρά την έκτακτη εφάπαξ εισφορά που κατέβαλε το 1997, η μεταρρύθμιση παρείχε σημαντικό οικονομικό πλεονέκτημα υπό μορφή μειωμένων εργοδοτικών εισφορών για τις συντάξεις. Εφόσον η κατ' αποκοπή εισφορά ή το ποσό της προσαρμογής δεν επέτρεπε την πλήρη κάλυψη των επιβαρύνσεων που μεταβιβάστηκαν στο γαλλικό κράτος και, ακόμη περισσότερο τη μείωσή τους, και λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά μεγέθη, δεν πρέπει να κριθεί κατάλληλη η μέθοδος αναλογιστικού υπολογισμού που επελέγη εκείνη την εποχή και η ακρίβεια των εκτιμήσεων που προέκυψαν για το σύνολο της περιόδου μέχρι το 2043.

(110) Εξάλλου, δεν πρέπει να συγκρίνονται τα χρηματοοικονομικά πλεονεκτήματα που ήταν αποτέλεσμα της μείωσης των εισφορών της France Télécom με τα υποτιθέμενα μειονεκτήματα που είναι αποτέλεσμα της χρησιμοποίησης προσωπικού δημοσίων υπαλλήλων, όπως υποστηρίζει η France Télécom με τη στήριξη του γαλλικού κράτους. Πράγματι, ο νόμος του 1996 δεν επιδείνωσε σε καμία περίπτωση αυτά τα υποτιθέμενα μειονεκτήματα, εφόσον δεν είχε ως αποτέλεσμα την πρόσληψη πρόσθετων δημοσίων υπαλλήλων. Απαλλάσσοντας την France Télécom από μέρος των χρηματοδοτικών υποχρεώσεων της, ωστόσο, ο στόχος του νόμου του 1996 δεν ήταν η αντιστάθμιση ενός υποτιθέμενου μειονεκτήματος που συνδέεται με τους μισθούς ή, σύμφωνα με τους όρους της France Télécom, τη μειωμένη ευελιξία ως προς την απασχόληση των δημοσίων υπαλλήλων.

(111) Πρέπει, συνεπώς, να απαντηθούν συμπληρωματικά τα επιχειρήματα σχετικά με τα υποτιθέμενα μειονεκτήματα της απασχόλησης δημοσίων υπαλλήλων που επικαλούνται η Γαλλική Δημοκρατία και η France Télécom.

— Πρώτον, η France Télécom διέθετε, την παραμονή της πλήρους απελευθέρωσης της γαλλικής αγοράς στον ανταγωνισμό, ένα εκπαιδευμένο και ικανό προσωπικό χωρίς το οποίο, εάν έπρεπε να αντικατασταθεί εξ ολοκλήρου, δεν θα μπορούσε να διατηρήσει τη θέση της στην αγορά, όπως παρέλειψε να επισημάνει στις παρατηρήσεις της η France Télécom.

— Επιπλέον, το ύψος των μισθών και η επένδυση για την κατάρτιση του προσωπικού τα οποία η France Télécom θεωρεί μειονεκτήματα, συνιστούν συνήθεις δαπάνες στον προϋπολογισμό μιας επιχείρησης και δεν έχει αποδειχθεί ότι δεν βελτιώνουν την αφοσίωση και την παραγωγικότητα του προσωπικού σε σχέση με τους ανταγωνιστές.

— Εξάλλου, μολονότι πράγματι η France Télécom δεν διαθέτει δυνατότητες προσαρμογής του μισθολογικού κόστους της με την εφαρμογή ενός κοινωνικού σχεδίου μείωσης προσωπικού για το εν λόγω προσωπικό, είναι αμφίβολο αν θα μπορούσε να εφαρμοστεί παρόμοιο σχέδιο που θα αφορούσε αποκλειστικά εργαζόμενους με το καθεστώς του δημοσίου υπαλλήλου, ενώ η διακοπή προσλήψεων μόνιμων υπαλλήλων το 1997 και η πρόσληψη προσωπικού ιδιωτικού δικαίου της πρόσφερε συγκεκριμένες δυνατότητες ευελιξίας στην προσαρμογή του μισθολογικού κόστους της.

— Τέλος, μολονότι είναι αληθές ότι η επιχείρηση διαθέτει σημαντικούς πόρους για να παράσχει κίνητρα για την πρόωρη συνταξιοδότηση των εν λόγω υπαλλήλων, είναι εξίσου ακριβές ότι η επιχείρηση θα είχε μικρότερο κίνητρο και συμφέρον να θέσει σε εφαρμογή έναν τέτοιο μηχανισμό χωρίς τη μεταβίβαση στο γαλλικό κράτος οικονομικών υποχρεώσεων τις οποίες επωμίστηκε η France Télécom βάσει του νόμου του 1996. Ο μηχανισμός επιτρέπει επίσης την παροχή κινήτρων για την πρόωρη συνταξιοδότηση και, κατά συνέπεια, για το σχετικό προσωπικό, την ανάληψη της επιβάρυνσης από το κράτος. Χωρίς τον νόμο του 1996, η France Télécom θα εξακολουθούσε να επιβαρύνεται με αυτή τη δαπάνη.

(112) Εξίσου αστήρικτη, λόγω έλλειψης συνάφειας με το ζήτημα της ύπαρξης ή μη οικονομικού πλεονεκτήματος που απορρέει από τα εν λόγω μέτρα κρίνεται και η συνεκτίμηση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων που αποκόμισε η France Télécom από το παλαιό μονοπωλιακό καθεστώς της, που επικαλούνται οι καταγγέλλοντες. Τα υποτιθέμενα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα δεν έχουν σχέση στην πράξη με το ζήτημα της εξίσωσης των όρων ανταγωνισμού στις αγορές των τηλεπικοινωνιών ως προς τις ασφαλιστικές εισφορές.

(113) Μόνο η έκτακτη κατ' αποκοπή εισφορά που προέβλεψε ο νόμος του 1996 βάρυνε άμεσα τις δαπάνες της France Télécom σε σχέση με την ήδη προσδιορισθείσα κατάσταση αναφοράς. Η καταβολή της εφάπαξ εισφοράς μείωσε το ποσό της ενίσχυσης από το οποίο επωφελήθηκε και θα επωφελείται η France Télécom μέχρι την εξάλειψη της χρηματοδοτικής επιβάρυνσης που ανέλαβε το κράτος αντί της France Télécom κατ' εφαρμογή του νόμου του 1996. Με την επιφύλαξη της ορθότητας των αναλογιστικών μεθόδων που χρησιμοποίησε η γαλλική κυβέρνηση την περίοδο εκείνη, χωρίς αυτή την εφάπαξ εισφορά, το ποσό των επιβαρύνσεων τις οποίες θα επωμιζόταν η France Télécom θα ανερχόταν σε 18,9 δισεκατ. ευρώ και όχι σε [...] δισεκατ. ευρώ, σε καθαρή αξία 1996.

Το αποτέλεσμα νόθευσης ή απειλής νόθευσης του ανταγωνισμού

(114) Ο νόμος του 1996 επέτρεπε, συνεπώς και εξακολουθεί να επιτρέπει στην France Télécom να διαθέτει αυξημένους χρηματοδοτικούς πόρους για να λειτουργεί στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται. Οι πόροι αυτοί ήταν, λόγω του νόμου του 1996, σημαντικότεροι από αυτούς που διέθετε η

France Télécom βάσει του νόμου του 1990 στην αρχική του διατύπωση. Όμως, οι αγορές υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών στις οποίες δραστηριοποιούνταν και δραστηριοποιείται η France Télécom στο σύνολο της γαλλικής επικράτειας και σε άλλα κράτη μέλη σταδιακά άνοιξαν στον ανταγωνισμό με την προοδευτική κατάργηση των αποκλειστικών ή ειδικών δικαιωμάτων που άρχισαν το 1988 και στη συνέχεια, με ειδικές εξαίρεσεις, καταργήθηκαν πλήρως από 1998. Η πλήρης απελευθέρωση της αγοράς επήλθε στη Γαλλία το 2002. Η κατάργηση των νομικών φραγμών συνοδεύθηκε με την είσοδο άλλων φορέων εκμετάλλευσης με τους οποίους η France Télécom ήταν και εξακολουθεί να είναι σε ανταγωνισμό, πριν καν τεθούν σε εφαρμογή τα νομοθετικά μέτρα του 1990 και 1996 που αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας απόφασης.

- (115) Απαλλαγμένη από την υποχρέωση πρόβλεψης των μελλοντικών συνταξιοδοτικών επιβαρύνσεων για τις συντάξεις του προσωπικού της με καθεστώς μονίμου υπαλλήλου οι οποίοι υπόκεινται σε καθεστώς χαμηλότερης ετήσιας εισφοράς, δόθηκε στη France Télécom η δυνατότητα να εξαλείψει από τον ισολογισμό της δεσμεύσεις και επιβαρύνσεις και, με τον τρόπο αυτό, να καταστεί περισσότερο ανταγωνιστική για την προσέλκυση κεφαλαίων, γεγονός που την έδωσε σε πλεονεκτικότερη θέση σε σχέση με την περίοδο πριν τη μεταρρύθμιση του 1996. Απαλλαγμένη από μια ιστορική επιβάρυνση της παρουσίας της στη γαλλική αγορά, η France Télécom μπόρεσε να αναπτυχθεί ευκολότερα σε αγορές άλλων κρατών μελών που απελευθερώθηκαν πρόσφατα, και όντως το έπραξε, όπως αποδείχθηκε στις αιτιολογικές σκέψεις 48 έως 50.
- (116) Συνεπώς, η απαλλαγή της France Télécom από επιβαρύνσεις, η οποία προκύπτει από τις μεθόδους υπολογισμού του αντισταθμίσιματος που καταβάλλει στο γαλλικό κράτος για να επωμιστεί το συνταξιοδοτικό κόστος του προσωπικού της υπό καθεστώς δημοσίων υπαλλήλων νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό μεταξύ της France Télécom και των νέων φορέων τηλεπικοινωνιών στη Γαλλία και στα άλλα κράτη μέλη όπου έχει παρουσία η France Télécom.

6.1.4. Επιπρεασμός των συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών

- (117) Οι αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται η France Télécom στη Γαλλία άρχισαν να απελευθερώνονται σταδιακά από το 1988 και, ως εκ τούτου, είναι σε μεγάλο βαθμό ανοικτές στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Η οδηγία 96/19/EK αποσκοπούσε στην πλήρη απελευθέρωση του τομέα των τηλεπικοινωνιών από την 1η Ιανουαρίου 1998. Φορείς τηλεπικοινωνιών στους οποίους έχουν συμμετοχή επιχειρήσεις και άλλων κρατών μελών εκτός από αυτές της Γαλλίας εγκαταστάθηκαν σε αυτή την αγορά. Ορισμένες από αυτές τις αγορές αφορούν τις διεθνείς επικοινωνίες μεταξύ κρατών μελών. Επίσης, μέσω θυγατρικών η France Télécom παρέχει υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και σε άλλα κράτη μέλη, ιδίως στην Ισπανία, το Βέλγιο ή το Ηνωμένο Βασίλειο.
- (118) Υπό αυτές τις συνθήκες, ένα μέτρο το οποίο μειώνει τα γενικά έξοδα εκμετάλλευσης και λειτουργίας της France Télécom και, ως εκ τούτου, απελευθερώνει πόρους τους οποίους η επιχείρηση αυτή διαθέτει για επενδύσεις ή για να βελτιώσει τις εμπορικές προσφορές της στη Γαλλία ή για να εγκατασταθεί σε άλλα κράτη μέλη μπορεί να επηρεάσει τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές.

6.1.5. Συμπέρασμα όσον αφορά την ύπαρξη ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ

- (119) Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, με τη μείωση του αντισταθμίσιματος που συνιστά η εργοδοτική εισφορά που καταβάλλεται στο κράτος για τις συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις βάσει του νόμου του 1990 στην αρχική διατύπωσή του και υποκαθιστώντας το αντισταθμίσιμα που προβλέπει ο νόμος του 1996, στο βαθμό που το εν λόγω αντισταθμίσιμα είναι κατώτερο από αυτό που εφαρμόζονταν στο παρελθόν, η Γαλλική Δημοκρατία χορήγησε, με δικούς της πόρους, ενίσχυση στη France Télécom η οποία νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό και να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, κατά τη μεταβίβαση των βαρών που θύελλε ο νόμος του 1996.
- (120) Είναι, κατά συνέπεια, αναγκαίο να εξετασθεί αν η εν λόγω ενίσχυση μπορεί να κηρυχθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά.

6.2. Εναλλακτικές νομικές βάσεις του συμβιβάσιμου της ενίσχυσης

- (121) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η Γαλλία δεν έχει επικαλεσθεί το άρθρο 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ ως βάση του συμβιβάσιμου των υπό εξέταση μέτρων.
- (122) Οι εξαίρεσεις που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ σχετικά με τις ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα που χορηγούνται σε μεμονωμένους καταναλωτές, τις ενισχύσεις που αποσκοπούν στην αποκατάσταση φυσικών καταστροφών και άλλων έκτακτων γεγονότων καθώς και τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε ορισμένες περιφέρειες της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, προφανώς δεν έχουν εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση.
- (123) Όσον αφορά τις εξαίρεσεις που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι σκοπός των ενισχύσεων αυτών δεν είναι να ευνοήσουν την οικονομική ανάπτυξη περιφερειών με ασυνήθιστα χαμηλό βιοτικό επίπεδο ή με σοβαρή υποαπασχόληση, δεν αποσκοπούν στην προώθηση ενός σημαντικού σχεδίου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ούτε στην άρση σοβαρής διαταραχής της γαλλικής οικονομίας. Πολύ δε περισσότερο, δεν αποσκοπούν στην προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της κληρονομιάς.
- (124) Φαίνεται, συνεπώς, ότι μόνο το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ μπορεί να εφαρμοστεί για να αξιολογηθεί το συμβιβάσιμο αυτού του μέτρου.

6.3. Συμβιβάσιμο της ενίσχυσης βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ

- (125) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ: «Δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά: [...] οι ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκετο προς το κοινό συμφέρον [...]».

(126) Για να μπορεί μια ενίσχυση να κριθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά για τον λόγο ότι διευκολύνει την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων ή ορισμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας, πρέπει να βελτιώνει τον τρόπο άσκησης αυτής της οικονομικής δραστηριότητας. Μια ενίσχυση είναι συμβιβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) μόνο εφόσον δεν αλλοιώνει τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον. Στην εκτίμησή της, η Επιτροπή δίνει ιδιαίτερη σημασία στα κριτήρια της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας ⁽⁵⁷⁾.

(127) Ως προκαταρκτική παρατήρηση και λαμβανομένων υπόψη των επιφυλάξεων που διατύπωσε η Επιτροπή στην απόφασή της για την κίνηση της διαδικασίας, πρέπει να επισημανθεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία παρακράτησε από την France Télécom ένα ικανοποιητικό ποσό, που αντιστοιχεί στην ανάκτηση των ενισχύσεων την οποία απαιτεί η Επιτροπή στην απόφασή της σχετικά με την εφαρμογή του επαγγελματικού φόρου στη France Télécom ⁽⁵⁸⁾. Η Επιτροπή θεωρεί, μετά την επικύρωση από το Δικαστήριο ⁽⁵⁹⁾ της απόφασης του Πρωτοδικείου, απορρίπτοντας την αίτηση αναιρέσεως κατά αυτής της απόφασης, ότι η Γαλλική Δημοκρατία έλαβε τα αναγκαία μέτρα για να εκτελέσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή την απόφαση. Εφόσον η σωστή ανάκτηση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν κατ' εφαρμογή του φόρου επιτηδεύματος καταργεί το οικονομικό πλεονέκτημα που απολάμβανε η France Télécom, δεν συντρέχει λόγος να εξεταστούν οι επιπτώσεις μιας ενδεχόμενης συσσώρευσης με την ενίσχυση που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας.

(128) Κατά τα λοιπά, πρέπει εξαρχής να επισημανθεί ότι, σε αντίθεση με τις επενδυτικές δαπάνες, οι κοινωνικές επιβαρύνσεις μιας επιχείρησης είναι επαναλαμβανόμενα λειτουργικά έξοδα και ότι μια ενίσχυση η οποία μειώνει τα έξοδα αυτά συνιστά λειτουργική ενίσχυση της επιχείρησης, το συμβιβάσιμο της οποίας με την εσωτερική αγορά πρέπει, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, να εκτιμάται με πολύ συστατικό τρόπο από την Επιτροπή.

6.3.1. Συμβατότητα του μέτρου της ενίσχυσης με έναν στόχο κοινού συμφέροντος

(129) Στην προκειμένη περίπτωση, η ενίσχυση που χορηγείται από το 1997 μπορεί να θεωρηθεί ότι αποσκοπεί στη διευκόλυνση της ανάπτυξης της οικονομικής δραστηριότητας παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σε συνθήκες πλήρους απελευθέρωσης αυτών των αγορών. Πράγματι, ο νόμος του 1996 εκδόθηκε παράλληλα με τον νόμο αριθ. 96/659, της 26ης Ιουλίου 1996, για τη ρύθμιση του τομέα των τηλεπικοινωνιών, ο οποίος ενσωμάτωσε τις υποχρεώσεις που προκύπτουν για τη Γαλλία από το δικαίωμα της Ένωσης και, συγκεκριμένα, την οδηγία 96/19/ΕΚ.

(130) Ως προς αυτό, ο γενικός στόχος που προωθείται με τον νόμο του 1996 όσον αφορά την καταβολή χρηματικού

αντισταθμίματος στο γαλλικό κράτος είναι η προσέγγιση των επιπέδων των υποχρεωτικών κοινωνικών και φορολογικών επιβαρύνσεων που επιβάλλονται στους μισθούς μεταξύ της France Télécom και των άλλων επιχειρήσεων του τομέα των τηλεπικοινωνιών οι οποίες υπάγονται στο κοινό δικαίωμα των κοινωνικών εισφορών. Το μέσο που χρησιμοποιήθηκε, δηλαδή ένα μέτρο που αποβλέπει άμεσα και αποκλειστικά στον τρόπο καθορισμού των εργοδοτικών εισφορών της France Télécom κρίνεται επαρκές για την επίτευξη του καθορισθέντος στόχου.

(131) Ένα μέτρο ενίσχυσης που αποσκοπεί στη μείωση των τρεχουσών επιβαρύνσεων ασφαλιστικών εισφορών της France Télécom τις οποίες η εταιρεία επωμίθη σε μια εποχή κατά την οποία η παροχή μιας υπηρεσίας με καθεστώς μονοπωλίου για ένα μεγάλο μέρος αυτών των δραστηριοτήτων δεν απαιτούσε αποτελεσματική από οικονομική άποψη συμπεριφορά μπορεί να συμβάλει, σε ένα διαφορετικό ανταγωνιστικό πλαίσιο, στη βελτίωση του τρόπου παροχής των υπηρεσιών που στο παρελθόν είχαν μονοπωλιακό χαρακτήρα, εφόσον η διάθεση χρηματοδοτικών πόρων των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων στις αντίστοιχες κοινωνικές επιβαρύνσεις τους δεν εισάγει μεροληπτική αντιμετώπιση σε μια διαδικασία ισότιμου ανταγωνισμού. Ασφαλώς διατυπώνονται επιφυλάξεις στη συνέχεια σχετικά με την ορθότητα ορισμένων διατάξεων του νόμου για την επίτευξη του στόχου τον οποίο ορίζει. Εντούτοις, δεν θα μπορούσε να τεθεί υπό αμφισβήτηση ούτε η νομιμότητά του ούτε η συμβατότητα με τον στόχο κοινού συμφέροντος για την ανάπτυξη των αγορών υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που είναι ανοικτές στον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην τεχνολογική πρόοδο και την οικονομική ανάπτυξη αυτής της δραστηριότητας.

6.3.2. Αναγκαιότητα του μέτρου ενίσχυσης

(132) Η επιβολή ανώτατου ορίου ως προς τον αριθμό των δημοσίων υπαλλήλων που υπάγονται στην France Télécom, που επιβλήθηκε με την απαγόρευση προσλήψεων μετά την 1η Ιανουαρίου 2002, σύμφωνα με τον νόμο του 1996, θα είχε ως αναπόφευκτο επακόλουθο να αυξηθεί σημαντικά η επιβάρυνση των συνταξιοδοτικών δαπανών της France Télécom σε σχέση με τους εν ενεργεία μονίμους υπαλλήλους της. Με το να στερηθεί την ικανότητα να προσλαμβάνει υπαλλήλους από τη δημόσια διοίκηση, το οποίο είναι κατανοητό εξάλλου με βάση τον ανταγωνιστικό χαρακτήρα της παροχής των εν λόγω υπηρεσιών, η France Télécom θα ήταν αναγκασμένη να επωμισθεί μια υπέρμετρα μεγάλη επιβάρυνση για την καταβολή συντάξεων για το εν λόγω προσωπικό σε σχέση με αυτήν που έπρεπε και πρέπει να επωμίζονται οι ανταγωνιστές της. Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι οι δεσμεύσεις για την καταβολή αντισταθμίματος στο γαλλικό κράτος που προέβλεπαν οι αρχικές διατάξεις του νόμου του 1990 δεν αφορούσαν μόνο τους εν ενεργεία δημοσίους υπαλλήλους στις ανταγωνιστικές αγορές το 1990 και στη συνέχεια, αλλά και τους δημοσίους υπαλλήλους της Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Ταχυδρομείων και Τηλεπικοινωνιών που είχαν συνταξιοδοτηθεί το 1990.

(133) Ενδεικτικά, το ποσοστό εισφορών τις οποίες θα έπρεπε να καταβάλει η France Télécom, εάν παρέμεναν αμετάβλητες οι διατάξεις του νόμου του 1990, θα ανερχόταν στο 77 % των ακαθάριστων αυτόματων αποδοχών των εν ενεργεία δημοσίων υπαλλήλων το 2010, σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές.

⁽⁵⁷⁾ Απόφαση της 7ης Ιουνίου 2001, *Agrana Zucker und Stärke AG* κατά Επιτροπής, T-187/99, Συλλογή σ. II-1587, σκέψη 74.

⁽⁵⁸⁾ Βλέπε υποσημείωση 33.

⁽⁵⁹⁾ Απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2009, *Γαλλική Δημοκρατία και France Télécom SA* κατά Επιτροπής, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-427/04 και T-17/05, Συλλογή σ. II-4315. Απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, *France Télécom* κατά Επιτροπής T-81/10 P (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί).

Το ποσοστό αυτό πρέπει να συγκριθεί με ποσοστό [...] % που θα επέτρεπε την εξασφάλιση απολύτως ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους κοινούς και τους μη κοινούς κινδύνους μεταξύ της France Télécom και των ανταγωνιστών της. Σε απόλυτες τιμές, η διαφορά θα αντιστοιχούσε σε πρόσθετο ετήσιο ποσό [...] εκατ. ευρώ σε σχέση με το ποσό της συνεισφοράς που θα εξασφάλιζε ίσους όρους ανταγωνισμού. Επιπλέον, εάν ο νόμος δεν θέσπιζε τον εξοφλητικό χαρακτήρα των εργοδοτικών εισφορών, η France Télécom θα έπρεπε να συνεχίσει να βαρύνεται με σημαντικά μεγάλες προβλέψεις σε σχέση με τις προβλέψεις ύψους 3,6 δισεκατ. ευρώ που πραγματοποιήθηκαν ήδη το 1996.

- (134) Ως προς αυτό, οι εκτιμήσεις των καταγγελλόντων για το γεγονός ότι η France Télécom μπόρεσε να επωμισθεί από το 1996 πολύ ανώτερο δημοσιονομικό χρέος από την επιβάρυνση που της άφησε το γαλλικό κράτος είναι αλυσιτελείς, διότι δεν σχετίζονται με το εξεταζόμενο ζήτημα. Μολονότι η αύξηση του χρέους που επωμίστηκε η France Télécom από το 1996 και τα επίμαχα ποσά μέχρι σήμερα φαίνεται να αποκλείουν τον κίνδυνο πτώχευσης της επιχείρησης τον οποίο επικαλέστηκε η Γαλλική Δημοκρατία, εάν συνεχιζόταν η εφαρμογή του καθεστώτος που προέβλεπε ο νόμος του 1990, το μέτρο της ενίσχυσης κρίνεται αναγκαίο για το μέλλον, ώστε να μπορέσει η France Télécom να ανταγωνιστεί στις σχετικές αγορές με τις δικές της δυνάμεις, χωρίς το μειονέκτημα του άχθους των κοινωνικών επιβαρύνσεων που κληρονόμησε από το παρελθόν, το οποίο δεν είναι αναγκαίο να επωμίζονται οι ανταγωνιστές της.
- (135) Οι εκτιμήσεις των καταγγελλόντων και του φορέα τηλεπικοινωνιών σχετικά με την καταλλήλωση ενός συνολικού απολογισμού που αποσκοπεί στο να κρίνει την αναγκαιότητα της ενίσχυσης σε σχέση με άλλα πλεονεκτήματα που απολαμβάνει η France Télécom από το μονοπωλιακό παρελθόν της είναι αβάσιμα στην προκειμένη περίπτωση. Πράγματι, από το 1996, η France Télécom εξακολουθεί να κατέχει εξέχουσα θέση, ιδίως λόγω των αποτελεσμάτων δικτύου που είναι εγγενή στις αγορές τηλεπικοινωνιών. Ακόμη, η France Télécom επέκτεινε την παρουσία της στις αγορές άλλων κρατών μελών, αποκτώντας σε αυτά σημαντικές θέσεις, ιδίως στην Πολωνία και την Ισπανία. Επίσης, όπως επισημαίνει έμμεσα ο φορέας τηλεπικοινωνιών στις παρατηρήσεις του, λόγω της δεσπόζουσας θέσης της, κατά την έννοια του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, ή της σημαντικής ισχύος της στην αγορά, κατά την έννοια των ρυθμίσεων που ισχύουν για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες στην Ένωση⁽⁶⁰⁾, η France Télécom υπόκειται σε ειδικές ασύμμετρες υποχρεώσεις στις οποίες δεν υπόκεινται οι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις με μικρότερη ισχύ στην αγορά.
- (136) Οι υποχρεώσεις αυτές, παραδείγματος χάρι σε θέματα πρόσβασης στο δίκτυό της, προσανατολισμού των τιμών σε σχέση με τα έξοδα ή αποχής από εμπορικές συμπεριφορές που θα επιτρέπονταν σε μια επιχείρηση η οποία δεν κατέχει

δεσπόζουσα θέση, έχουν ακριβώς ως σκοπό η θέση την οποία κληρονόμησε η France Télécom στην αγορά λόγω του μονοπωλιακού παρελθόντος της να μη δημιουργήσει μεγαλύτερα προβλήματα στον ανταγωνισμό. Αυτά τα *ad hoc* κανονιστικά μέσα, που σχεδιάστηκαν και εφαρμόζονταν σε τακτά διαστήματα από εθνικές ρυθμιστικές αρχές και τις αρχές ανταγωνισμού και την Επιτροπή⁽⁶¹⁾, είναι περισσότερο στοχευμένα και αποτελεσματικά για να διορθώσουν τα μόνιμα μειονεκτήματα που κληρονόμησε η France Télécom από το παλαιό μονοπωλιακό καθεστώς της, τα οποία επικαλούνται οι καταγγέλλοντες.

- (137) Επίσης, η κρατική ενίσχυση που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας φαίνεται, καταρχήν, αναγκαία για την επίτευξη του στόχου εξυπηρέτησης ενός γενικού συμφέροντος, μέσω της βελτίωσης των όρων ανταγωνισμού όσον αφορά τις συνταξιοδοτικές επιβαρύνσεις και, ως εκ τούτου, την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

6.3.3. Αναλογικότητα του μέτρου της ενίσχυσης

- (138) Πρέπει να διαπιστωθεί ότι το χρηματοδοτικό αντιστάθμισμα προς όφελος του κράτους που θέσπισε ο νόμος του 1990 για την εκκαθάριση και καταβολή των συντάξεων αφορά ειδικά την France Télécom και είναι *sui generis*. Η αρχή της πλήρους επιστροφής που προέβλεπε ο αρχικός νόμος του 1990 αντικαταστάθηκε από ένα διαφορετικό καθεστώς καθορισμού του ποσού του ανταλλάγματος που πρέπει να καταβάλλεται στο κράτος από το 1996 και μετά. Θεωρητικά υπήρχαν αρκετές εναλλακτικές δυνατότητες καθορισμού του ποσού της εργοδοτικής εισφοράς που πρέπει να καταβάλει η France Télécom, μέχρι την καθολική ανάλωση της επιβάρυνσης από το κράτος χωρίς αποζημίωση. Αυτό το αντιστάθμισμα υπολογίζεται από το 1997 με αναγωγή σε ορισμένες δαπάνες που βαρύνουν τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις του κλάδου. Για να κριθεί αν η ενίσχυση είναι ανάλογη με τον επιδιωκόμενο στόχο πρέπει, συνεπώς, να εξεταστεί ο αντικειμενικός και δικαιολογημένος χαρακτήρας του σημείου αναφοράς για τον καθορισμό του ποσού του ανταλλάγματος που ελήφθη υπόψη στον νόμο του 1996.
- (139) Πρέπει εξ αρχής να επισημανθεί ότι, στις διαδικασίες που αφορούν απαλλαγές από επιβαρύνσεις σε σχέση με τις συντάξεις δημοσίων υπαλλήλων πρώην μονοπωλιακών φορέων εκμετάλλευσης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, του ΟΤΕ στην Ελληνική Δημοκρατία και της BT Plc στο Ηνωμένο Βασίλειο, η Επιτροπή επαλήθευσε ιδίως αν οι επιχειρήσεις αυτές επωμίζονταν ισοδύναμες κοινωνικές επιβαρύνσεις με αυτές των ανταγωνιστών, προκειμένου να αποφασίσει, αντίστοιχα, αν οι κρατικές ενισχύσεις οι οποίες χορηγήθηκαν στους εν λόγω οργανισμούς ήταν ή δεν ήταν

⁽⁶⁰⁾ Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με το κοινό κανονιστικό πλαίσιο για τα δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία «πλαίσιο») (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σ. 33)· οδηγία 2002/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες καθώς και με τη διασύνδεσή τους (οδηγία «πρόσβαση») (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σ. 7)· οδηγία 2002/77/ΕΚ της Επιτροπής, της 16ης Σεπτεμβρίου 2002, σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ L 249 της 17.9.2002, σ. 21).

⁽⁶¹⁾ Αναφορικά με τη ρύθμιση της γαλλικής Ρυθμιστικής Αρχής των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ARCEP, οι θέσεις της Επιτροπής όσον αφορά τα σχέδια που κοινοποιήθηκαν από το 2003 είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://circa.europa.eu/Public/irc/info/ecctf/library?l=commissionsdecisions&vm=detailed&sb=Title>. Η απόφαση της Επιτροπής της 16ης Ιουλίου 2003 στην υπόθεση COMP-38.233 που επιβάλλει ποινή λόγω κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους της Wanadoo, θυγατρικής της France Télécom την περίοδο εκείνη, είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_38233. Η αίτηση αναίρεσής κατά της απόφασης του Πρωτοδικείου απορρίφθηκε στις 2 Απριλίου 2009 από το Δικαστήριο, στην υπόθεση C-202/07 P, France Télécom κατά Επιτροπής, Συλλογή, σ. I-2369.

συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ ⁽⁶²⁾. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, στην προκειμένη περίπτωση, οι εξοφλητικές εισφορές τις οποίες κατέβαλλε κάθε έτος η France Télécom και προέβλεπε ο νόμος του 1996 δεν επέτρεπαν να εξασφαλιστεί η καταβολή ισοδύναμων κοινωνικών επιβαρύνσεων με αυτές των ανταγωνιστών. Ο συντελεστής ισότητας μεταξύ ανταγωνιστών (εφεξής «ΣΙΑ») δεν έχει επιτευχθεί.

- (140) Εντούτοις, η Γαλλική Δημοκρατία και η France Télécom επικαλούνται την έκτακτη εφάπαξ εισφορά των 5,7 δισεκατ. ευρώ την οποία κατέβαλε η France Télécom το 1997 κατ' εφαρμογή του νόμου του 1996. Το ποσό αυτής εφάπαξ εισφοράς καθορίστηκε το 1996 κατά τρόπο που να αντισταθμίζει, για δεκαετή περίοδο εφαρμογής του νόμου του 1996, την πρόσθετη επιβάρυνση που είχε προβλεφθεί τότε για το κράτος, λαμβάνοντας εξάλλου υπόψη τις λογιστικές προβλέψεις που είχε πραγματοποιήσει η France Télécom και μπορούσε να επαναλάβει η επιχείρηση κατά τη χρήση 1996-1997. Η έκτακτη εφάπαξ εισφορά αναλύεται στα επιμέρους δύο στοιχεία:

- αφενός, σε ποσό 3,6 δισεκατ. ευρώ που αντιστοιχεί στις προβλέψεις της France Télécom μέχρι το 1996 για να αντιμετωπίσει τις μελλοντικές συνταξιοδοτικές επιβαρύνσεις των δημοσίων υπαλλήλων που είχαν προβλεφθεί εκείνη την περίοδο,
- αφετέρου, σε ποσό 2,1 δισεκατ. ευρώ (εφεξής το «πρόσθετο ποσό»), που αντιστοιχεί τόσο στις προβλέψεις των δημόσιων αρχών όσο και εκ των πραγμάτων στις καθαρές κοινωνικές επιβαρύνσεις για την εξυπηρέτηση των συντάξεων τις οποίες θα έπρεπε να επωμιστεί το κράτος για περίοδο 10 ετών, από το 1997 έως το 2006, λόγω της μεταβίβασης της επιβάρυνσης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων του τομέα των τηλεπικοινωνιών.

- (141) Επειδή το εφάπαξ ποσό των 5,7 δισεκατ. ευρώ δεν είχε ποτέ ως αντικείμενο την αντιστάθμιση της απουσίας συντελεστή ισότητας μεταξύ των ανταγωνιστών, δηλαδή της France Télécom και των ανταγωνιστών της, δεν θα ήταν δικαιολογημένο το ποσό αυτό να αντιπαραβληθεί στις ετήσιες εισφορές εξοφλητικού χαρακτήρα τις οποίες δεν κατέβαλε ποτέ η France Télécom, ενώ αυτές θα ήταν αναγκαίες για να επιτευχθεί ένας συντελεστής πραγματικής ισότητας μεταξύ των ανταγωνιστών.

- (142) Αντίθετα, από την εξέταση των κοινοβουλευτικών συζητήσεων συνάγεται ότι το πρόσθετο ποσό των 2,1 δισεκατ. ευρώ προοριζόταν να καλύψει αυτή τη μεταβίβαση των επιβαρύνσεων από το 1997 έως το 2006 και, εκ των πραγμάτων, να εξαλείψει τα αποτελέσματα της ενίσχυσης για περίοδο δέκα ετών. Έτσι, η καθαρή χρηματοδοτική προσπάθεια της France Télécom που αντιστοιχεί σε αυτό το συμπληρωματικό ποσό συνίστατο στη χρηματοδότηση για διάστημα δέκα ετών της πρόσθετης επιβάρυνσης που επέφερε η μεταρρύθμιση για το γαλλικό κράτος.

⁽⁶²⁾ Απόφαση της Επιτροπής 2008/722/ΕΚ της, 10ης Μαΐου 2007, σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 2/2006 που επρόκειτο να χορηγηθεί στον ΟΤΕ (ΕΕ L 243 της 11.9.2008, σ. 7), αιτιολογική σκέψη 137. Απόφαση της Επιτροπής 2009/703/ΕΚ, της 11ης Φεβρουαρίου 2009, σχετικά με την προαναφερθείσα κρατική ενίσχυση C 55/2007 που χορηγήθηκε στην BT Plc, αιτιολογικές σκέψεις 72, 81, 82 και 98.

- (143) Εξάλλου, η έκτακτη εισφορά ενσωματώνει τις λογιστικές προβλέψεις που είχαν γίνει μέχρι το 1996 και ήταν πλέον άνευ αντικειμένου. Οι προβλέψεις τις οποίες ανέλαβε το κράτος είχαν πραγματοποιηθεί από την France Télécom για την αντιμετώπιση της επιβάρυνσης με τις μελλοντικές συντάξεις και αυτή η ανάληψη των προβλέψεων καταργεί τις επιπτώσεις της ενίσχυσης για την περίοδο πληρωμής των συντάξεων τις οποίες επρόκειτο να καλύψουν.

- (144) Ο νόμος του 1996 αναφέρεται, ωστόσο, σε μια ενιαία έκτακτη εισφορά, χωρίς οι διατάξεις εφαρμογής, ούτε και οι διατάξεις του νόμου του προϋπολογισμού και των μεταγενέστερων διαταγμάτων, να διαχωρίζουν ένα ποσό που προκύπτει από τις προβλέψεις το οποίο θα έπρεπε να αφαιρεθεί από την επιβάρυνση που μεταβιβάστηκε στο κράτος για τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Το άρθρο 6 του νόμου του 1996 προσδιορίζει με σαφήνεια ότι η έκτακτη εφάπαξ εισφορά καταβάλλεται σε αντιστάθμιση της ανάληψης από το κράτος της επιβάρυνσης των συντάξεων που χορηγούνται στους δημοσίους υπαλλήλους του κράτους. Το ποσό αυτής της έκτακτης εισφοράς πρέπει, συνεπώς να εξεταστεί στο σύνολό του κατά την ανάλυση της μεταρρύθμισης.

- (145) Εφόσον η France Télécom κάλυψε, μέσω της καταβολής αυτής της έκτακτης εφάπαξ εισφοράς, την επιβάρυνση για τις συντάξεις γήρατος των δημοσίων υπαλλήλων των τηλεπικοινωνιών και την επιβάρυνση της αντιστάθμισης ανάμεσα στα συνταξιοδοτικά καθεστώτα για περίοδο περίπου 15 ετών, οι επιπτώσεις της ενίσχυσης έχουν εξουδετερωθεί. Καταβάλλοντας, λοιπόν, αυτή την έκτακτη εισφορά, η France Télécom εξουδετέρωσε τις επιπτώσεις της ενίσχυσης κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Συνεπώς, είναι δικαιολογημένο, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, να μην αναγκαστεί η France Télécom να ικανοποιήσει τους όρους του συμβιβασμού αυτής της ενίσχυσης και, κατά συνέπεια, να μην καταβάλει την ετήσια εισφορά που είναι αναγκαία για να εξασφαλιστεί ένας συντελεστής ισότητας μεταξύ των ανταγωνιστών που να εμπεριέχει τους μη κοινούς κινδύνους με αυτούς των μισθωτών ιδιωτικού δικαίου.

- (146) Πρέπει να εξεταστούν διεξοδικά τα στάδια αυτής της συλλογιστικής.

Το ποσοστό ισότητας μεταξύ των ανταγωνιστών δεν έχει επιτευχθεί:

- (147) Είναι επιβεβλημένη η διαπίστωση ότι οι ετήσιες εισφορές εξοφλητικού χαρακτήρα που κατέβαλε η France Télécom από τη μεταρρύθμιση του 1996 δεν επιτρέπουν την επίτευξη συντελεστή ισότητας μεταξύ των ανταγωνιστών, όπως επίσημamente η απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας. Αυτό συνάγεται από το γεγονός ότι ο συντελεστής που εφάρμοσε η France Télécom ενσωματώνει μόνο τις εισφορές που αντιστοιχούν στους κοινούς κινδύνους μεταξύ του προσωπικού που υπάγεται στο ιδιωτικό δικαίο και των δημοσίων υπαλλήλων και, ως εκ τούτου, εξαιρεί τις εισφορές που αντιστοιχούν στους μη κοινούς κινδύνους, όπως οι κίνδυνοι της ανεργίας ή της μη καταβολής των μισθών σε περίπτωση δικαστικής εξυγίανσης ή εκκαθάρισης της επιχείρησης.

- (148) Από τον πίνακα 4 συνάγεται συνεπώς ότι το γεγονός ότι κατά τον υπολογισμό της εισφοράς που έπρεπε να καταβάλει η France Télécom δεν συνεκτιμήθηκαν οι μη κοινοί κίνδυνοι

είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική απόκλιση ανάμεσα στο αντιστάθμισμα το οποίο καταβάλλει η France Télécom στο γαλλικό κράτος και σε αυτό που θα κατέβαλε εάν είχε υπολογιστεί ο συντελεστής εισφοράς για να εξασφαλιστεί η πλήρης ισότητα ανταγωνισμού με τις βάσεις υπολογισμού των συνταξιοδοτικών επιβαρύνσεων των ανταγωνιστών. Συνεπώς, το μέτρο ενίσχυσης που απορρέει από τον νόμο δεν ανταποκρίνεται στην αρχή της αναλογικότητας. Για να ικανοποιήσει αυτήν την αρχή και για να επιτευχθεί ο διακηρυγμένος θεμιτός στόχος της βελτίωσης των όρων του ανταγωνισμού μέσω της εξίσωσης των τρόπων υπολογισμού των συνταξιοδοτικών δαπανών οι οποίες επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις εξεταζόμενες αγορές υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών στη Γαλλία, η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην France Télécom κατ' εφαρμογή του νόμου του 1996 θα έπρεπε να είχε και πρέπει να εξισώσει πράγματι στο μέλλον τις εν λόγω επιβαρύνσεις με το να συμπεριλάβει τις επιβαρύνσεις που συνδέονται με τους μη κοινούς κινδύνους στις δύο κατηγορίες προσωπικού.

- (149) Ως προς αυτό, το επιχείρημα που πρόβαλε η Γαλλία ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν είναι εκτεθειμένοι σε ορισμένους κινδύνους και, ως εκ τούτου, δεν δικαιολογείται η καταβολή εισφορών γι' αυτούς τους κινδύνους, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό. Καταρχήν, οι κίνδυνοι αυτοί δεν υφίστανται λόγω των κρατικών μέτρων και, ως εκ τούτου, δεν δικαιολογείται να αποκομίζει η France Télécom οικονομικό πλεονέκτημα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, λόγω της δέσμευσης του γαλλικού κράτους έναντι των εν ενεργεία δημοσίων υπαλλήλων της France Télécom και του γεγονότος ότι το γαλλικό κράτος είναι ασφαλιστής του εαυτού του, δεν θα εκδηλωνόταν ποτέ ο κίνδυνος μη καταβολής μισθών σε περίπτωση δικαστικής εξυγίανσης της επιχείρησής. Ωστόσο, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να κηρύξει πτώχευση η France Télécom, όπως και κάθε ανταγωνιστής της. Και στις δύο περιπτώσεις, το πλεονέκτημα δεν παρέχεται στην επιχείρηση, αλλά απευθείας στους υπαλλήλους της. Η εγγύηση της καταβολής των μισθών ενεργοποιείται αφού παύσει να υφίσταται η επιχείρηση. Όμως, μια ανταγωνιστική επιχείρηση πρέπει να καταβάλλει εισφορές για να εγγυηθεί τον κίνδυνο μη καταβολής των μισθών μετά τον αφανισμό της, σε αντίθεση με την France Télécom. Δεν δικαιολογείται, συνεπώς, να της παρέχεται πλεονέκτημα υπό μορφή καταβολής χαμηλότερης εισφοράς ή, στην πράξη, εξαίρεσης αυτού του κινδύνου από τον τρόπο υπολογισμού των εισφορών της France Télécom.
- (150) Στη συνέχεια, το σημαντικότερο είναι ότι βασικός σκοπός της μεταρρύθμισης που θεσπίστηκε το 1996, η οποία φαίνεται ότι δεν ήταν μέχρι τέλος συνεπής με τη λογική της, ήταν η εξίσωση των όρων ανταγωνισμού για τις κοινωνικές και φορολογικές επιβαρύνσεις ανάμεσα σε όλους τους ανταγωνιστές αυτού του τομέα και, ανεξάρτητα από το καθεστώς του προσωπικού τους και την ύπαρξη πραγματικής υποχρέωσης για την France Télécom να γίνει μέλος και να καταβάλει εισφορές στους αρμόδιους οργανισμούς διαχείρισης. Αυτή ακριβώς η λογική της εξίσωσης των όρων ανταγωνισμού θα μπορούσε να καταστήσει συμβιβασίμο το εξεταζόμενο μέτρο με την εσωτερική αγορά. Το αν το προσωπικό της France Télécom είναι ή δεν είναι εκτεθειμένο σε παρόμοιους κινδύνους είναι, συνεπώς, άσχετο με αυτή τη λογική.
- (151) Εν κατακλείδι, η μείωση των συνταξιοδοτικών επιβαρύνσεων με τη μεταβίβαση της καθαρής επιβάρυνσης στο κράτος θα τηρούσε την αρχή της αναλογικότητας μόνο εάν επέτρεπε την εξίσωση των όρων ανταγωνισμού. Ωστόσο, η France

Télécom δεν τέθηκε σε κατάσταση πλήρους ισοδυναμίας με τις επιχειρήσεις του τομέα όσον αφορά τις κοινωνικές επιβαρύνσεις που επιβάλλονται στους μισθούς, εφόσον ορισμένες κοινωνικές και φορολογικές επιβαρύνσεις δεν ενσωματώθηκαν στη μέθοδο υπολογισμού της ετήσιας εισφοράς.

Δεν δικαιολογείται αντιστάθμιση της ανεπάρκειας του συντελεστή εισφοράς εξοφλητικού χαρακτήρα που εφαρμόστηκε στην France Telecom από το 1997 με την έκτακτη εφάπαξ εισφορά που κατέβαλε η France Télécom στο γαλλικό κράτος.

- (152) Επιπλέον, δεν δικαιολογείται, σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς της Γαλλικής Δημοκρατίας και της France Télécom, να ληφθεί υπόψη το ποσό της έκτακτης εφάπαξ εισφοράς των 5,7 δισεκατ. ευρώ που κατέβαλε ήδη η France Télécom το 1997 για να συμψηφιστεί με την ανεπάρκεια του συντελεστή της εισφοράς εξοφλητικού χαρακτήρα που εφαρμόστηκε στην France Télécom.
- (153) Εξαρχής, η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ότι, σε κάθε κατάσταση, οφείλει να διαπιστώνει αν πληρούνται οι όροι εφαρμογής της εξαίρεσης που προβλέπεται από το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, χωρίς να είναι υποχρεωμένη, με βάση την προηγούμενη πρακτική της κατά τη λήψη αποφάσεων, να υποθέτει ότι έχει διαπιστωθεί ⁽⁶³⁾.
- (154) Σε κάθε περίπτωση, η εξεταζόμενη μεταρρύθμιση διακρίνεται σαφώς και από πολλές απόψεις, από τη μεταρρύθμιση την οποία εξέτασε η απόφαση *La Poste* ⁽⁶⁴⁾ την οποία επικαλούνται οι γαλλικές αρχές.
- (155) Πράγματι, σε αντίθεση με τη μεταρρύθμιση την οποία εξετάζει η απόφαση στην υπόθεση *La Poste*, την οποία επικαλούνται η Γαλλική Δημοκρατία και η France Télécom, η μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων του προσωπικού δημοσίων υπαλλήλων της France Télécom επήλθε την παραμονή της απελευθέρωσης των αγορών στο επίπεδο της Ένωσης στο οποίο μπορούσε να δραστηριοποιείται η France Télécom.
- (156) Φαίνεται, εξάλλου, ότι η France Télécom αποκόμισε πλεονέκτημα από αυτή την απελευθέρωση της αγοράς, εφόσον εγκαταστάθηκε στις αγορές άλλων κρατών μελών και αυτό χάριν όχι μόνο της μεταβολής του καθεστώτος σε ανώνυμη εταιρεία αλλά επίσης, εν μέρει, και χάρη στην εξάλειψη των υποχρεώσεων συνταξιοδοτικών εισφορών στον ισολογισμό της και στη μείωση των δυνητικών μελλοντικών επιβαρύνσεων ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης. Η εν λόγω απαλλαγή από τις υποχρεώσεις στον ισολογισμό της επέτρεψε στη France Télécom να αυξήσει τη φερεγγυότητά της και την ικανότητα δανεισμού. Από τα στοιχεία του χρέους που υπέβαλαν οι καταγγέλλοντες στις παρατηρήσεις τους και τα ποσά των οποίων δεν αμφισβήτησε η Γαλλική Δημοκρατία, συνάγεται ότι το καθαρό οικονομικό χρέος της France Télécom αυξήθηκε από 19,2 δισεκατ. ευρώ το 1997 σε 83 δισεκατ. ευρώ το 2002.
- (157) Είναι αληθές ότι αυτή η σημαντικότερη αύξηση του χρέους μπορεί να οφείλεται σε μια πολιτική επενδύσεων για την επέκταση στις αγορές άλλων κρατών μελών την οποία κατέστησε δυνατή η απελευθέρωση της αγοράς. Είναι εξίσου αληθές ότι η άντληση των αναγκαίων κεφαλαίων κατέστη

⁽⁶³⁾ Βλέπε ιδίως απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 2005, *Regione autonoma Sardegna κατά Επιτροπής*, υπόθεση T-171/02, σκέψη 177.

⁽⁶⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 32.

δυνατή εν μέρει λόγω της απαλλαγής από τις συνταξιοδοτικές επιβαρύνσεις για καθαρό ποσό [...] δισεκατ. ευρώ που μεταβιβάστηκαν στο γαλλικό κράτος το 1996. Ως εκ τούτου, οι παρατηρήσεις του φορέα τηλεπικοινωνιών που επιχειρεί να αποδείξει ότι η ενίσχυση επέτρεψε στη France Télécom να χρηματοδοτήσει την επέκτασή της διεθνώς (παρατηρήσεις που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 68) δεν είναι, έστω και έμμεσα, αβάσιμες.

(158) Αντίθετα, το σύνολο των αγορών ταχυδρομικών υπηρεσιών στις οποίες μπορεί να δραστηριοποιείται η γαλλική La Poste στην Ένωση δεν έχει ακόμη απελευθερωθεί πλήρως και δεν υπήρχε υποχρέωση απελευθέρωσης τους μέχρι το 2012, δηλαδή 6 έτη μετά τη μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων των υπαλλήλων της ⁽⁶⁵⁾. Συνεπώς, η επίπτωση της χορηγούμενης στη France Télécom ενίσχυσης όσον αφορά τον περιορισμό του ανταγωνισμού σε πλήρως απελευθερωμένες αγορές είναι σημαντικότερο από αυτό της ενίσχυσης στην επιχείρηση La Poste. Άρα, δεν επιβάλλεται πλήρης παραλληλισμός των όρων που είναι αναγκαίοι για το συμβιβασμό της ενίσχυσης, εφόσον πρόκειται για διαφορετικές καταστάσεις του ανταγωνισμού σε αγορές στις οποίες η προτεραιότητα όσον αφορά την απελευθέρωση της αγοράς στο επίπεδο της Ένωσης και τη συμβολή στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της ήταν επίσης διαφορετικές. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το κριτήριο του κοινού συμφέροντος που ορίζεται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ δεν πρέπει αναγκαστικά να εκτιμηθεί με τον ίδιο ακριβώς τρόπο στις δύο εν λόγω περιπτώσεις.

(159) Εξάλλου, η οικονομική κατάσταση της La Poste και, κατά συνέπεια, η ικανότητα επέκτασής της σε αγορές της αλλοδαπής ή ενίσχυσής της στη γαλλική αγορά δεν ήταν συγκρίσιμη με αυτήν της France Télécom. Όπως επισήμανε η απόφαση La Poste, χωρίς τη μεταρρύθμιση του 2006, η μετάβαση σε νέους λογιστικούς κανόνες θα είχε ως αποτέλεσμα την υποχρέωση της La Poste να εγγράφει στους λογαριασμούς της πρόβλεψη για τη δέσμευση υπέρ του κράτους ποσού 76 δισεκατ. ευρώ ⁽⁶⁶⁾, το οποίο δεν εγγραφόταν μέχρι τότε στον ισολογισμό της. Σε αντίθεση, ωστόσο, με την περίπτωση της La Poste, η France Télécom πραγματοποιούσε λογιστικές προβλέψεις στα βιβλία της για να αντιμετωπίσει τις μελλοντικές υποχρεώσεις της χωρίς τη μεταρρύθμιση, γεγονός που διαφοροποιούσε αντικειμενικά την οικονομική κατάσταση της κάθε επιχείρησης.

(160) Επιπλέον, εάν δεν πραγματοποιούνταν η μεταρρύθμιση για την France Télécom και συνεχιζόταν το καθεστώς που θεσπίστηκε με τον νόμο του 1990, θα αυξάνονταν οι συνταξιοδοτικές επιβαρύνσεις οι οποίες θα ήταν πλέον σημαντικές από το 2005-2007, σύμφωνα με τις προβλέψεις της εποχής εκείνης που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 30, στοιχείο το οποίο επιβεβαιώνεται από τα εκ των υστέρων αποτελέσματα τα οποία παρατίθενται στον πίνακα 3. Ωστόσο, όταν πραγματοποιήθηκε η μεταρρύθμιση, η συνέχιση του καθεστώτος που είχε θεσπιστεί με τον νόμο ο οποίος εφαρ-

μόζεται στη La Poste είχε ως άμεσο αποτέλεσμα μία ετήσια πρόσθετη επιβάρυνση ύψους [...] εκατ. ευρώ περίπου για την επιχείρηση La Poste ⁽⁶⁷⁾.

(161) Δεν έχει συνεπώς διαπιστωθεί ότι η κατάσταση των δύο επιχειρήσεων βάσει του νόμου που ήταν εφαρμοστέος πριν τις αντίστοιχες μεταρρυθμίσεις και, κατά συνέπεια, την ανταγωνιστική επίπτωσή τους, ήταν παρόμοια. Τα γεγονότα δείχνουν το αντίθετο. Δεν δικαιολογείται, συνεπώς, η διενέργεια εξέτασης που θα οδηγεί σε παρόμοια συμπεράσματα στις δύο περιπτώσεις.

(162) Εξάλλου, στην περίπτωση της απόφασης στην υπόθεση La Poste, υπήρχαν επαρκείς λόγοι για να θεωρηθεί ότι η έκτακτη εφάπαξ εισφορά μπορούσε να διατεθεί εκ νέου στο μέλλον ως προκαταβολή για την πληρωμή των εισφορών σε σχέση με τον τροποποιημένο συντελεστή ισότητας μεταξύ ανταγωνιστών. Οι λόγοι αυτοί δεν υφίστανται στην παρούσα περίπτωση. Πράγματι, ο όρος που επιβάλλει την εκ νέου διάθεση της έκτακτης εισφοράς της La Poste καθορίστηκε αφού προηγουμένως η Επιτροπή είχε κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας θέτοντας υπό αμφισβήτηση την υποεκτίμηση της εξοφλητικής εισφοράς που ήταν αναγκαία για να επιτευχθεί ένας συντελεστής ισότητας μεταξύ των ανταγωνιστών.

(163) Σε ένα μεγάλο βαθμό, και μολονότι οι γαλλικές αρχές δεν το αναγνώρισαν ρητά, η απόδοση της έκτακτης εφάπαξ εισφοράς στην απόφαση La Poste ήταν το αποτέλεσμα διαπραγμάτευσης μεταξύ της Επιτροπής και του γαλλικού κράτους, σκοπός της οποίας ήταν να εξασφαλιστεί η πληρωμή μιας εξοφλητικής εισφοράς που να εξασφαλίζει συντελεστή ισότητας μεταξύ των ανταγωνιστών. Κατά την εν λόγω διαπραγμάτευση, η αφετηρία των γαλλικών αρχών που διατυπώθηκε στην κοινοποίησή τους της 23ης Ιουνίου 2006, μετά τις πρώτες επαφές που πραγματοποιήθηκαν για την υπόθεση τον Δεκέμβριο του 2005, ήταν ότι η έκτακτη εισφορά που είχε προβλεφθεί για τη La Poste δεν ήταν αναγκαία από την άποψη της εξασφάλισης ισότιμων όρων ανταγωνισμού, σε αντίθεση με το σχέδιο μεταρρύθμισης της ετήσιας εισφοράς.

(164) Η απόφαση της Επιτροπής δεν ενέκρινε εκ των υστέρων μια μεταρρύθμιση που είχε ήδη τεθεί σε ισχύ, όπως φαίνεται να υποστηρίζει η France Télécom. Πράγματι, η κοινοποίηση και η απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, της 12ης Οκτωβρίου 2006, ήταν προγενέστερες του καθορισμού του ποσού της έκτακτης εισφοράς με τον νόμο αριθ. 2006/1771 της 30ής Δεκεμβρίου 2006 (διορθωτικός προϋπολογισμός του 2006). Οι εν λόγω διαπραγματεύσεις αφορούσαν διάφορα στοιχεία της μεταρρύθμισης και ιδίως τη συνεκτίμηση του πλεονεκτήματος που θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση στο παρελθόν, την προβλεφθείσα μέθοδο υπολογισμού του συντελεστή εισφοράς και τους τρόπους συνεκτίμησης της ιδιαιτερότητας του ταχυδρομικού ταμιευτηρίου σε σχέση με τις ταχυδρομικές δραστηριότητες και το προσωπικό της επιχείρησης. Οι διαπραγματεύσεις αυτές συνεχίστηκαν και μόνο στις παρατηρήσεις της 8ης Ιουνίου 2007 οι γαλλικές αρχές αποδέχθηκαν τους τρόπους καταβολής της έκτακτης εισφοράς στο

⁽⁶⁵⁾ Οδηγία 2008/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Φεβρουαρίου 2008, για την τροποποίηση της οδηγίας 97/67/ΕΚ σχετικά με την πλήρη υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς κοινοτικών ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΕΕ L 52 της 27.2.2008, σ. 3). Ένα μέρος των αγορών απελευθερώθηκε από τις 30 Δεκεμβρίου 2010.

⁽⁶⁶⁾ Απόφαση La Poste, προαναφερθείσα στην υποσημείωση 32, αιτιολογικές σκέψεις 35, 36, 167 και 169.

⁽⁶⁷⁾ Απόφαση La Poste, προαναφερθείσα στην υποσημείωση 32, αιτιολογική σκέψη 169.

πλαίσιο μιας συνολικής συμφωνίας που αφορούσε τη μεταρρύθμιση, επανερχόμενες, με τον τρόπο αυτό, στην κοινοποιηθείσα θέση τους για το θέμα της έκτακτης εισφοράς και τον τρόπο υπολογισμού των ετήσιων εισφορών στο μέλλον.

- (165) Εξάλλου, σε αντίθεση με τις διατάξεις του νόμου του προϋπολογισμού του 1997 που θέσπισε τον δημόσιο οργανισμό διαχείρισης της εισφοράς της France Télécom, οι οποίες προέβλεπαν αυστηρούς κανόνες όσον αφορά τις ετήσιες καταβολές στο κράτος, ο δημόσιος οργανισμός διαχείρισης της εισφοράς της La Poste δεν υπόκειται σε ειδικούς κανόνες⁽⁶⁸⁾. Εφόσον επρόκειτο για έκτακτη εισφορά και ελεύθερη απόδοση, η Επιτροπή έκρινε ότι η Γαλλική Δημοκρατία θα μπορούσε να μειώσει το ποσό της εισφοράς και να προσauξήσει ταυτόχρονα τον συντελεστή ετήσιας εισφοράς της La Poste.
- (166) Επιβάλλεται, εξάλλου, η διαπίστωση ότι οι όροι του νόμου του 1996 για τον καθορισμό των παραμέτρων υπολογισμού της ετήσιας εισφοράς που καταβάλλεται τακτικά στο κράτος ως αντιστάθμισμα για τις συντάξεις του προσωπικού των δημοσίων υπαλλήλων, χωρίς να αμφισβητείται ο συνυπολογισμός των μη κοινών κινδύνων μεταξύ του προσωπικού των δημοσίων υπαλλήλων και του προσωπικού ιδιωτικού δικαίου. Ως προς αυτό, το Πρωτοδικείο και το Δικαστήριο διευκρίνισαν, αναφορικά με τον οφειλόμενο από την France Télécom φόρο επιτηδεύματος, ότι μια απαλλαγή από τις επιβαρύνσεις δεν θα μπορούσε να αντισταθμιστεί με μια διαφορετική ειδική επιβάρυνση, ιδίως όταν το κράτος μέλος, στην προκειμένη περίπτωση η Γαλλική Δημοκρατία, δεν είναι σε θέση να αποδείξει ότι οι προηγούμενες επιβαρύνσεις είχαν καθοριστεί βάσει προβλέψεων χαμηλότερων μελλοντικών επιβαρύνσεων στο πλαίσιο ενός διαφορετικού καθεστώτος εισφορών⁽⁶⁹⁾.
- (167) Η Επιτροπή δεν μπορεί να αγνοήσει ότι σκοπός της ειδικής εφάπαξ εισφοράς που είχε ήδη καταβληθεί το 1997 ήταν, όπως ορίζει ρητά το άρθρο 6 του νόμου του 1996, να αποζημιώσει εν μέρει το γαλλικό κράτος για την οικονομική επιβάρυνση την οποία επωμίστηκε με τον νόμο του 1996.
- (168) Εξάλλου, από το περιεχόμενο της έκθεσης της Γερουσίας που περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 27 συνάγεται ότι, εγκρίνοντας την αρχή της έκτακτης εισφοράς, η του νομοδότη δεν ήταν να ληφθεί υπόψη, και πολύ λιγότερο να αντισταθμιστεί, η διαφορά ανάμεσα στις ετήσιες εισφορές της France Télécom και σε αυτές, σχετικά υψηλότερες, των ανταγωνιστών της. Αντίθετα, ο νομοδότης επέβαλε συνειδητά στην France Télécom την καταβολή ετήσιων επιβαρύνσεων που δεν καλύπτουν τους μη κοινούς κινδύνους των δύο κατηγοριών προσωπικού (δημοσίων και μη υπαλλήλων) και μάλιστα χωρίς να συσχετίζει αυτή την επιλογή με την καταβολή της έκτακτης εισφοράς το 1997.
- (169) Η επιβάρυνση που αντιπροσώπευε για την France Télécom η εφάπαξ εισφορά καταβλήθηκε ως γενικό έσοδο στον προϋπολογισμό του κράτους, που διατέθηκε στον δημόσιο οργα-

νισμό διαχείρισής της και αναλώθηκε. Υπό αυτές τις συνθήκες, η Επιτροπή δεν μπορεί, συνεπώς, συνολικά ή εν μέρει, να ανακατανείμει εικονικά και εκ των υστέρων την έκτακτη εφάπαξ εισφορά που έχει ήδη αναληφθεί σε ένα εξ ολοκλήρου διαφορετικό σκοπό από αυτόν τον οποίο της απέδωσαν οι γαλλικές αρχές και δεν προβλεπόταν από τον νόμο, δηλαδή την αντιστάθμιση του μη συνυπολογισμού των μη κοινών κινδύνων στους μισθούς του προσωπικού ιδιωτικού δικαίου και των δημοσίων υπαλλήλων του κράτους. Αυτή η εφάπαξ εισφορά δεν θεσπίστηκε, συνεπώς, ως πρόβλεψη για την πλήρη εξίσωση, στο πλαίσιο ενός διαφορετικού νομοθετικού και κανονιστικού καθεστώτος, των ετήσιων επιβαρύνσεων της France Télécom με αυτές των ανταγωνιστών της.

- (170) Για τους ίδιους λόγους, λόγω των κανόνων διαχείρισης και επιστροφής στον προϋπολογισμό που προβλέπονταν στον νόμο του προϋπολογισμού από το 1997 και τέθηκαν σε εφαρμογή μέχρι σήμερα, δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτοί οι ισχυρισμοί και οι υπολογισμοί του γαλλικού κράτους που αποσκοπούν στο να αποδείξουν ότι η μεταρρύθμιση του 1996 ολοκληρώθηκε εκείνη την ημερομηνία με ένα σημαντικό πλεόνασμα εσόδων για το κράτος.
- (171) Πράγματι, λαμβανομένων υπόψη των τρόπων διαχείρισης και χρησιμοποίησης της έκτακτης εφάπαξ εισφοράς της France Télécom από τον αρμόδιο δημόσιο οργανισμό, όπως αυτές καθορίστηκαν στον νόμο του προϋπολογισμού, και των στοιχείων πραγματικής επιστροφής αυτών των εισφορών από το 1997 τα οποία διαβίβασε η Γαλλική Δημοκρατία και περιγράφονται στις αιτιολογικές σκέψεις 36 και 37 και στον πίνακα 3, επιβάλλεται να διαπιστωθεί ότι τα έσοδα τα οποία επικαλείται η Γαλλική Δημοκρατία, με τοποθέτηση με τόκο 7 % δεν υπήρξαν ποτέ.

[...]. Εξάλλου, ο ισχυρισμός δεν αντανάκλα την πραγματική συμπεριφορά των γαλλικών αρχών. Λαμβανομένων υπόψη των κανόνων διαχείρισης που καθορίστηκαν στους νόμους του προϋπολογισμού μετά τη σύστασή του, ο εν λόγω δημόσιος οργανισμός δεν παρήγαγε παρόμοια έσοδα, τα οποία δεν προβλέπονταν εξάλλου και δεν απέφεραν τόκους. Αντιθέτως, οι πόροι του εν λόγω οργανισμού έπρεπε να αναλωθούν εξ ολοκλήρου μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2011 και θα είχαν αναλωθεί νωρίτερα, εάν είχαν διατεθεί για τη χρηματοδότηση της μεταρρύθμισης του 1996, γεγονός το οποίο η Γαλλική Δημοκρατία αμφισβητεί, εξάλλου, ακόμη και ενσωματώνοντας σε αυτούς τα επιπλέον έσοδα από τη φορολόγηση επιχειρήσεων, την οποία επικαλούνται οι γαλλικές αρχές. Εντούτοις, ο συνυπολογισμός πρόσθετων εσόδων από τη φορολόγηση επιχειρήσεων είναι παράνομος, διότι δημιουργεί σύγχυση των διαφορετικών ρόλων του κράτους. Το αμάλγαμα που προτείνουν οι γαλλικές αρχές ανάμεσα σε αυτούς τους διαφορετικούς ρόλους δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό και πρέπει να διατηρηθεί ένας διαχωρισμός ανάμεσα, αφενός, στο κράτος που χορηγεί ενίσχυση στην France Télécom με το να αναλαμβάνει την επιβάρυνση της πληρωμής των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων, με στόχο να αναπτυχθεί μια διαδικασία ανταγωνισμού βασισμένη στις ίδιες δυνάμεις και, αφετέρου, στο κράτος μέτοχο της France Télécom και, τέλος, το κράτος ως δημόσιας εξουσίας που ασκεί τη φορολογική εξουσία του.

- (172) Εξάλλου, πρέπει να επισημανθεί ότι η αίτηση που υπέβαλαν η Γαλλική Δημοκρατία και η France Télécom να ληφθεί υπόψη η έκτακτη εισφορά κατά την εξέταση του συμβιβασμού της μεταρρύθμισης αντικρούει τις παρατηρήσεις της Γαλλικής Δημοκρατίας που διατυπώθηκαν στην επιστολή

⁽⁶⁸⁾ Βλέπε παράρτημα 37 «Les Régimes Sociaux et de Retraite — Pensions», αριθ. 1198 (κεφάλαιο II-2 B-3) της έκθεσης αριθ. 1127 που υποβλήθηκε στην Εθνοσυνέλευση σχετικά με το σχέδιο προϋπολογισμού του 2008 από τον Gilles Carrez.

⁽⁶⁹⁾ Απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2009, Γαλλική Δημοκρατία και France Télécom SA κατά Επιτροπής, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-427/04 και T-17/05, Συλλογή, σ. II-4315, σκέψεις 215 και 217. Το Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως κατά αυτής της απόφασης (απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, France Télécom, υπόθεση C-81/10 P, βλέπε ιδίως σκέψεις 43 και επόμενες).

της, της 17ης Μαρτίου 2004, σύμφωνα με τις οποίες «η έκτακτη εφάπαξ εισφορά που προβλέπεται από το άρθρο 6 του νόμου της 26ης Ιουλίου 1996 δεν θα μπορούσε, λοιπόν, να εκληφθεί ως αντιστάθμιση ενός υποτιθέμενου «πλεονεκτηματος». Η ανάλυση του ποσού της εισφοράς a fortiori δεν έχει συνάφεια σε σχέση με τη ρύθμιση των κρατικών ενισχύσεων» εφόσον το ποσό αυτό ήταν «έκτακτη εισφορά προς όφελος του μοναδικού μετόχου [του γαλλικού κράτους], που εξομοιώνεται με έκτακτο μερίσμα το οποίο διανέμεται πριν από το άνοιγμα του κεφαλαίου σε ιδιώτες επενδυτές».

(173) Η συλλογιστική που διέπει το επιχείρημα που διατύπωσε η Γαλλία έχει μια συγκεκριμένη οικονομική και δημοσιονομική λογική. Είναι λογικό ο μοναδικός μέτοχος να διατηρεί για αποκλειστικό του όφελος τα διαθέσιμα κεφάλαια στην επιχείρηση, εφόσον αυτό είναι δυνατό, πριν από το άνοιγμα του κεφαλαίου σε άλλους επενδυτές, και εφόσον αυτό δεν υπονομεύει την ελκυστικότητα της τοποθέτησης. Αυτό το τελευταίο στοιχείο ελήφθη υπόψη στις οικονομικές παραμέτρους που επιβλήθηκαν στον αρχικό ισολογισμό της France Télécom, από τον οποίο προκύπτει έμμεσα το ποσό της έκτακτης εφάπαξ εισφοράς, όπως αναφέρθηκε ενώπιον του Κοινοβουλίου το 1996. Συνεπώς, ήταν απόλυτα συνεπές εκ μέρους του κράτους ως μοναδικού μετόχου να εισπράξει το μεγαλύτερο δυνατό ποσό έκτακτου μερίσματος σύμφωνα με τους όρους της Γαλλικής Δημοκρατίας, αντί να αφήσει τα κεφάλαια στην επιχείρηση από την οποία, μετά το άνοιγμα του κεφαλαίου το 1997, θα μπορούσε να αποκομίσει μόνο το μερίδιο που θα του αναλογούσε από το κεφάλαιο της επιχείρησης.

(174) Η εγκυρότητα αυτής της συλλογιστικής που πρόβαλε την εποχή εκείνη η Γαλλική Δημοκρατία, η οποία ζητούσε να μην ληφθεί κατά κανένα τρόπο υπόψη η ανάλυση του ποσού της διαφοράς των 5,7 δισεκατ. ευρώ κατά την εκτίμηση της μεταρρύθμισης σε σχέση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, επιβεβαιώνεται εξάλλου από τις παρατηρήσεις της κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Πράγματι, με το να δηλώνει ότι ο ποσοτικός προσδιορισμός του ποσού προσαρμογής θα ήταν συνάρτηση όχι του εκτιμώμενου κόστους της μεταρρύθμισης για το κράτος ή των πλεονεκτημάτων που θα αποκόμιζε η France Télécom, αλλά της εισφοροδοτικής ικανότητας της επιχείρησης, η Γαλλική Δημοκρατία αναφέρει ότι η επιβολή ενός ποσού προσαρμογής θα ήταν μάλλον αποτέλεσμα της συμπεριφοράς ενός μόνο ενημερωμένου μετόχου παρά της συμπεριφοράς ενός κράτους — ρυθμιστή που επιδιώκει την εξισορρόπηση των συνταξιοδοτικών επιβαρύνσεων τις οποίες επωμιζόταν βάσει της μεταρρύθμισης.

(175) Εάν ακολουθηθεί μια παρόμοια συλλογιστική, η Επιτροπή δεν θα έπρεπε, όπως ζήτησε την εποχή εκείνη η Γαλλική Δημοκρατία, να λάβει υπόψη την έκτακτη εφάπαξ εισφορά στην ανάλυση του συμβιβασμού της μεταρρύθμισης με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων. Εξυπακούεται ότι θα έπρεπε να είχε ληφθεί υπόψη μόνο η μείωση των ετήσιων εισφορών της France Télécom σε επίπεδο κατώτερο από αυτό των ανταγωνιστών που επεδίωκε η μεταρρύθμιση από το 1997.

(176) Για τους ίδιους λόγους, η Επιτροπή δεν μπορεί να ακολουθήσει τις παρατηρήσεις των καταγγελλόντων που ζητούν τη θέσπιση μηχανισμών προσαρμογής της έκτακτης εφάπαξ εισφοράς που καταβλήθηκε το 1997 και της ετήσιας εργοδοτικής εισφοράς της France Télécom, για να εξασφαλιστεί

η δημοσιονομική ουδετερότητα της μεταρρύθμισης. Αυτό θα οδηγούσε επίσης σε νέο υπολογισμό και σε εικονική εκ των υστέρων ανακατανομή συνολικά ή εν μέρει της έκτακτης εφάπαξ εισφοράς που καταβλήθηκε στον προϋπολογισμό του κράτους το 1997. Επιπλέον, ο μηχανισμός τον οποίο επικαλούνται θα θέσπιζε έναν εκ των υστέρων έλεγχο κάθε έτος, σκοπός του οποίου δεν θα ήταν να διασφαλίσει την αναλογικότητα της χορηγούμενης ενίσχυσης, αν και μειωμένης κατά την έκτακτη εφάπαξ συνεισφορά του 1997, αλλά η κατάργηση κάθε ενίσχυσης στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης.

(177) Αντιθέτως, πρέπει να εξεταστεί αν η καταβολή της έκτακτης εισφοράς μπορεί να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση του συμβιβασμού του μέτρου της ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, εγκρίνοντας την αιτιολόγηση αυτής της καταβολής όπως διατυπώθηκε στο νόμο του 1996.

Είναι δικαιολογημένο να μην απαιτείται από τη France Télécom η καταβολή πρόσθετης εισφοράς που θα εξασφαλίσει συντελεστική ισοτιμία των ανταγωνιστών για την περίοδο 1997-2010:

(178) Σύμφωνα με το νόμο του 1996, η έκτακτη εφάπαξ εισφορά του 1997 καταβλήθηκε ως αντιστάθμιση για την ανάληψη των συνταξιοδοτικών επιβαρύνσεων από το γαλλικό κράτος. Υπό αυτούς τους όρους, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις της επιβολής αυτής της εισφοράς στον συνολικό ισολογισμό της μεταρρύθμισης που θεσπίστηκε με τον νόμο του 1996, όπως εφαρμόζεται μέχρι σήμερα. Πρέπει να ληφθεί υπόψη το διάστημα κατά το οποίο η επιβάρυνση για τις συντάξεις γήρατος καλυπτόταν από την έκτακτη εφάπαξ εισφορά.

(179) Όσον αφορά τη σύγκριση των χρηματικών ροών για την France Télécom κλιμακούμενων σε διάρκεια χρόνου, δηλαδή την καταβολή της έκτακτης εισφοράς το 1997 και τις μικρότερες ετήσιες επιβαρύνσεις που ήταν αποτέλεσμα του νόμου του 1996 έκτοτε, είναι απαραίτητο να γίνει αναγωγή των εν λόγω ποσών στην παρούσα αξία. Κατά τη διάρκεια του 1997, διάφορες πληρωμές έκτακτης εισφοράς κλιμακώθηκαν μέχρι τον Οκτώβριο του 1997, αν και η χρηματοδότηση αυτής με δάνειο μετέθεσε, εκ των πραγμάτων, για μεταγενέστερο χρόνο τη χρηματοδοτική επιβάρυνση για την France Télécom. Αφετέρου, οι πληρωμές της εξοφλητικής εισφοράς πραγματοποιήθηκαν από την αρχή του έτους 1997. Το επιτόκιο προεξόφλησης πρέπει, καταρχήν να είναι σύμφωνο με την ανακοίνωση της Επιτροπής που εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση ⁽⁷⁰⁾, το οποίο, ενδεικτικά, ήταν 5,53 % τον Οκτώβριο του 1997. Πρέπει να εξεταστεί αν ενδείκνυται στην προκειμένη περίπτωση να εφαρμοστεί διαφορετικό επιτόκιο από αυτό που ορίζεται στην ανακοίνωση, κατά παρέκκλιση από τους κανόνες οι οποίοι κοινοποιήθηκαν στα κράτη μέλη, τους οποίους όρισε η Επιτροπή και τους οποίους οφείλει να εφαρμόζει, εκτός εάν υπάρχει δεόντως αιτιολογημένη εξαίρεση.

⁽⁷⁰⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μέθοδο καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (ΕΕ C 232 της 10.8.1996, σ. 10) και ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τα επιτόκια που εφαρμόζονται για την ανάκτηση ενισχύσεων και τα επιτόκια αναφοράς και προεξόφλησης για 15 κράτη μέλη, που τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2005, καθώς και τα επιτόκια που εφαρμόζονται στην ανάκτηση των κρατικών ενισχύσεων καθώς και τα ιστορικά επιτόκια αναφοράς και προεξόφλησης που εφαρμόζονται από την 1η Αυγούστου 1997 (ΕΕ C 88 της 12.4.2005, σ. 5).

- (180) Ως προς αυτό, η επιλογή του συντελεστή 7 % που χρησιμοποιήσε η αναλογιστική υπηρεσία της γαλλικής κυβέρνησης για την προεξόφληση των ταμειακών ροών της μεταρρύθμισης του 1996 μέχρι το 2043 δεν ήταν δικαιολογημένη, [...], εφόσον η παρούσα ανάλυση αφορά μικρότερη περίοδο λόγω του διαπιστωθέντος χρονοδιαγράμματος. Ο συντελεστής του 7 % είναι επίσης πολύ υψηλότερος από τον μέσο όρο του 4,4 % των ετήσιων επιτοκίων προεξόφλησης για την περίοδο 1997-2010 που επέλεξε η Γαλλική Δημοκρατία στις παρατηρήσεις της επί της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας ή το επιτόκιο προεξόφλησης του [...] % που επελέγη το 1998 κατά τη μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων των υπαλλήλων της La Poste ⁽⁷¹⁾.
- (181) Τα επιτόκια της τάξης του 7 % για τους OAT σε 15 έτη για το 1996 που πρόβαλε η Γαλλική Δημοκρατία δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτά. Το επιτόκιο πρέπει να καθοριστεί για το 1997 και όχι για τον μέσο όρο του 1996. Επιπλέον, η διάρκεια των 15 ετών είναι υπερβολικά μεγάλη σε σχέση με τη σημασία των ροών των ετήσιων πληρωμών τις οποίες θεωρητικά θα έπρεπε να αντιμετωπίσει κατά τη διάρκεια της περιόδου η έκτακτη εφάπαξ εισφορά, για τις οποίες δεν θα αρκούσαν μόνο οι τόκοι. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη η επιλογή ενός σύνθετου επιτοκίου που καθορίζεται με βάση διαφορετικά επιτόκια για τη βέλτιστη τοποθέτηση της έκτακτης εφάπαξ εισφοράς για την αντιμετώπιση εντός του χρονοδιαγράμματος των ροών που επέφερε η μεταρρύθμιση του 1996 από την πλευρά του γαλλικού κράτους. Πέρα από το γεγονός ότι ένα παρόμοιο επιτόκιο, της τάξης του 5,50 %, δεν θα διέφερε ουσιαστικά από το επιτόκιο αναφοράς της Επιτροπής για τον Οκτώβριο του 1997, η επιλογή δεν θα λάμβανε υπόψη το γεγονός ότι η ανάλυση πραγματοποιείται από την άποψη της France Télécom ⁽⁷²⁾.
- (182) Τέλος, ως προς αυτό, το επιτόκιο αναφοράς του 7 % για τα υποχρεωτικά δάνεια της France Télécom το διάστημα από το 1991 έως το 1997 που προβάλλουν οι γαλλικές αρχές καλύπτει μια περίοδο 10 ετών πολύ προγενέστερη των εξεταζόμενων γεγονότων. Στην προκειμένη περίπτωση, το γεγονός είναι ότι η France Télécom χρηματοδότησε την έκτακτη εφάπαξ εισφορά το 1996 με εκδόσεις κατά κανόνα βραχυπρόθεσμες και, σε πολύ μικρότερο βαθμό, με εκδόσεις ομολόγων. Όμως, από τους τόκους που κατέβαλε η France Télécom για τα νέα δάνεια που συνήψε το 1996 προκύπτει προεξοφλητικό επιτόκιο 4,8 %, με βάση τον ισολογισμό της στις 31 Δεκεμβρίου 1996 ⁽⁷³⁾. Ένα παρόμοιο επιτόκιο προσαρμόζεται στο ουσιαστικό περιεχόμενο των πραγματικών χρηματοοικονομικών επιβαρύνσεων τις οποίες επωμίστηκε η France Télécom την περίοδο εκείνη για να χρηματοδοτήσει την έκτακτη εισφορά. Εντούτοις, κρίνεται σκόπιμο να μην εξαρτηθεί το επιτόκιο προεξόφλησης από την επιλογή της επιχείρησης εκείνη την περίοδο, αλλά να χρησιμοποιηθεί το αντικειμενικό επιτόκιο αναφοράς που όρισε η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της που εφαρμόζεται σε θέματα επιτοκίων προεξόφλησης ⁽⁷⁴⁾.
- (183) Εν ολίγοις, δεν κρίνεται σκόπιμο να χρησιμοποιηθεί στην προκειμένη περίπτωση διαφορετικό επιτόκιο αναφοράς από αυτό που προκύπτει από την ανακοίνωση της Επιτροπής που εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, κατά παρέκκλιση από τους κανόνες που έθεσε η Επιτροπή και οι οποίοι κοινοποιήθηκαν στα κράτη μέλη.

Πίνακας 5

Ταμειακές ροές που ήταν αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης του 1996 για τη France Télécom (1997-2011)

(εκατ. ευρώ)

Έτος	Καταβληθείσες συντάξεις (A)	Αντιστάθμιση και υπεραντιστάθμιση (B)	Ετήσιες εισφορές (Γ)	Πλεονέκτημα υπέρ της FT (Δ) (A + B - Γ) (*)	Ποσό προσαρμογής την 1η Ιανουαρίου (Ε)	Τόκος (F)	Ποσό προσαρμογής 31 Δεκεμβρίου (E + F - D)
1997 (**)	[...]	[...]	[...]	122,3	5 716,8	184,4	5 777,9
1998	[...]	[...]	[...]	188,2	5 777,9	319,5	5 909,2
1999	[...]	[...]	[...]	189,8	5 909,2	326,8	6 046,2
2000	[...]	[...]	[...]	298,3	6 046,2	334,4	6 082,2
2001	[...]	[...]	[...]	302,9	6 082,2	336,3	6 115,6
2002	[...]	[...]	[...]	305,9	6 115,6	338,2	6 148,0

⁽⁷¹⁾ Απόφαση La Poste, προαναφερθείσα στην υποσημείωση αριθ. 32.⁽⁷²⁾ Η προσέγγιση αυτή θα συνίστατο στην εικονική τοποθέτηση μέσων της έκτακτης εισφοράς σε χρηματοοικονομικά μέσα με διαφορετικές ληκτικότητες (π.χ. x% ετησίως, y% για τρία έτη, z% για δέκα έτη), ανάλογα με τα χρονοδιαγράμματα των πληρωμών (το ετήσιο υπόλοιπο των παροχών δεν καλύπτεται από τις εισφορές). Για το δεύτερο εξάμηνο του 1997, τα μέσα επιτόκια των OAT σε 10 έτη διαμορφώθηκαν στο 5,49 %, ενώ στα επιτόκια για μικρότερη διάρκεια ήταν κατώτερα από αυτή την τιμή.⁽⁷³⁾ Βλέπε υποσημείωση 17. Το επιτόκιο προεξόφλησης αντανάκλα το μέσο επιτόκιο στις 31 Δεκεμβρίου 1996 για τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες οφειλές της France Télécom, σταθμισμένο με τα αντίστοιχα ποσά των νέων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων οφειλών που συνάφθηκαν το 1996, τις οποίες οι ελεγκτές αποδίδουν κατά κύριο λόγο στη χρηματοδότηση της καταβολής της έκτακτης εισφοράς στο γαλλικό κράτος. Η αύξηση αυτή αποδίδεται σχεδόν κατά τα τρίτα τέταρτα (72 %) σε βραχυπρόθεσμα μέσα (εμπορικά χρεόγραφα προερχόμενα από τιτλοποίηση και βραχυπρόθεσμα χρεόγραφα), το μέσο επιτόκιο των οποίων διαμορφώθηκε για το έτος στο 4,33 % στις 31 Δεκεμβρίου 1996.⁽⁷⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 69.

(εκατ. ευρώ)

Έτος	Καταβληθείσες συντάξεις (Α)	Αντιστάθμιση και υπεραντιστάθμιση (Β)	Ετήσιες εισφορές (Γ)	Πλεονέκτημα υπέρ της FT (Δ) (Α + Β - Γ) (*)	Ποσό προσαρμογής την 1η Ιανουαρίου (Ε)	Τόκος (F)	Ποσό προσαρμογής 31 Δεκεμβρίου (Ε + F - D)
2003	[...]	[...]	[...]	364,7	6 148,0	340,0	6 123,3
2004	[...]	[...]	[...]	477,4	6 123,3	338,6	5 984,5
2005	[...]	[...]	[...]	619,1	5 984,5	330,9	5 696,3
2006	[...]	[...]	[...]	744,4	5 696,3	315,0	5 266,9
2007	[...]	[...]	[...]	909,9	5 266,9	291,3	4 648,2
2008	[...]	[...]	[...]	1 101,0	4 648,2	257,0	3 804,3
2009	[...]	[...]	[...]	1 255,8	3 804,3	210,4	2 758,9
2010	[...]	[...]	[...]	1 386,6	2 758,9	152,6	1 524,8
2011 (est.)	[...]	[...]	[...]	1 497,5	1 524,8	84,3	111,6

(*) Η στήλη αυτή παραθέτει την ελάχιστη ετήσια εισφορά της France Télécom βάσει του νόμου του 1996, αφαιρώντας από τις καταβληθείσες εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών το κόστος των παροχών που εξυπηρετήθηκαν και την επιβάρυνση της αντιστάθμισης και υπεραντιστάθμισης που η France Télécom θα συνέχιζε να καταβάλλει χωρίς τη μεταρρύθμιση, όπως υπολογίστηκε από την France Télécom και διορθώθηκε με βάση τους υπολογισμούς της Γαλλικής Δημοκρατίας, μειώνοντας την επιβάρυνση ύψους 165 εκατ. ευρώ για την περίοδο 1997-2010.

(**) Για το έτος 1997 κατά το οποίο οι καταβολές της έκτακτης εισφοράς πραγματοποιήθηκαν σε δόσεις μέχρι τον μήνα Οκτώβριο, η ισοδύναμη ημερομηνία καταβολής, όπως υπολογίστηκε από τη Γαλλική Δημοκρατία είναι η 4η Ιουνίου 1997. Οι τόκοι έχουν υπολογιστεί με βάση αυτή την ημερομηνία.

(184) Κεφαλαιοποιημένη με επιτόκιο προεξόφλησης 5,53 %, η συνεκτίμηση του ποσού της προσαρμογής έπρεπε να αντισταθμίσει μέχρι το πρώτο τρίμηνο του 2012 ⁽⁷⁵⁾ την απαλλαγή από τις ετήσιες επιβαρύνσεις με την οποία ωφελήθηκε η France Télécom από την εφαρμογή της μεταρρύθμισης του 1996.

(185) Επιπλέον, η λήξη αυτής της αντιστάθμισης, που εξουδετερώνει τα αποτελέσματα της μεταρρύθμισης, θα συνέπιπτε εξάλλου, με διαφορά ορισμένων μηνών, με την πραγματική εξάντληση των πόρων του δημόσιου οργανισμού στον οποίο έχει ανατεθεί η διαχείριση της έκτακτης εισφοράς της France Télécom, η οποία προβλέφθηκε για τις 31 Δεκεμβρίου 2011. Στην ανάλυση της επικαιροποίησης προστίθεται επίσης το γεγονός ότι, σε κάθε περίπτωση, η έκτακτη εισφορά θα αναλωθεί πράγματι. Ως εκ τούτου, δεν θα υφίσταντο ποσά που δεν θα είχαν επιστραφεί στον προϋπολογισμό του κράτους και τα οποία θα μπορούσαν να διατεθούν με διαφορετικό τρόπο από αυτόν που είχε προβλεφθεί στον εφαρμοστέο νόμο του προϋπολογισμού.

(186) Δικαιολογείται, συνεπώς, λόγω της καταβολής αυτής της έκτακτης εισφοράς το 1997, να μην αναγκασθεί η France Télécom να καταβάλει πρόσθετη ετήσια εισφορά για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 1997 και σε ημερομηνία μεταγενέστερη από τις 31 Δεκεμβρίου 2010, η οποία θα πρέπει να προσδιοριστεί με ακρίβεια. Πράγματι, στο βαθμό που τα αριθμητικά στοιχεία για το έτος 2011, όπως εμφανίζονται στον πίνακα 5, και τα στοιχεία της επιβάρυνσης για την αντιστάθμιση και υπεραντιστάθμιση είναι αποτέλεσμα εκτιμήσεων, πρέπει η ακριβής ημερομηνία να προσδιοριστεί από τη Γαλλική Δημοκρατία βάσει των οριστικών ημερομη-

νίων των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν, των οριστικών ποσών των παροχών που καταβλήθηκαν και των μειωμένων εισφορών και άλλων πλεονεκτημάτων προς όφελος της France Télécom που είναι αποτέλεσμα της εφαρμογής του νόμου του 1996, εφαρμόζοντας τις αρχές υπολογισμού που αναφέρονται στον πίνακα 5.

(187) Αντίθετα, μετά την εξουδετέρωση των αποτελεσμάτων της έκτακτης εισφοράς και την εξάντληση των πόρων που καταβάλλονται στο κράτος, η χορηγηθείσα το 1996 ενίσχυση στην France Télécom θα παράγει τα πλήρη αποτελέσματά της παρέχοντας στη France Télécom πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της. Η μόνη αιτιολογία θα μπορεί να είναι τότε για την ενίσχυση η υποχρέωση της France Télécom να καταβάλει εισφορά εξοφλητικού χαρακτήρα υπολογιζόμενη βάσει συντελεστή που εξασφαλίζει πραγματική ισοτιμία του ανταγωνισμού. Συνεπώς, εάν παρέμεναν αμετάβλητες οι διατάξεις του νόμου του 1990, όπως τροποποιήθηκε από τον νόμο του 1996, καθώς και οι συνακόλουθες εφαρμοστέες κανονιστικές διατάξεις, εφόσον προβλέπουν ότι το ποσοστό της εισφοράς εξοφλητικού χαρακτήρα υπολογίζεται κατά τρόπο που να εξισώνει τα επίπεδα των υποχρεωτικών κοινωνικών και φορολογικών επιβαρύνσεων που επιβάλλονται στους μισθούς μεταξύ της France Télécom και των άλλων επιχειρήσεων του τομέα των τηλεπικοινωνιών οι οποίες υπάγονται στο κοινό δίκαιο όσον αφορά τις κοινωνικές εισφορές, περιορίζοντας τον υπολογισμό στους κινδύνους που είναι κοινός και για τους μισθωτούς ιδιωτικού δικαίου και για τους δημοσίους υπαλλήλους, η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην France Télécom μέχρι την εξάλειψη των οικονομικών υποχρεώσεων τις οποίες επωμίστηκε το γαλλικό κράτος αντί της France Télécom δυνάμει του νόμου του 1996 δεν θα ήταν πλέον σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας.

⁽⁷⁵⁾ Πρόκειται για κατά προσέγγιση εκτίμηση.

- (188) Για να ικανοποιηθεί το κριτήριο της συμμόρφωσης με το γενικό συμφέρον που προβλέπεται από το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, για να είναι συμβιβάσιμη η ενίσχυση πρέπει να ικανοποιούνται οι όροι τους οποίους επιβάλλει η παρούσα απόφαση.

7. ΟΡΟΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

- (189) Κατά συνέπεια, είναι αναγκαίο η Γαλλική Δημοκρατία να τροποποιήσει τις εφαρμοστέες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις για να θεσπίσει, να υπολογίσει και να εισπράξει την εισφορά εξοφλητικού χαρακτήρα την οποία πρέπει να καταβάλει η France Télécom, κατά τρόπο ώστε να εξισωθεί το επίπεδο των υποχρεωτικών κοινωνικών και φορολογικών επιβαρύνσεων επί των μισθών μεταξύ της France Télécom και των άλλων επιχειρήσεων του τομέα των τηλεπικοινωνιών οι οποίες υπάγονται στο κοινό δίκαιο ως προς τις κοινωνικές παροχές. Εξάλλου, οι τρόποι και οι παράμετροι υπολογισμού πρέπει να καθοριστούν με διαφανή και αντικειμενικό τρόπο και να είναι δυνατή η άσκηση ελέγχων και προσφυγών.
- (190) Η Γαλλική Δημοκρατία οφείλει επίσης, κατά τον υπολογισμό του συντελεστή της εισφοράς εξοφλητικού χαρακτήρα, να εξισώσει πράγματι το επίπεδο των υποχρεωτικών κοινωνικών και φορολογικών επιβαρύνσεων επί των μισθών μεταξύ της France Télécom και των άλλων επιχειρήσεων του τομέα των τηλεπικοινωνιών οι οποίες υπάγονται στο κοινό δίκαιο των κοινωνικών παροχών, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τους μη κοινούς κινδύνους για τους μισθωτούς ιδιωτικού δικαίου και δημοσίους υπαλλήλους που απασχολούνται από τη France Télécom.
- (191) Στις παρατηρήσεις της Γαλλικής Δημοκρατίας που αναλύονται διεξοδικότερα στα επικαιροποιημένα παραρτήματα III και V, οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν εκτιμήσεις του συντελεστή της εξοφλητικής εισφοράς που έπρεπε να καταβάλει η France Télécom από το 1997 (βλέπε πίνακα 4), εάν είχαν ενσωματωθεί στον τρόπο υπολογισμού οι μη κοινοί κίνδυνοι (εφεξής «τροποποιημένος συντελεστής»). Ο τροποποιημένος συντελεστής ενσωματώνει ταυτόχρονα τις εισφορές ανεργίας και τη διασφάλιση των αξιώσεων των μισθωτών, οι οποίες προσυεξανόνται, και τις ειδικές εισφορές τις οποίες δεν καταβάλλουν οι ανταγωνιστές της France Télécom, όπως η αλληλεγγύη του 1 % και οι παροχές σε είδος για την παύση της εργασίας αυτοασφαλισμένων της France Télécom, κατά τις οποίες μειώνεται. Από τα ανωτέρω προκύπτει συντελεστής ανώτερος περίπου κατά 7 εκατοστιαίες μονάδες από τον συντελεστή που εφαρμόζεται πράγματι σήμερα.
- (192) Ένας παρόμοιος συντελεστής εξασφαλίζει πράγματι ισότιμους όρους ανταγωνισμού σε σχέση με τη μερική ισότητα μόνο η οποία θεσπίστηκε με τον νόμο του 1996, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές κοινωνικές εισφορές της France Télécom. Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί συνεπώς, τις αρχές, τη μέθοδο και τους τρόπους υπολογισμού που εφάρμοσε η Γαλλική Δημοκρατία για να καθορίσει έναν τροποποιημένο συντελεστή εξοφλητικής εισφοράς, ώστε να εξισώσει το επίπεδο των υποχρεωτικών κοινωνικών και φορολογικών επιβαρύνσεων επί των μισθών μεταξύ της France Télécom και των άλλων επιχειρήσεων του τομέα των τηλεπικοινωνιών οι οποίες υπάγονται στο κοινό δίκαιο των κοινωνικών παροχών, όπως αναφέρει στις επικαιροποιημένες παρατηρήσεις της η Γαλλική Δημοκρατία και περιγράφονται αναλυτικά στα παραρτήματα III και V των εν λόγω παρατηρήσεων.
- (193) Κατά συνέπεια, ο ετήσιος καθορισμός του συντελεστή που θα εξασφαλίζει την εξίσωση των όρων ανταγωνισμού εκ

μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας πρέπει να είναι σύμφωνος με τις αρχές, τη μέθοδο και τους τρόπους υπολογισμού της εισφοράς εξοφλητικού χαρακτήρα, που παρατίθενται στις παρατηρήσεις οι οποίες αναφέρονται την αιτιολογική σκέψη 191. Ειδικότερα, ο τροποποιημένος συντελεστής θα ενσωματώνει ταυτόχρονα τις εισφορές ανεργίας και διασφάλισης των αξιώσεων των μισθωτών και των εισφορών ή ειδικών επιβαρύνσεων τις οποίες δεν καταβάλλουν οι ανταγωνιστές της France Télécom, όπως το 1 % αλληλεγγύης και τις παροχές σε είδος για την παύση της εργασίας αυτοασφαλισμένων της France Télécom.

- (194) Αυτή η εξίσωση θα διασφαλίσει εκ των πραγμάτων πραγματικά ισότιμους όρους ανταγωνισμού μεταξύ της France Télécom και των ανταγωνιστών της και θα εγγυηθεί την αναλογικότητα και το συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά μιας ενίσχυσης που χορηγήθηκε το 1996.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- (195) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Γαλλική Δημοκρατία χορήγησε παράνομα μια ενίσχυση η οποία θεσπίστηκε με τη μεταρρύθμιση το 1996 του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων που έχουν υπαχθεί στην France Télécom κατά παράβαση, από τότε που τέθηκε σε ισχύ, του άρθρου 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.
- (196) Η χορήγηση αυτής της ενίσχυσης από το 1997 επέτρεψε την απαλλαγή της France Télécom από τις ετήσιες κοινωνικές επιβαρύνσεις. Εντούτοις, το αποτέλεσμα αυτό εξουδετερώθηκε, τουλάχιστον μέχρι το 2010, από την καταβολή της έκτακτης εφάπαξ εισφοράς που προβλέφθηκε από την εν λόγω μεταρρύθμιση. Αυτή η εξουδετέρωση αιτιολογεί ότι οι όροι που επέτρεπαν την πραγματικά ίση μεταχείριση της France Télécom και των ανταγωνιστών της σε σχέση με αυτές τις επιβαρύνσεις και οι οποίοι καθιστούσαν την εν λόγω ενίσχυση συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά τηρήθηκαν αρχής γενομένης από ημερομηνία μεταγενέστερη της 31ης Δεκεμβρίου 2010, η οποία δεν έχει ακόμη προσδιοριστεί.
- (197) Συνεπώς, στον βαθμό που και εφόσον η Γαλλική Δημοκρατία λάβει υπόψη, κατά τον υπολογισμό της εισφοράς εξοφλητικού χαρακτήρα την οποία οφείλει η France Télécom, τα επίπεδα των υποχρεωτικών κοινωνικών και φορολογικών επιβαρύνσεων επί των μισθών μεταξύ της France Télécom και των άλλων επιχειρήσεων του τομέα των τηλεπικοινωνιών οι οποίες υπάγονται στο κοινό δίκαιο των κοινωνικών παροχών, λαμβάνοντας υπόψη τους κοινούς και μη κοινούς κινδύνους για τους μισθωτούς ιδιωτικού δικαίου και τους δημοσίους υπαλλήλους, η μεταρρύθμιση που θεσπίστηκε με τον νόμο του 1996 μπορεί να κηρυχθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ. Η Γαλλική Δημοκρατία οφείλει, συνεπώς, να λάβει τα μέτρα, ιδίως νομοθετικού και κανονιστικού χαρακτήρα, που είναι αναγκαία για την τήρηση του όρου που αναφέρεται στην παρούσα αιτιολογική σκέψη,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση που είναι αποτέλεσμα της μείωσης του αντισταθμίσματος που καταβάλλεται στο κράτος για την εκκαθάριση και καταβολή των συντάξεων οι οποίες χορηγούνται, κατ' εφαρμογή του κώδικα συντάξεων γήρατος των δημοσίων υπαλλήλων και των στρατιωτικών, στους δημόσιους υπαλλήλους της France Télécom, κατ'

εφαρμογή του νόμου αριθ. 96-660 της 26ης Ιουλίου 1996 σχετικά με τη δημόσια επιχείρηση France Télécom, ο οποίος τροποποίησε τον νόμο αριθ. 90-568 της 2ας Ιουλίου 1990 σχετικά με την οργάνωση της δημόσιας υπηρεσίας των ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών, είναι συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 2.

Άρθρο 2

Η εργοδοτική εισφορά εξοφλητικού χαρακτήρα την οποία οφείλει η France Télécom βάσει του άρθρου 30 στοιχείο γ) του νόμου αριθ. 60-568 της 2ας Ιουλίου 1990 σχετικά με την οργάνωση της δημόσιας υπηρεσίας ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών, υπολογίζεται και εισπράττεται κατά τρόπο που να εξισώνει τα επίπεδα των συνολικών υποχρεωτικών κοινωνικών και φορολογικών επιβαρύνσεων επί των μισθών μεταξύ της France Télécom και των άλλων επιχειρήσεων του τομέα των τηλεπικοινωνιών οι οποίες υπάγονται στο κοινό δίκαιο των κοινωνικών παροχών.

Για να τηρήσει αυτόν τον όρο, το αργότερο εντός επτά μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Γαλλική Δημοκρατία οφείλει:

- α) να τροποποιήσει το άρθρο 30 του νόμου αριθ. 90-568, της 2ας Ιουλίου 1990, σχετικά με την οργάνωση της δημόσιας υπηρεσίας ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών καθώς και τις κανονιστικές ή άλλες πράξεις που εκδόθηκαν για την εφαρμογή του, κατά τρόπο ώστε η μέθοδος υπολογισμού και η εισπραξη της εργοδοτικής εισφοράς εξοφλητικού χαρακτήρα την οποία οφείλει η France Télécom να μην περιορίζεται μόνο στους κοινούς κινδύνους των μισθωτών ιδιωτικού δικαίου και των δημοσίων υπαλλήλων, αλλά να περιλαμβάνει επίσης και τους μη κοινούς κινδύνους·
- β) να εισπράξει από την France Télécom, από την ημερομηνία κατά την οποία τα ποσά της έκτακτης εισφοράς, η οποία θεσπίστηκε με τον νόμο αριθ. 96-660 της 26ης Ιουλίου 1996, κεφαλαιοποιημένα με το επιτόκιο προεξόφλησης που προκύπτει από την εφαρμογή της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τη μέθοδο καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης που εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, εξισώνονται με το ποσό των εισφορών και επιβαρύνσεων τις οποίες η France Télécom θα συνέχιζε να καταβάλλει κατ' εφαρμογή του άρθρου 30 του νόμου αριθ. 90-568 της 2ας Ιουλίου 1990 στην αρχική διατύπωσή του, εργοδοτική εισφορά εξοφλητικού χαρακτήρα υπολογιζόμενη με βάση τους τρόπους που προσδιορίζονται στο στοιχείο α), συνεκτιμώντας τους κοινούς και τους μη κοινούς κινδύνους στους οποίους υπόκεινται οι μισθωτοί ιδιωτικού δικαίου και οι δημόσιοι υπάλληλοι.

Άρθρο 3

1. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Γαλλική Δημοκρατία υποβάλλει στην Επιτροπή αναλυτική περιγραφή των μέτρων που έχει ήδη λάβει και προτίθεται να λάβει για να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση. Ενημερώνει ιδίως την Επιτροπή σχετικά με:

- α) την κατάσταση προόδου των τροποποιήσεων των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2·
- β) τα οριστικά ποσά των αντισταθμίσεων και εισφορών για το έτος 2011 και αυτά που, κατά περίπτωση, προβλέπονται για το 2012, σε σχέση ιδίως με το ενδεχόμενο υπόλοιπο των κεφαλαιοποιηθέντων ποσών της έκτακτης εισφοράς·
- γ) τα ποσά της εργοδοτικής εισφοράς εξοφλητικού χαρακτήρα που υπολογίζονται με τους τρόπους που προσδιορίζονται στο άρθρο 2 για τις επόμενες χρήσεις, σε αναμονή της τροποποίησης της νομοθεσίας·
- δ) τις πληρωμές της εργοδοτικής εισφοράς που πραγματοποιήθηκαν αφότου τα ποσά της έκτακτης εισφοράς που θεσπίστηκε με τον νόμο αριθ. 96-660 της 26ης Ιουλίου 1996, κεφαλαιοποιημένα με το επιτόκιο προεξόφλησης που προκύπτει από την εφαρμογή της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τη μέθοδο καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης, τα οποία εφαρμόζονται στην προκειμένη περίπτωση, έπαψαν να εξουδετερώνουν τα αποτελέσματα της μεταρρύθμισης του 1996.

2. Η Γαλλική Δημοκρατία ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο της εφαρμογής των εθνικών μέτρων που λαμβάνονται για την εκτέλεση της παρούσας απόφασης. Κοινοποιεί αμελλητί, με απλή αίτηση της Επιτροπής, κάθε πληροφορία σχετικά με τα μέτρα που έχει ήδη λάβει και προτίθεται να λάβει για να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Γαλλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 20 Δεκεμβρίου 2011.

Για την Επιτροπή
Joaquín ALMUNIA
Αντιπρόεδρος